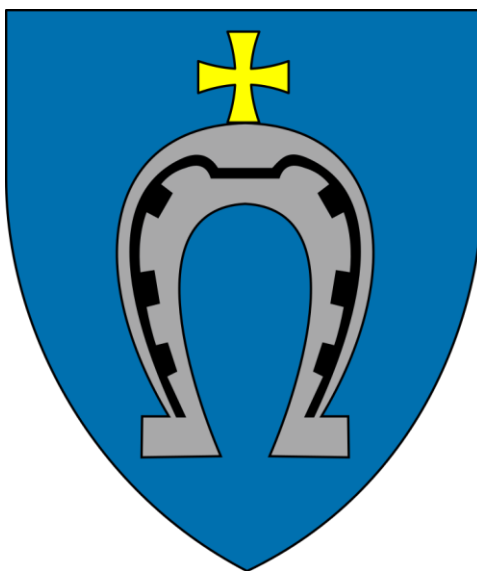

Załącznik do Uchwały
Nr XVII/26/2016 Rady
Gminy Wielgomłyny
z dnia 27.04.2016 r.

Strategia Rozwoju Gminy Wielgomłyny na lata 2015–2023

Wielgomłyny, styczeń 2016 r.

SPIS TREŚCI

I.	WPROWADZENIE	10
II.	STAN I UWARUNKOWANIE ROZWOJU	11
2.1.	Podsumowania działań, projektów, inwestycji prowadzonych w gminie Wielgomłyny w latach 2008-2014.....	14
2.2.	Analiza otoczenia społeczno-gospodarczego w gminie Wielgomłyny	16
2.2.1.	Liczba i struktura ludności	18
2.2.2.	Bezrobocie	21
2.2.3.	Oświata i edukacja.....	25
2.2.4.	Rozwój gospodarczy	26
2.2.5.	Pomoc społeczna	28
2.2.6.	Kultura i sport	28
2.2.7.	Turystyka i rekreacja	30
2.2.8.	Opieka zdrowotna	35
2.2.9.	Stan środowiska przyrodniczego	35
2.2.10.	Rolnictwo.....	36
2.2.11.	Infrastruktura	37
2.2.12.	Bezpieczeństwo	37
2.3.	Finanse gminy Wielgomłyny.....	39
2.3.1.	Dochody i wydatki gminy Wielgomłyny:	39
2.3.2.	Stan finansów gminy w latach 2008–2014.....	40
2.4.	Wyniki konsultacji społecznych	51
2.4.1.	Struktura próby	51
2.4.2.	Analiza wyników	54
2.5.	Strategia Rozwoju Gminy Wielgomłyny na lata 2015–2023, a inne dokumenty strategiczne	69
III.	ANALIZA SWOT	85

IV. WIZJA ROZWOJU	89
V. STRATEGICZNA POLITYKA ROZWOJU	90
VI. REALIZACJA STRATEGII	96
VII. ŹRÓDŁA I INSTRUMENTY FINANSOWE REALIZACJI STRATEGII.....	97
VIII. SYSTEM MONITOROWANIA STRATEGII.....	98
IX. BIBLIOGRAFIA	99

SPIS TABEL

TABELA 1 ZESTAWIENIE METOD I TECHNIK WRAZ Z DOBOREM PRÓBY	11
TABELA 2 PODSUMOWANIE DZIAŁAŃ, PROJEKTÓW, INWESTYCJI PROWADZONYCH W GMINIE WIELGOMĘŁNY W LATACH 2008 – 2014	14
TABELA 3 STRUKTURA LUDNOŚCI W GMINIE WIELGOMĘŁNY W LATACH 2008-2014	20
TABELA 4 LICZBA SZKÓŁ POSZCZEGÓLNEGO TYPU W GMINIE WIELGOMĘŁNY W LATACH 2008 – 2014R.	25
TABELA 5 LICZBA UCZNIÓW W POSZCZEGÓLNYCH TYPAH SZKÓŁ W GMINIE WIELGOMĘŁNY W LATACH 2008-2013:	25
TABELA 6 LICZBA KOMPUTERÓW PODŁĄCZONYCH DO INTERNETU PRZEZNACZONYCH DO UŻYTKU W SZKOŁACH W GMINIE WIELGOMĘŁNY W LATACH 2008 – 2014	25
TABELA 7 LICZBA BIBLIOTEK ORAZ CZYTELNIKÓW W GMINIE WIELGOMĘŁNY W LATACH 2009 – 2014	29
TABELA 8 WYKAZ ZABYTKÓW NIERUCHOMYCH WPISANYCH DO REJESTRU ZABYTKÓW.....	30
TABELA 9 WYKAZ OBIEKTÓW WPISANYCH DO REJESTRU ZABYTKÓW.....	31
TABELA 10 LESISTOŚĆ (W HA) NA TERENIE GMINY WIELGOMĘŁNY	37
TABELA 11 DOCHODY GMINY WIELGOMĘŁNY Z PODZIAŁEM NA KATEGORIE W LATACH 2008–2014	41
TABELA 12 WYDATKI GMINY WIELGOMĘŁNY Z PODZIAŁEM NA KATEGORIE W LATACH 2008–2013	46
TABELA 13 ZESTAWIENIE DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH WRAZ Z ICH CELAMI, OBSZARAMI PROBLEMOWYMI ORAZ ZARYSOWANYMI KIERUNKAMI ROZWOJU	70
TABELA 14 MOCNE I SŁABE STRONY GMINY WIELGOMĘŁNY	85
TABELA 15 SZANSE I ZAGROŻENIA DLA GMINY WIELGOMĘŁNY	87
TABELA 16 PROJEKTY INWESTYCYJNE NA LATA 2016 – 2017 W GMINIE WIELGOMĘŁNY.....	93
TABELA 17 PROJEKTY INWESTYCYJNE NA LATA 2017 – 2022 W GMINIE WIELGOMĘŁNY.....	94

SPIS WYKRESÓW

WYKRES 1 STAN LUDNOŚCI W GMINIE WIELGOMĘŁNY W LATACH 2008-2014	19
WYKRES 2 LICZBA LUDNOŚCI W GMINIE WIELGOMĘŁNY W PODZIALE NA PŁEĆ	19
WYKRES 3 STRUKTURA LUDNOŚCI W GMINIE WIELGOMĘŁNY W LATACH 2008-2014	20
WYKRES 4 LICZBA OSÓB W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM PRZYPADAJĄCA NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM W GMINIE WIELGOMĘŁNY, POWIECIE PIOTRKOWSKIM ORAZ WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM.....	21
WYKRES 5 LICZBA BEZROBOTNYCH W POWIECIE RADOMSZCZAŃSKIM W LATACH 2008 -2014	22
WYKRES 6 LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH WEDŁUG WIEKU W POWIECIE RADOMSZCZAŃSKIM W LATACH 2008 – 2014.....	22
WYKRES 7 STRUKTURA BEZROBOCIA W POWIECIE RADOMSZCZAŃSKIM WEDŁUG WYKSZTAŁCENIA W LATACH 2008-2014R.	23
WYKRES 8 STRUKTURA OSÓB BEZROBOTNYCH W POWIECIE RADOMSZCZAŃSKIM WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY (W M-C) W LATACH 2008 – 2014.....	24
WYKRES 9 STRUKTURA OSÓB BEZROBOTNYCH W POWIECIE RADOMSZCZAŃSKIM WEDŁUG STAŻU PRACY W LATACH 2008 – 2014 ...	24

WYKRES 10 LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH NA 10 TYS. MIESZKAŃCÓW W WIEKU PRODUKCYJNYM W GMINIE WIELGOMĘŁNY ORAZ POWIECIE RADOMSZCZAŃSKIM	26
WYKRES 11 PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W SYSTEMIE REGON W GMINIE WIELGOMĘŁNY W LATACH 2008 – 2014	27
WYKRES 12 PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ZAREJESTROWANE W SYSTEMIE REGON WG KLAS WIELKOŚCI	27
WYKRES 13 ZDARZENIA DROGOWE NA TERENIE GMINY WIELGOMĘŁNY W LATACH 2008-2014.....	38
WYKRES 14 INTERWENCJE STRAŻY POŻARNEJ NA TERENIE GMINY WIELGOMĘŁNY W LATACH 2008-2014.....	38
WYKRES 15 STRUKTURA PŁCI RESPONDENTÓW	52
WYKRES 16 STRUKTURA WIEKOWA RESPONDENTÓW	52
WYKRES 17 STRUKTURA WYKSZTAŁCENIA RESPONDENTÓW	53
WYKRES 18 STRUKTURA RESPONDENTÓW WEDŁUG AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ	53
WYKRES 19 ZWIĄZEK RESPONDENTÓW Z TERENEM GMINY WIELGOMĘŁNY	54
WYKRES 20 OCENA GMINY WIELGOMĘŁNY – WARUNKI ŻYCIA	55
WYKRES 21 OCENA OPIEKI ZDROWOTNEJ, SPOŁECZNEJ ORAZ OFERTY KULTURALNEJ I SPORTOWO – REKREACYJNEJ NA TERENIE GMINY WIELGOMĘŁNY	56
WYKRES 22 OCENA GMINY WIELGOMĘŁNY – OTOCZENIE, WARUNKI DLA PROWADZENIA I ROZWOJU BIZNESU	57
WYKRES 23 ATUTY GMINY WIELGOMĘŁNY	59
WYKRES 24 SZANSE ROZWOJOWE DLA GMINY WIELGOMĘŁNY	60
WYKRES 25 OBSZARY WYMAGAJĄCE ROZWOJU W GMINIE WIELGOMĘŁNY	61
WYKRES 26 OCENA INWESTYCJI ZREALIZOWANYCH NA TERENIE GMINY WIELGOMĘŁNY.....	62
WYKRES 27 CZĘSTOTLIWOŚĆ UDZIAŁU W WYDARZENIACH KULTURALNYCH I SPORTOWO – REKREACYJNYCH.....	63
WYKRES 28 SŁABE STRONY GMINY WIELGOMĘŁNY	64
WYKRES 29 NAJWIĘKSZE ZAGROŻENIA DLA ROZWOJU GMINY WIELGOMĘŁNY	65
WYKRES 30 OCENA PIERWSZEGO CELU PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	66
WYKRES 31 OCENA DRUGIEGO CELU PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	66
WYKRES 32 OCENA TRZECIEGO CELU PLANU ROZWOJU LOKALNEGO.....	67
WYKRES 33 OCENA CZWARTEGO CELU PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	67
WYKRES 34 ŹRÓDŁA INFORMACJI O DZIAŁANIACH WŁADZ I WYDARZENIACH LOKALNYCH.....	68
WYKRES 35 OCENA PRACY URZĘDNIKÓW	69

SPIS RYSUNKÓW

RYSUNEK 1. MAPA WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO Z PODZIAŁEM NA POWIATY	17
RYSUNEK 2. MAPA POWIATU RADOMSZCZAŃSKIEGO Z PODZIAŁEM NA GMINY	18
RYSUNEK 3 POWIĄZANIE STRATEGII ROZWOJU GMINY WIELGOMĘŁNY NA LATA 2015–2023 Z GŁÓWNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI SZCZEBŁA EUROPEJSKIEGO, KRAJOWEGO, REGIONALNEGO I LOKALNEGO	69

WYKAZ SKRÓTÓW

Gmina – Gmina Wielgomłyny

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

GOKiS – Gminny Ośrodek Kultury i Sportu

GUS – Główny Urząd Statystyczny

PKD – Polska Klasyfikacja Działalności

PSP – Państwowa Straż Pożarna

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

RSI LORIS – Regionalna Strategia Innowacji Województwa Łódzkiego

UE – Unia Europejska;

Opracowanie wykonano przez

Zespół ekspertów:

Bartosz Supeł

Adam Skawiński

przy współpracy

Pracowników Urzędu Gminy Wielgomłyny

GMINA WIELGOMŁYNY

ul. Rynek 1, 97-525 Wielgomłyny

BOGDAN MAREK WITASZCZYK – WÓJT

BOŻENA NOWAK – SEKRETARZ

ZOFIA STOLECKA - SKARBNIK

Rada Gminy Wielgomłyny

2014 - 2018

skład osobowy

Łoś Stanisław - Przewodniczący Rady

Szymczyk Barbara - Wice Przewodnicząca Rady

Stępień Marian - Wice Przewodniczący Rady

Barański Stanisław

Hasik Marian

Kopiecki Jan

Liczberski Antoni

Młynek Aneta

Pawlus Tomasz

Ptaszek Mariola

Przybyła Ireneusz

Siedlarczyk Józef

Sinkiewicz Marek

Skraboń Krzysztof

Właźlak Stanisław

I. WPROWADZENIE

Strategia rozwoju gminy jest najbardziej istotnym dokumentem samorządu gminnego – ogólnym programem działań podejmowanych w gminie, przy wykorzystaniu posiadanych zasobów zmierzających do osiągnięcia założonych celów. „Strategia Rozwoju Gminy Wielgomłyny na lata 2015–2023” bezpośrednio wpisuje się w cele „Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020” oraz „Strategii Rozwoju Powiatu Radomszczańskiego 2020”. Strategia przedstawia cele i działania w trzech komplementarnych obszarach:

- Gospodarczym,
- Społecznym,
- Przestrzennym.

„Strategia Rozwoju Gminy Wielgomłyny na lata 2015–2023” (Strategia) pełni następujące funkcje:

- **Kierunkową** dla władz gminnych, środowisk naukowych i biznesowych, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji, jak również dla wszystkich mieszkańców gminy;
- **Koordynacyjną** dla innych dokumentów programowych i planistycznych na poziomie gminnym;
- **Informacyjną** dla mieszkańców, inwestorów, partnerów, itp.;
- **Promocyjną** w kontekście lokalnym, regionalnym, krajowym oraz ponadnarodowym.

Strategia wyraża długoterminowe cele Gminy, które odpowiadają generalnym kierunkom działania oraz obejmuje:

- Diagnozę obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej,
- Identyfikację strategicznych obszarów rozwoju wraz z realizacją analizy SWOT dla każdego z nich,
- Wskazanie spójności Strategii z dokumentami z poziomu regionalnego, krajowego oraz unijnego,
- Wskazanie głównych kierunków rozwoju, celów oraz kierunków interwencji niezbędnych do podjęcia,
- Wskazanie sposobu monitorowania i oceny stopnia osiągnięcia celu głównego i celów szczegółowych,

- Plan finansowy, w tym: źródła finansowania zaplanowanych inwestycji, działań, szacunkową kwotę środków przeznaczonych na realizację wyznaczonych celów, podstawowe założenia systemu realizacji.

II. STAN I UWARUNKOWANIE ROZWOJU

Diagnozę obecnej sytuacji przeprowadzono na podstawie:

- Analizy danych zastanych – dane statystyczne oraz dane udostępnione przez Urząd Gminy Wielgomłyny (desk research);
- Konsultacji społecznych w formie badania ankietowego wśród mieszkańców gminy (kwestionariusz ankiety).

Metody badań dobrane zostały zgodnie z zasadą triangulacji metod i źródeł danych rozumianej jako zwielokrotnienie:

- Metod i technik badawczych (triangulacja metodologiczna) polegająca na kontrolowaniu spójności wniosków formułowanych przy wykorzystaniu różnych technik gromadzenia danych;
- Źródeł informacji (triangulacja źródeł informacji) polegająca na zwielokrotnieniu źródeł informacji w ramach tej samej metody ich gromadzenia, uwzględnionych w badaniu perspektyw;
- Perspektyw badawczych osób realizujących badanie (triangulacja analityczna) związaną ze zwiększeniem liczby osób analizujących wnioski z badań.

Podejście takie pozwoli na uchwycenie różnych aspektów badanego przedmiotu (np. udzielenie odpowiedzi na pytania o skalę zjawisk dzięki zastosowaniu metod ilościowych oraz głębsze zrozumienie specyfiki problemów, dzięki zastosowaniu metod jakościowych), pozwoli też wykorzystać mocne strony każdej metody przy wzajemnej neutralizacji ich słabości.

Zestawienie metod i technik zastosowanych przy diagnozie sytuacji gminy Wielgomłyny oraz dobór próby ilustruje tabela:

Tabela 1 Zestawienie metod i technik wraz z doбором próby

Technika badawcza	Dobór próby	Realizacja badania
Analiza danych zastanych (desk research)	• Strategia Rozwoju Powiatu Radomszczańskiego	Analiza dokumentów zgodnie z poszukiwanymi informacjami, porównywanie danych

	2020, • Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT), • Strategia Europa 2020, • Strategia Rozwoju Kraju 2020, • Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020, • Krajowy Program Reform, • Umowa Partnerstwa 2014–2020, • Polityka energetyczna Polski do 2025, • Program Rozwoju Turystyki na Obszarach Wiejskich w Polsce • Strategia Rozwoju Województwa łódzkiego 2020, • Wojewódzka Strategia w Zakresie Polityki Społecznej na lata 2007–2020, • Regionalna Strategia Innowacji LORIS 2030, • Plan przeciwdziałania depopulacji	statystycznych, kontakt z organizacjami, instytucjami dysponującymi danymi.

	w województwie łódzkim, • Program rozwoju turystyki w województwie łódzkim na lata 2007 - 2020 • Dokumenty strategiczne i planistyczne szczebla lokalnego i gminnego, • Dane dot. gminy Wielgomłyny	
Konsultacje społeczne - badanie ankietowe	• Przedstawiciele: Urzędu Gminy Wielgomłyny, sołtysi, • Przedstawiciele społeczności lokalnej gminy Wielgomłyny, • Przedstawiciele przedsiębiorców z terenu gminy Wielgomłyny, • Przedstawiciele organizacji pozarządowych z terenu gminy Wielgomłyny.	W badaniu ankietowym możliwość udziału mieli wszyscy mieszkańcy gminy Wielgomłyny.

Źródło: Opracowanie własne

2.1. Podsumowania działań, projektów, inwestycji prowadzonych w gminie Wielgomłyny w latach 2008-2014

Gmina Wielgomłyny korzystała w latach 2008 – 2014, nie tylko, ze środków własnych, starano się również pozyskiwać fundusze ze środków zewnętrznych. Podsumowanie najważniejszych działań ilustruje tabela:

Tabela 2 Podsumowanie działań, projektów, inwestycji prowadzonych w gminie Wielgomłyny w latach 2008 – 2014

Lp.	Nazwa inwestycji	Koszt inwestycji w zł.	Rok realizacji
1.	Budowa wodociągu Krzętów ul. Krzętowska - Wielgomłyny ul. Krzętowska	164 571,83	2008
2.	Współfinansowanie budowy drogi powiatowej Niwa Goszczowska - Chełmo	152 955,15	2008
3.	Budowa drogi gminnej w miejscowości Rudka	127 911,04	2008
4.	Rozbudowa budynku Urzędu Gminy	390 698,77	2008
5.	Budowa kanalizacji sanitarnej Wielgomłyny ul. Zagórska i Przedborska	603 820,84 (w tym: 158 tys. z WFOŚiGW w Łodzi)	2008 - 2009
6.	Budowa wodociągu Niedośpielin - Zastawie	116 607,67	2009
7.	Budowa wodociągu w miejscowości Anielin	139 364,80	2009
8.	Przebudowa drogi gminnej Niedośpielin –Popielarnia - Huta Drewniana	795 379,21 (w tym: 383 114,94 z Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego)	2009
9.	Budowa drogi dojazdowej Rudka	200 595,99 (w tym: 56 583,57 z Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych Województwa Łódzkiego)	2009
10.	Budowa drogi dojazdowej Wielgomłyny Kolonia	126 560,67 (w tym: 50 000,00 z Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych Województwa Łódzkiego)	2009
11.	Zakup samochodu strażackiego dla OSP Krzętów	95 245,00	2009
12.	Budowa wodociągu w miejscowości Borecznica	207 814,16	2010-2011
13.	Budowa drogi gminnej Nr 112552E Kruszyna - Maluszyn na odcinku Krzętów-Wola Życińska-Ciężkowiczki	1 266 643,75	2010
14.	Budowa drogi gminnej Perzyny - Pratkowice	440 655,93	2010-2011
15.	Budowa drogi dojazdowej w miejscowości Borowiec	102 710,91	2010
16.	Budowa drogi dojazdowej Niedośpielin -Zastawie	106 664,79	2010
17.	Budowa drogi dojazdowej w miejscowości Perzyny	205 254,57	2010
18.	Budowa drogi dojazdowej Myśliwczów - Myśliwczów Kolonia	250 278,04	2010

19.	Przebudowa drogi powiatowej Nr 3934E Radomsko - Krzętów (ul. Radomszczańska, Rynek, Krzętowska w Wielgomłynach)	440 742,88	2010
20.	Przebudowa (modernizacja) budynku administracyjnego Gminy Wielgomłyny z przeznaczeniem na GOK	1 098 670,11 (w tym 500 tys. z PROW 2007-2013)	2010
21.	Budowa mechaniczno - biologicznej oczyszczalni ścieków komunalnych oraz budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przepompowniami ścieków w miejscowości Krzętów	7 075 558,79 (w tym 3 224 225,00 z PROW 2007-2013)	2010-2011-2012
22.	Rozbudowa ogólnodostępnego kompleksu sportowo-rekreacyjnego z infrastrukturą towarzyszącą w Wielgomłynach I etap	171 756,56	2010
23.	Budowa chodnika dla pieszych przy drodze powiatowej w miejscowości Niedośpielin	164 870,99	2011
24.	Budowa drogi gminnej Myśliwczów – Wola Kuźniewska	787 275,36	2011
25.	Odbudowa urządzenia wodnego w postaci przepustu z urządzeniem piętrzącym na cieku wodnym w ciągu drogi nr 112203E w miejscowości Niedośpielin	903 136,21	2011
26.	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Sokola Góra	752 622,35 (w tym 460 961,00 z PROW 2007-2013)	2012-2013
27.	Wzmocnienie i remont mostu objazdowego w ciągu drogi powiatowej nr 3934E w miejscowości Krzętów	218 757,00	2012
28.	Budowa filii Gminnego Ośrodka Kultury w miejscowości Zagórze	1 284 562,72 (w tym: 500 tys. PROW 2007-2013)	2012-2013
29.	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Kolonia Myśliwczów	123 693,43	2012-2013
30.	Rozbudowa skrzyżowania drogi gminnej nr 112552E z drogą powiatową nr 3920E w miejscowości Kruszyna	112 243,99	2013
31.	Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Myśliwczów od skrzyżowania z drogą powiatową w kierunku m. Rogi	332 498,99	2013
32.	Budowa sieci wodociągowej Krzętów – Wola Życińska	473 120,19 (w tym: 170 874,63 z PROW 2007-2013 i 155 756,00 z WFOŚiGW w Łodzi)	2014-2015
33.	Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych Rogi – Krzętów	288 325,27	2014
34.	Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych Goszczowa – Niwa Goszczowska	197 793,55	2014
35.	Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Pratkowice	110 617,12	2014
36.	Rozbudowa budynku Gminnej Remizy OSP w Trzebcach	153 703,32	2014
37.	Modernizacja i doposażenie oddziałów przedszkolnych na terenie gminy Wielgomłyny	394 282,60 (w tym: 313 318,33 z POKL)	2013-2014
38.	Budowa obiektów małej architektury oraz utwardzeń terenu w miejscu publicznym, remont chodnika polegający na wymianie nawierzchni wzdłuż pasa drogowego w m. Sokola Góra	235 559,46 (w tym: 72 896,00 z PROW 2007-2013)	2014-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Wielgomłyny

2.2. Analiza otoczenia społeczno-gospodarczego w gminie Wielgomłyny

Wielgomłyny – gmina wiejska w województwie łódzkim, w powiecie radomszczańskim. W latach 1975-1998 gmina położona była w województwie piotrkowskim. Siedziba gminy to Wielgomłyny.

Gmina Wielgomłyny położona jest na południowo-wschodnim krańcu przedrozbiorowej Wielkopolski, na granicy z Małopolską. Znaczna część granic gminy ma naturalny charakter. Na wschodzie wyznacza ją rzeka Pilica, na południu – duże kompleksy leśne, na północy przechodzi wierzchołkiem góry Chełmo (323 m n.p.m.). Z zachodu na wschód, przez obszar gminy przepływa rzeczka Biestrzykówka, nad którą położone są liczne wsie. Pofałdowane tereny otaczające Wielgomłyny zalicza się do większej jednostki geograficznej, zwanej Wzgórzami Radomszczańskimi. Powierzchnia gminy to 123,07 km².

Na terenie gminy zlokalizowane jest 18 sołectw: Goszczowa, Karczów, Kruszyna, Krzętów, Myśliwczów, Niedośpielin, Pratkowice, Rogi, Rudka, Sokola Góra, Trzebce, Trzebce-Perzyny, Wielgomłyny, Wielgomłyny (kolonia), Wola Kuźniewska, Wola Życińska, Zagórze, Zalesie.

Gmina graniczy z następującymi gminami: Kluczewsko, Kobbie Wielkie, Masłowice, Przedbórz, Żytno.

Rysunek 1. Mapa województwa łódzkiego z podziałem na powiaty

Źródło: www.igeomap.pl

Rysunek 2. Mapa powiatu radomszczańskiego z podziałem na gminy

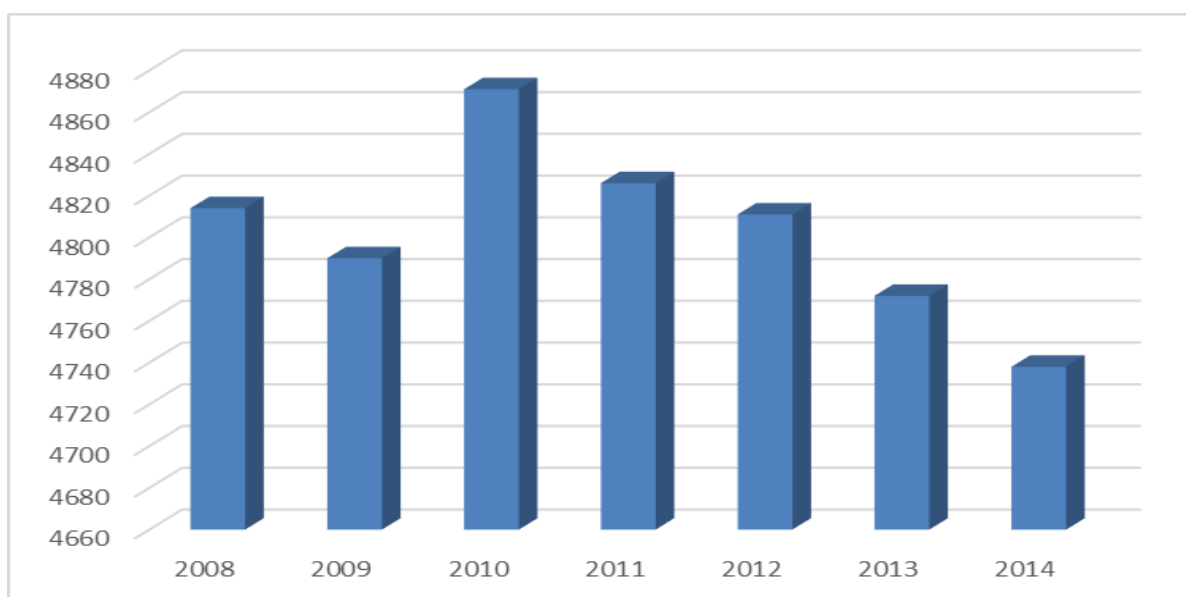

Źródło: www.radomszczanski.pl

2.2.1. Liczba i struktura ludności

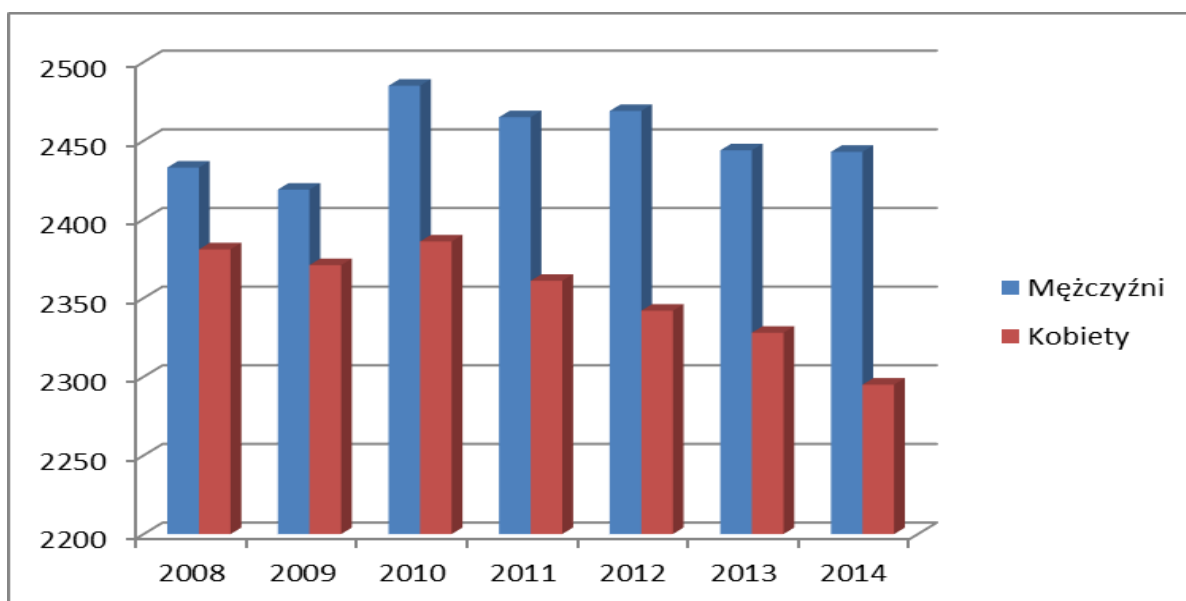
Sytuacja demograficzna w gminie Wielgomłyny odzwierciedla niekorzystne tendencje widoczne w całej Polsce – liczba ludności systematycznie spada. W przypadku gminy trend ten jest wyraźny od 2010 roku, kiedy to liczba ludności nieznacznie wzrosła, aby w kolejnych latach obniżyć się. Wykres poniżej obrazuje liczbę ludności w poszczególnych latach, począwszy od roku 2008:

Wykres 1 Stan ludności w gminie Wielgomłyny w latach 2008-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 2 Liczba ludności w gminie Wielgomłyny w podziale na płeć

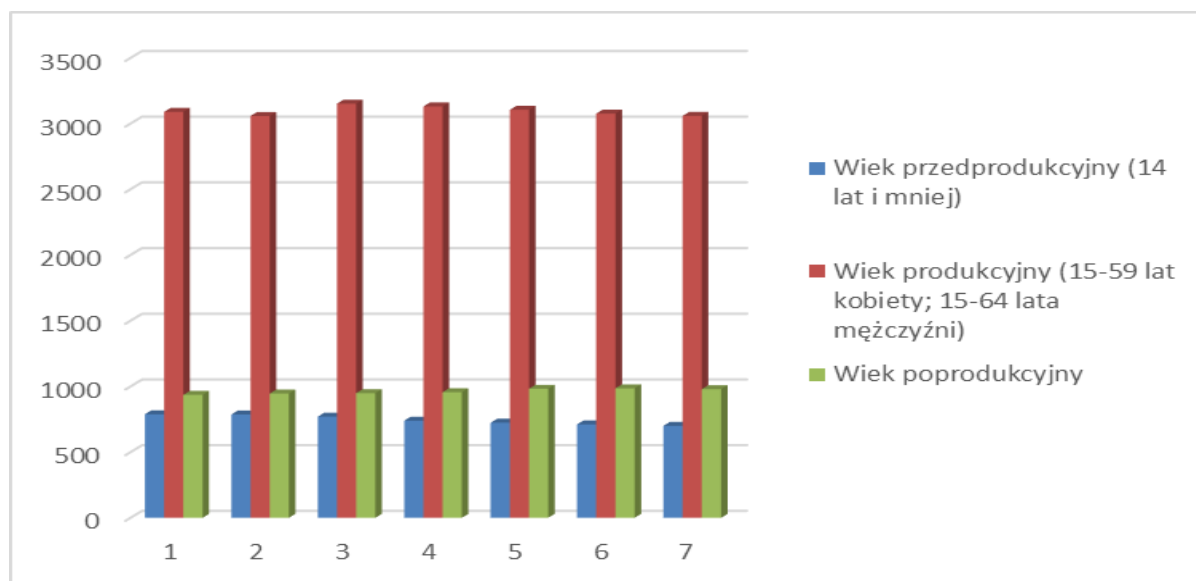

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gęstość zaludnienia w gminie w 2014 roku wynosiła 38 os/km² i była znacząco niższa od tożsamego wskaźnika w powiecie radomszczańskim, który wynosił 80os/km² oraz w województwie łódzkim, gdzie gęstość zaludnienia wynosiła średnio 137os/km². Jest to uzasadnione wiejskim charakterem gminy.

W gminie Wielgomłyny systematycznie maleje liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, tj. do 14 lat. Jest to związane z obserwowaną w całym kraju zmniejszającą się liczbą urodzeń oraz przesuwaniem w czasie decyzji o posiadaniu potomstwa przez osoby w wieku reprodukcyjnym. Strukturę ludności w gminie prezentują poniżej wykres oraz tabela z uwzględnieniem liczby kobiet w poszczególnych grupach wiekowych.

Wykres 3 Struktura ludności w gminie Wielgomłyny w latach 2008-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

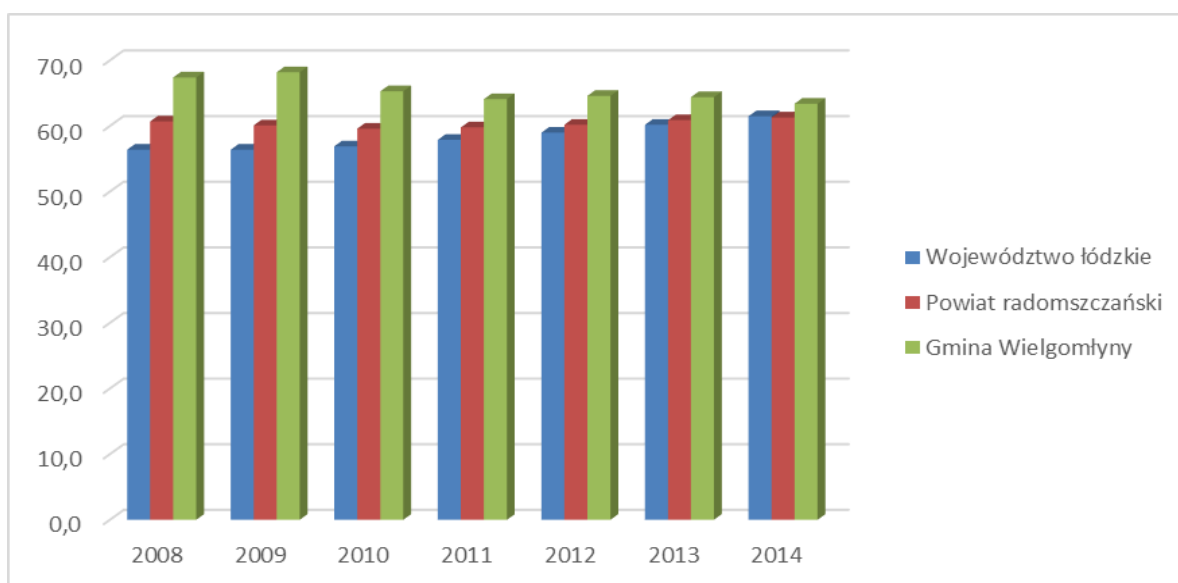
Tabela 3 Struktura ludności w gminie Wielgomłyny w latach 2008-2014

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Wiek przedprodukcyjny (14 lat i mniej)	788	786	770	739	724	711	700
w tym kobiety	371	372	359	345	334	328	314
Wiek produkcyjny (15-59 lat kobiety; 15-64 lata mężczyźni)	3090	3058	3152	3131	3105	3076	3059
w tym kobiety	1374	1364	1386	1372	1358	1356	1336
Wiek poprodukcyjny	936	946	949	956	982	985	979
w tym kobiety	636	635	641	644	650	644	645
Ogółem	4814	4790	4871	4826	4811	4772	4738
w tym kobiety	2381	2371	2386	2361	2342	2328	2295

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Obciążenie demograficzne w gminie Wielgomłyny jest zdecydowanie wyższe, niż średnia dla powiatu radomszczańskiego, a także dla województwa łódzkiego. Warty odnotowania jest fakt, iż od 2008 roku liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym systematycznie spada. Wykres poniżej przedstawia obciążenie demograficzne w poszczególnych latach:

Wykres 4 Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym w gminie Wielgomłyny, powiecie piotrkowskim oraz województwie łódzkim

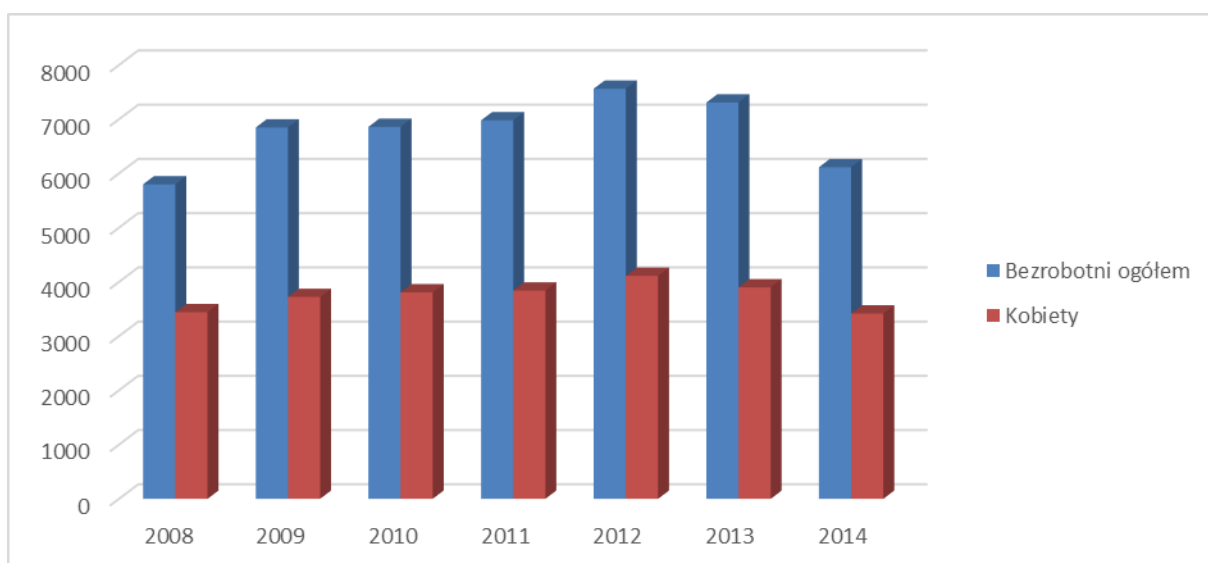

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

2.2.2. Bezrobocie

Poziom bezrobocia to problem wszystkich regionów w Polsce. Również w powiecie radomszczańskim, w którym znajduje się również gmina Wielgomłyny, od 2008 roku rośnie liczba osób pozostających bez pracy, największe wartości odnotowano w 2012 i 2013 roku. Rok 2014 odwrócił nieco tendencję, jednak liczba bezrobotnych jest nadal wyższa, niż odnotowana w 2008 roku. Ze względu na fakt, iż dane są gromadzone przez Powiatowy Urząd Pracy i dotyczą terenu całego powiatu (w ten sposób są agregowane do celów statystycznych – bez podziału na gminy), w takiej formule zostaną przedstawione. Wykres poniżej ilustruje liczbę bezrobotnych w poszczególnych latach:

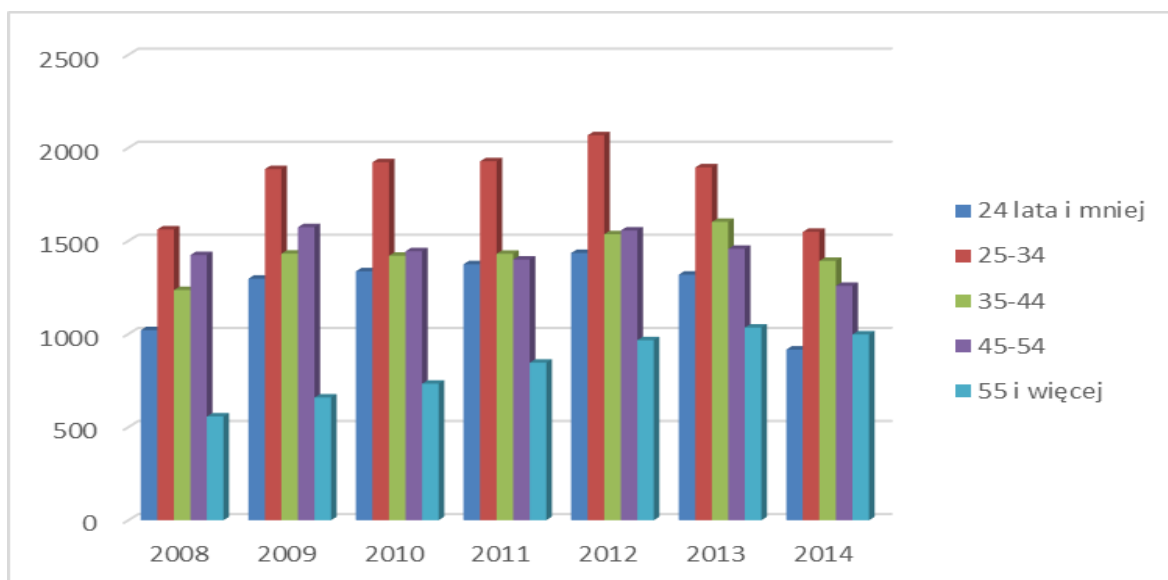
Wykres 5 Liczba bezrobotnych w powiecie radomszczańskim w latach 2008 -2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dominującymi grupami wiekowymi w strukturze osób bezrobotnych w latach 2008 – 2014 są osoby mieszczące się w przedziale wiekowym: 25 – 34 lata. Jest to tendencja tożsama z obrazem sytuacji w urzędach pracy w całej Polsce – rosnącą liczbą osób młodych pozostających bez pracy.

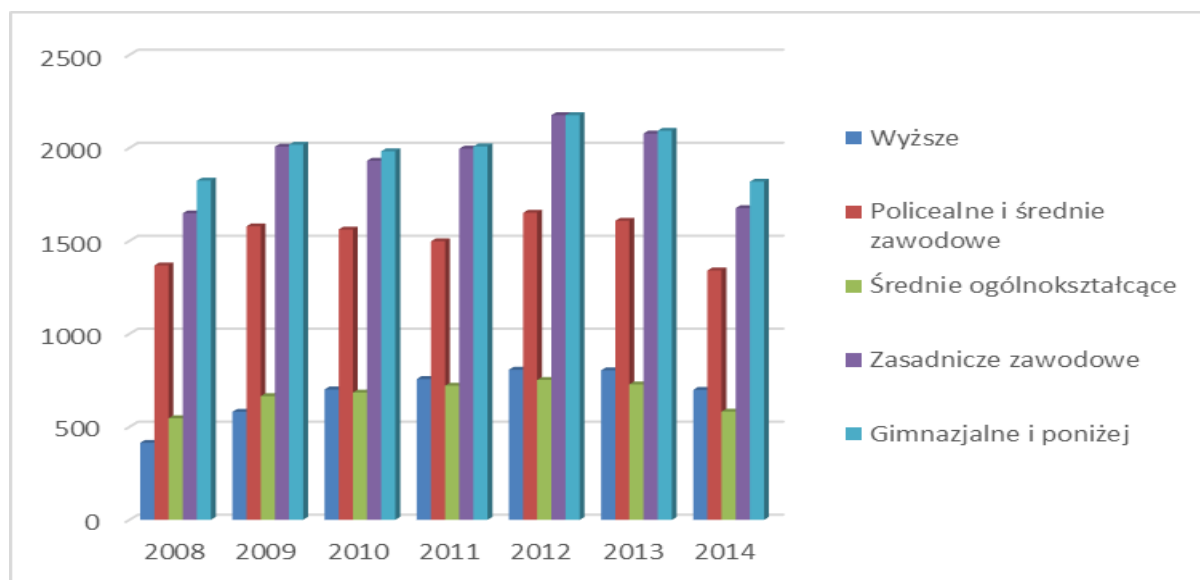
Wykres 6 Liczba osób bezrobotnych według wieku w powiecie radomszczańskim w latach 2008 – 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wśród bezrobotnych zdecydowanie dominują osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym oraz zawodowym. Najmniej osób pozostających bez pracy posiada wykształcenie wyższe oraz średnie ogólnokształcące.

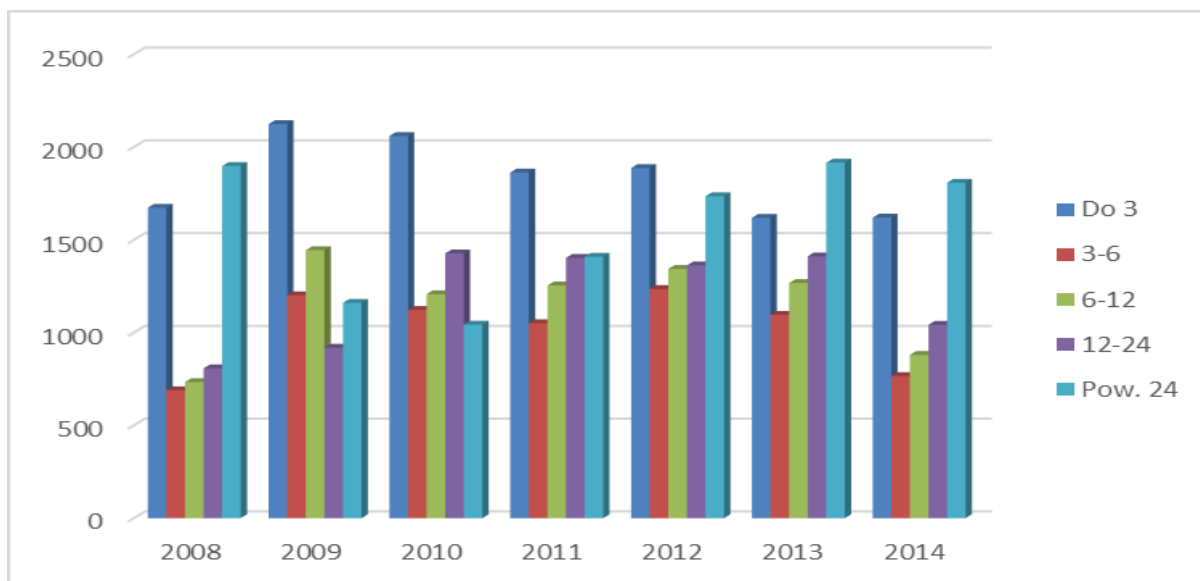
Wykres 7 Struktura bezrobocia w powiecie radomszczańskim według wykształcenia w latach 2008-2014r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres poniżej przedstawia strukturę osób bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy. Widoczny jest znaczny wzrost liczby osób pozostających bez pracy ponad dwadzieścia cztery miesiące w latach 2010 – 2013. W 2014 nastąpił spadek liczby bezrobotnych, jednocześnie najbardziej liczną grupę stanowiły osoby nie mające zatrudnienia do trzech miesięcy oraz powyżej dwudziestu czterech miesięcy.

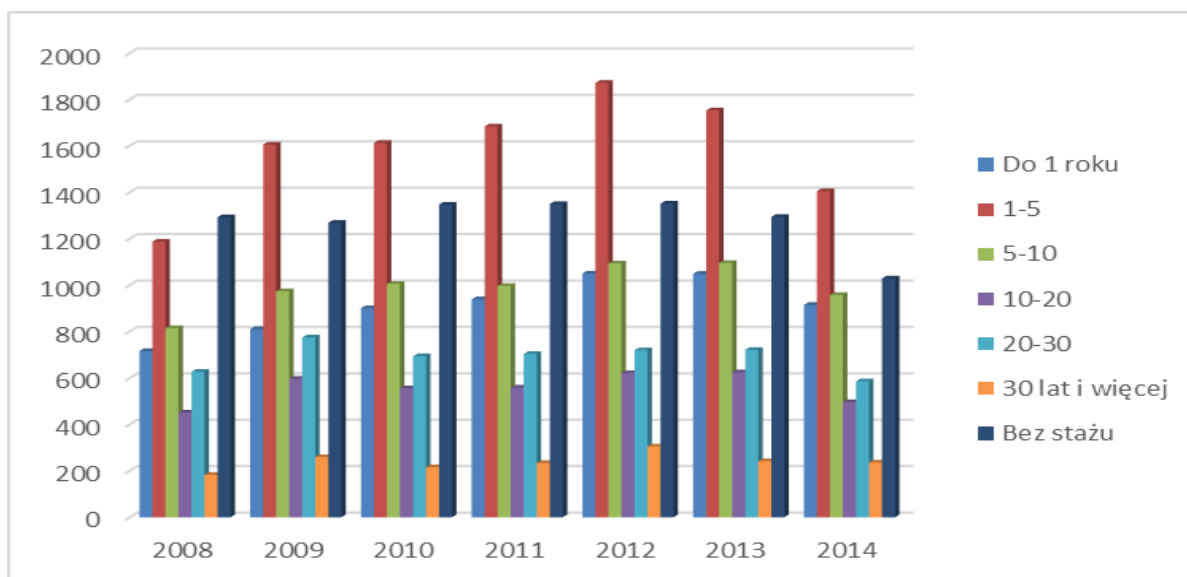
Wykres 8 Struktura osób bezrobotnych w powiecie radomszczańskim według czasu pozostawania bez pracy (w m-c) w latach 2008 – 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wśród osób bezrobotnych najbardziej liczną grupę stanowią osoby z doświadczeniem od jednego roku do pięciu lat oraz osoby bez stażu pracy. Najmniej liczna grupa to osoby z bardzo długim stażem – powyżej 30 lat, co ilustruje wykres poniżej.

Wykres 9 Struktura osób bezrobotnych w powiecie radomszczańskim według stażu pracy w latach 2008 – 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

2.2.3. Oświata i edukacja

Gmina Wielgomłyny zapewnia kształcenie dla dzieci i młodzieży na poziomie szkoły podstawowej oraz gimnazjum. Istnieją trzy szkoły podstawowe w miejscowościach: Wielgomłyny, Krzętów oraz Zagórze, a także gimnazjum w Wielgomłynach. Szkolnictwo na poziomie ponadgimnazjalnym jest realizowane w pobliskich miastach poza terenem gminy Wielgomłyny, na terenie powiatu radomszczańskiego.

Tabela 4 Liczba szkół poszczególnego typu w gminie Wielgomłyny w latach 2008 – 2014r.

Typ szkoły/Lata	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Szkoła podstawowa	3	3	3	3	3	3	3
Gimnazjum	1	1	1	1	1	1	1
Punkty przedszkolne	0	0	0	0	0	1	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Liczbę uczniów w poszczególnych typach szkół w latach 2008-2013 prezentuje tabela poniżej:

Tabela 5 Liczba uczniów w poszczególnych typach szkół w gminie Wielgomłyny w latach 2008-2013:

Typ szkoły/Lata	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Szkoła podstawowa	336	328	321	315	312	299	312
Gimnazjum	203	184	173	167	160	163	158
Punkty przedszkolne	0	0	0	0	0	14	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jakość kształcenia w szkołach w dużej mierze wiąże się z dostępem do komputerów oraz Internetu, co pozwala na uatrakcyjnienie zajęć oraz umożliwia wykorzystanie przez młodzież nowych technologii do zdobywania wiedzy i umiejętności. Tabela poniżej prezentuje liczbę komputerów w szkołach na terenie gminy Wielgomłyny:

Tabela 6 Liczba komputerów podłączonych do Internetu przeznaczonych do użytku w szkołach w gminie Wielgomłyny w latach 2008 – 2014

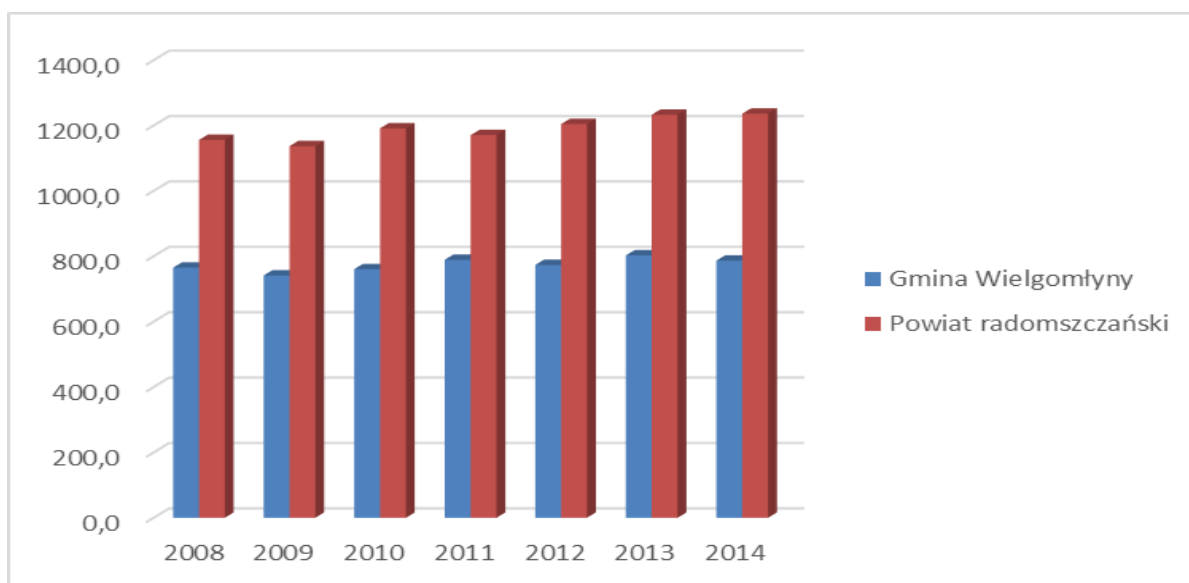
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Szkoła podstawowa	36	39	41	41	41	brak danych	brak danych
Gimnazjum	21	17	18	19	21	brak danych	brak danych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

2.2.4. Rozwój gospodarczy

Gmina Wielgomłyny jest gminą rolniczą oraz nastawioną na usługi turystyczne, na jej terenie istnieje jednak wiele podmiotów gospodarczych, głównie z sektorów handlu oraz usług. Liczbę podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców prezentuje wykres poniżej:

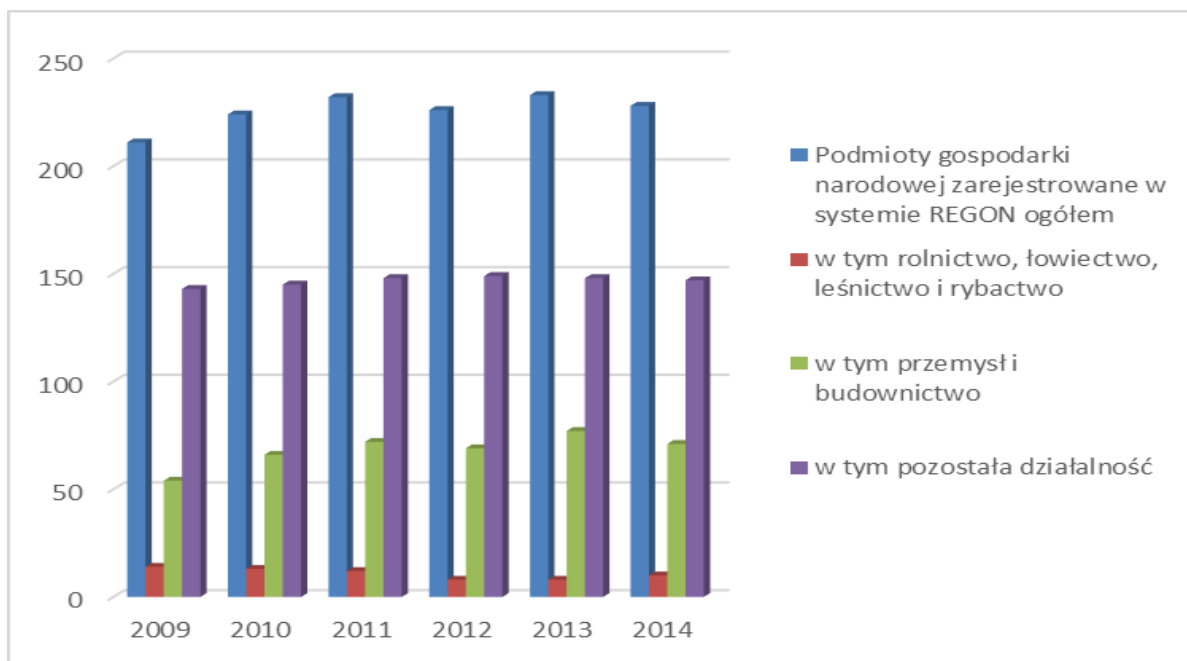
Wykres 10 Liczba podmiotów gospodarczych na 10 tys. Mieszkańców w wieku produkcyjnym w gminie Wielgomłyny oraz powiecie radomszczańskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres poniżej prezentuje liczbę podmiotów gospodarki narodowej oraz liczbę indywidualnych działalności gospodarczych na terenie gminy Wielgomłyny w latach 2008 – 2014:

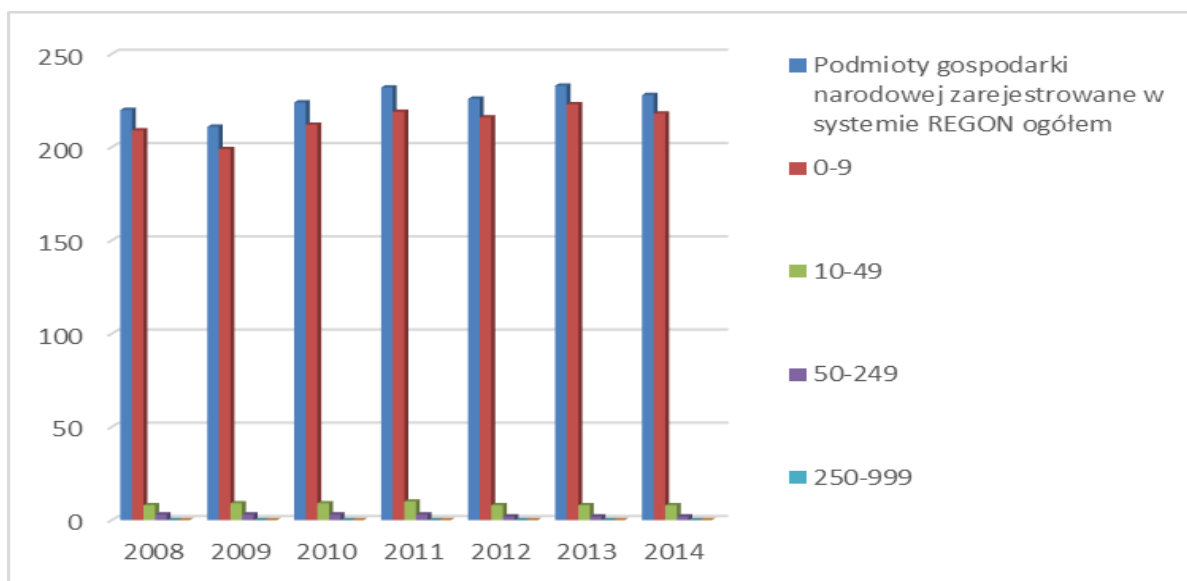
Wykres 11 Podmioty gospodarki narodowej w systemie REGON w gminie Wielgomłyny w latach 2008 – 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Wśród tej działalności dominują mikro przedsiębiorstwa, do 10 osób. Wykres poniżej przedstawia strukturę podmiotów gospodarczych wg ich wielkości:

Wykres 12 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w systemie REGON wg klas wielkości

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Brak wielkiego przemysłu na terenie gminy Wielgomłyny podnosi jej walory turystyczno – wypoczynkowe.

2.2.5. Pomoc społeczna

Na terenie gminy Wielgomłyny działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS). Do jego głównych zadań należą:

- ustalanie potrzeb w zakresie pomocy społecznej, analiza i ocena zjawisk społecznych,
- przeprowadzanie wywiadów środowiskowych w miejscu zamieszkania klientów,
- współpraca z organizacjami społecznymi, kościołem, związkami wyznaniowymi, Urzędem Pracy, zakładami pracy, służbą zdrowia w celu doprowadzenia do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin, ich integracji ze środowiskiem oraz w celu lepszego rozeznania środowiska i problemów mieszkańców,
- pobudzanie społecznej aktywności,
- planowanie pomocy oraz kontrolowanie czy udzielona pomoc spełnia swoje zadania,
- poradnictwo, podejmowanie interwencji kryzysowej, praca socjalna rozumiana jako działalność zawodowa skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskaniu zdolności do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie,
- poznawanie na bieżąco przepisów z zakresu zabezpieczenia społecznego, które mogą przyczynić się do lepszego planowania pomocy,
- prowadzenie i zbieranie dokumentacji umożliwiającej potwierdzenie sytuacji materialnej i innych okoliczności uzasadniających przyznanie pomocy,
- realizacja zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych i zaliczce alimentacyjnej,
- przygotowanie materiałów niezbędnych do sprawozdawczości.

GOPS rokrocznie pomaga około 400 osobom, głównie poprzez wypłatę zasiłków, finansowanie posiłków – przede wszystkim dla dzieci, usługi opiekuńcze.

2.2.6. Kultura i sport

Ważnymi jednostkami w zakresie upowszechniania kultury na terenie gminy są: Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Wielgomłynach oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Wielgomłynach.

Główną rolą GOKiS jest prowadzenie działalności kulturalnej oraz sportowej koncentrującej się na tworzeniu i upowszechnianiu kultury oraz sportu, poprzez prowadzenie wielokierunkowej

działalności w tym zakresie na rzecz i we współpracy z mieszkańcami gminy. Do szczególnych zadań Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu należą:

- tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowania kulturą i sztuką;
- rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych;
- tworzenie warunków do rozwoju folkloru, rękodzieła ludowego i artystycznego;
- rozbudowa, unowocześnianie posiadanej bazy materialnej służącej realizacji zadań statutowych w dziedzinie udostępniania dóbr kultury;
- współorganizowanie przedsięwzięć mających na celu promowanie gminy Wielgomłyny;
- programowanie, koordynacja i realizacja zadań z zakresu sportu, turystyki i rekreacji, poprzez:
  - popularyzację rekreacji ruchowej,
  - rozbudowę i udostępnianie posiadanej bazy sportowej,
  - inicjowanie i organizowanie zajęć, zawodów i imprez sportowych i sportowo – rekreacyjnych,
  - szkolenie kadry instruktorów i kierowanie ich do prowadzenia zajęć.

Gminny Ośrodek Kultury i Sportu posiada swoje filie we wsi Krzętów oraz we wsi Zagórze.

Gminna Biblioteka Publiczna wspiera GOK w funkcjach kulturalnych na potrzeby mieszkańców gminy poprzez organizację wieczorów autorskich, prezentację nowości wydawczych, itp. Ponadto zaspokaja potrzeby czytelnicze i informacyjne lokalnej społeczności. W bibliotece funkcjonuje czytelnia internetowa z trzema stanowiskami komputerowymi.

Liczbę bibliotek i ich filii oraz czytelników prezentuje tabela poniżej:

Tabela 7 Liczba bibliotek oraz czytelników w gminie Wielgomłyny w latach 2009 – 2014

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Biblioteki i filie	3	3	2	2	2	2	2
Czytelnicy w ciągu roku	541	541	517	505	452	294	278

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Wielgomłyny

Za aktywność sportowo – rekreacyjną odpowiadają głównie placówki oświatowe na terenie gminy – funkcjonuje hala sportowa przy Publicznej Szkole Podstawowej i Gimnazjum Publicznym w Wielgomłynach. W skład obiektu wchodzi sala z trybunami oraz zaplecze z salą do gimnastyki korekcyjnej, natryskami, sanitariatami i bufetem. Hala pozwala na organizację różnego typu imprez sportowych.

2.2.7. Turystyka i rekreacja

Gmina Wielgomłyny posiada na swoim terenie interesującą bazę turystyczną w postaci zabytków archeologicznych, zabytkowej architektury oraz chronionych krajobrazów naturalnych oraz antropogenicznych.

Tabela poniżej prezentuje zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków:

Tabela 8 Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków

Lp.	Lokalizacja	Obiekt	Data	Nr i data wpisu do rejestru
1.	Niedośpielin	Kościół parafialny rzymsko-katolicki pw. Św. Katarzyny i św. Kazimierza	1773 -1776 r.	Decyzja Nr Kl.IV-680-593/67 z dnia 27 grudnia 1967 r.
2.	Niedośpielin	Dzwonnica kościoła parafialnego rzymsko-katolickiego pw. Św. Katarzyny i św. Kazimierza	Ok. 1775 r.	Decyzja Nr Kl.IV-680-594/67 z dnia 27 grudnia 1967 r.
3.	Odrowąż	Dwór	Ok. połowy XIX w.	Nr rej. 867
4.	Odrowąż	Park dworski	XVIIIw.	Nr rej. 367
5.	Sokoła Góra	Park dworski	Pocz. XIX w.	Nr rej. 323 granice parku oznaczono w dec. z dn. 14.09.1993r.
6.	Sokoła Góra	Dwór	XIX w.	Nr WUOZ-640/11/2008 decyzja z dnia 16.01.2008 r.
7.	Wielgomłyny	Dzwonnica kościoła parafialnego	II poł. XVIII w.	Nr rej. 421
8.	Wielgomłyny	Kościół parafialny rzym.-kat. pw. Św. Stanisława	1466 r. przebudowany w XVII w.	Nr. Rej. 246
9.	Wielgomłyny	Dawny klasztor oo Paulinów	1466 r.	Decyzja Nr Kl.IV-680/113/67 z dnia 19.07.1967 r.

Źródło: Dane pozyskane z Urzędu Gminy Wielgomłyny

Uzupełnieniem tej listy jest wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków. Mnogość interesujących budowli, artefaktów na terenie gminy znaczące podnosi jej walory turystyczne. Tabela poniżej prezentuje listę zabytkowych obiektów:

Tabela 9 Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków

L.p.	Miejscowość	Nazwa	Data
1.	Błonie	Młyn wodny	przed 1939 r.
2.	Bogusławów	Cmentarz	I poł. XX w.
3.	Bogusławów	Kaplica rzym.-kat. dawny kościół ewangelicki	1928r.
4.	Kruszyna	Warsztat	połowa XIX w.
5.	Kruszyna	Rządówka	połowa XIX w.
6.	Kruszyna	Cegielnia	połowa XIX w.
7.	Kruszyna	Zespół cegielni	Połowa XIX w.
8.	Kruszyna	Ośmiorak podworski	1884 r.
9.	Krzętów	Cmentarz rzym.-kat.	XX w.
10.	Krzętów	Układ przestrzenny (ulicówka)	1398 r.
11.	Myśliwczów	Dom	1932 r.
12.	Myśliwczów	Obora	1934 r.
13.	Myśliwczów	Dom	1939 r.
14.	Myśliwczów	Dom	1933 r.
15.	Myśliwczów	Dom	1930-1932 r.
16.	Myśliwczów	Chałupa	1930-1940 r.
17.	Myśliwczów	Dom	1933 r.
18.	Myśliwczów Kolonia	Dom	Przed 1939 r.
19.	Myśliwczów Kolonia	Chałupa	1924 r.
20.	Myśliwczów kolonia	Dom	Ok. 1920 r.
21.	Myśliwczów Kolonia	Owczarnia	1939 r.
22.	Myśliwczów Kolonia	Dom	1945 r.
23.	Myśliwczów Kolonia	Dom z oborą	Po 1945 r.
24.	Niedośpielin	Układ przestrzenny (wieś sznurowa)	1398 r.
25.	Niedośpielin	Cmentarz Rzym.-kat.	XVIII/XIX w.
26.	Niedośpielin	Młyn wodno-motorowy	-
27.	Niedośpielin	Zespół kościelny	1773-1800 r.
28.	Niedośpielin	Tartak	1910 r.
29.	Niedośpielin	Cmentarz Rzym.-kat. przy kościele	II poł. XIX w.
30.	Odrowąż	Układ przestrzenny (przysiółek)	XIV w.
31.	Odrowąż	Obora podworska	II poł. XIX w.
32.	Odrowąż	Zespół podworski	
33.	Odrowąż	Kuźnia	II poł. XIX w.
34.	Odrowąż	Chałupa	Koniec XIX w.
35.	Odrowąż	Kapliczka Rzym.-kat.	1863 r.

36.	Perzyny	Chałupa z oborą	Przed 1939r.
37.	Pratkowice	Układ przestrzenny (ulicówka)	1394 r.
38.	Rogi	Chałupa	Ok. 1935 r.
39.	Rogi	Chałupa	Ok. 1935 r.
40.	Rogi	Chałupa z oborą	1935 r.
41.	Rogi	Dom	Przed 1939 r.
42.	Rogi	Dom	Przed 1930 r.
43.	Rogi	Dom	Przed 1939 r.
44.	Rogi	Dom	1930-1940 r.
45.	Rogi	Dom/leśniczówka	1950 r.
46.	Rogi	Dom	Po 1945 r.
47.	Rogi	Chałupa	Przed 1939 r.
48.	Rogi	Chałupa	Ok. 1935 r.
49.	Rogi	Dom	Ok. 1935 r.
50.	Rudka	Dom gorzelnego	Przed 1939 r.
51.	Rudka	Rządcówka	1897 r.
52.	Rudka	Dom	1955 r.
53.	Rudka	Dom	1958 r.
54.	Rudka	Dom z oborą	Przed 1939 r.
55.	Rudka	Dom	I poł. XX w.
56.	Rudka	Chałupa	Przed 1939 r.
57.	Rudka	Dom	1940-1950 r.
58.	Rudka	Dom z oborą	Przed 1939 r.
59.	Rudka	Chałupa	Przed 1939 r.
60.	Rudka	Chałupa z oborą	Przed 1914 r.
61.	Rudka	Chałupa z oborą	1934 r.
62.	Rudka	Chałupa	1938-1939 r.
63.	Rudka	Dom	1956 r.
64.	Rudka	Dom	-
65.	Rudka	Chałupa	Przed 1939 r.
66.	Rudka	Chałupa	Ok. 1880 r.
67.	Rudka	Dom	Ok. 1950 r.
68.	Rudka	Chałupa	1948 r.
69.	Rudka	Dom	Przed 1939 r.
70.	Rudka	Dom	Przed 1939 r.
71.	Rudka	Dom	Ok. 1918 r.
72.	Rudka	Dom	Przed 1939 r.
73.	Rudka	Chałupa	Przed 1939 r.
74.	Rudka	Chałupa	Przed 1939 r.
75.	Rudka	Dom	Po 1939 r.
76.	Rudka	Kapliczka – krzyż	1938 r.
77.	Rudka	Dom. d. czworak	1881 r.
78.	Rudka	Kapliczka Rzym.-kat.	Przed 1939 r.
79.	Sokola Góra	Zespół dworski	XIX-XX w.
80.	Sokola Góra	Kapliczka Rzym.-kat. p.w. MB	Przed 1939 r.
81.	Sokola Góra	Gorzelnia	1904 r.
82.	Sokola Góra	Kapliczka Rzym.-kat.	1913 r.
83.	Sokola Góra	Kapliczka Rzym.-kat. św. Jana i św. Floriana	Lata 70-te XX w.

84.	Sokola Góra	Obora podworska	Pocz. XX w.
85.	Sokola Góra	Magazyn spirytusowy	1904 r.
86.	Sokola Góra	Dom	Przed 1939r.
87.	Sokola Góra	Rządcówka	1908 r.
88.	Sokola Góra	Dom	Pocz. XX w.
89.	Sokola Góra	Układ przestrzenny (układ nierozpoznany)	1399 r.
90.	Sokola Góra	Zespół gorzelni	1904 r.
91.	Sokola Góra	Obora	1940 r.
92.	Sokola Góra	Dom	Przed 1939 r.
93.	Sokola Góra	Dom	1942 r.
94.	Sokola Góra	Dom	Ok. 1900 r.
95.	Sokola Góra	Dom	1938 r.
96.	Sokola Góra	Dom	Przed 1939 r.
97.	Sokola Góra	Chałupa	1899 r.
98.	Sokola Góra	Dom	Przed 1939 r.
99.	Sokola Góra	Dom	1938 r.
100.	Sroków – Goszczowa	Młyn	1920 r.
101.	Trzebce	Kapliczka – krzyż	1931 r.
102.	Trzebce	Chałupa	1939 r.
103.	Trzebce	Chałupa	1947 r.
104.	Trzebce	Kapliczka – krzyż	1923 r.
105.	Trzebce	Chałupa	1930 r.
106.	Trzebce	Chałupa z oborą	Przed 1939 r.
107.	Trzebce	Chałupa	1950 r.
108.	Trzebce	Dom z obora	-
109.	Trzebce	Chałupa	1937-1939 r.
110.	Trzebce	Kapliczka Rzym.-kat.	Koniec XIX w.
111.	Trzebce	Dom	Koniec XIX w.
112.	Trzebce – Perzyny	Obora (podworska)	Pocz. XIX w.
113.	Wielgomłyny	Zespół klasztorny o.o. Paulinów	XV-XVIII w.
114.	Wielgomłyny	Cmentarz Rzym.-kat. (przykościelny)	Koniec XV w.
115.	Wielgomłyny	Układ przestrzenny (złożony układ przestrzenny)	1369 r.
116.	Wielgomłyny	Kapliczka Rzym.-kat. św. Jana Nepomucena	XVIII w.
117.	Wielgomłyny	Park	XVIII w.
118.	Wielgomłyny	Dom	1946 r.
119.	Wielgomłyny	Chałupa	Przed 1939 r.
120.	Wielgomłyny	Cmentarz Rzym.-kat.	II poł. XIX w.
121.	Wielgomłyny	Dom	1939 r.
122.	Wielgomłyny	Stodoła	Przed 1939 r.
123.	Wielgomłyny	Dom	1915 r.
124.	Wielgomłyny	Dom	I poł. XIX w.
125.	Wielgomłyny	Dom	Przed 1939 r.
126.	Wielgomłyny	Dom	Przed 1939 r.
127.	Wielgomłyny	Dom	Przed 1939 r.
128.	Wola Życińska	Kapliczka Rzym.-kat. św. Tekli	Przed 1939 r.

129.	Wola Życińska	Dom b. sklep	Przed 1939 r.
130.	Zagórze	Układ przestrzenny (ulicówka)	1392 r.

Źródło: Dane pozyskane z Urzędu Gminy Wielgomłyny

Na obszarze gminy zlokalizowane są wielkoobszarowe jak i indywidualne formy ochrony przyrody, do których zaliczyć należy: specjalny obszar ochrony siedlisk Dolina Górnej Pilicy (obszar Natura 2000), Przedborski Obszar Chronionego Krajobrazu będący otuliną Przedborskiego Parku Krajobrazowego, Piliczański Obszar Chronionego Krajobrazu, Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Widawki, pomniki przyrody i użytki ekologiczne. Ważnym elementem środowiska objętym obszarową formą ochrony jest rezerwat przyrody Góra Chełmo usytuowany na obszarze gminy Masłowice tuż przy granicy z gminą Wielgomłyny.

Specjalny obszar ochrony siedlisk Dolina Górnej Pilicy usytuowany jest we wschodniej części gminy. Meandrująca rzeka Pilica, wraz z towarzyszącymi jej starorzeczami, tworzy w tym obszarze niezwykle urokliwą dolinę. Wzdłuż rzeki występują zarośla wierzbowe, lasy nadrzeczne oraz podmokłe łąki będące siedliskiem wielu gatunków flory i fauny, zwłaszcza związanych z siedliskami wilgotnymi. Ostoja obejmuje jeden z większych ciągów ekologicznych w kraju. Dolina Górnej Pilicy należy do najbardziej istotnych ostoi fauny w Polsce środkowej, z wieloma rzadkimi gatunkami zwierząt.

Piliczański Obszar Chronionego Krajobrazu został utworzony na terenie dziewięciu gmin: Aleksandrów, Przedbórz, Miasto Przedbórz, Kobiele Wielkie, Masłowice, Wielgomłyny, Żytno, Paradyż, Żarnów w celu ochrony terenów ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowych ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowych ze względu na możliwość wykorzystania ich w celach turystycznych i wypoczynkowych.

Przedborski Obszar Chronionego Krajobrazu stanowiący otulinę Przedborskiego Parku Krajobrazowego został utworzony na obszarze 5 gmin: Przedbórz, miasto Przedbórz, Masłowice, Wielgomłyny i Żytno. Celem powstania Obszaru jest ochrona Przedborskiego Parku Krajobrazowego przed negatywnym oddziaływaniem czynników zewnętrznych poprzez utworzenie jego otuliny oraz ochronę walorów krajobrazowych i przyrodniczych. Obejmuje wschodnią część gminy.

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Widawki stanowi korytarz ekologiczny łączący dolinę Warty z doliną Pilicy i został utworzony na terenie 17 gmin. Usytuowany jest w północno zachodniej części gminy Wielgomłyny.

Baza turystyczna skupia się przede wszystkim we wschodniej części gminy, czemu sprzyja krajobraz rzeki Pilicy. Główne miejscowości wypoczynkowe to Krzętów, Rudka, Pratkowice, Wola

Życińska oraz Błonie. Bazę noclegową stanowią głównie gospodarstwa agroturystyczne. Od 2001 roku działa Stowarzyszenie Rodzinnych Gospodarstw Agroturystycznych w Dorzeczu Warty i Pilicy skupiające kilkanaście gospodarstw z całoroczną ofertą wypoczynku, obejmującą: spływy kajakowe, spacer, wycieczki rowerowe i konne, wędkarstwo, zbieranie grzybów i runa leśnego, zaś zimą kuligi oraz narciarstwo biegowe.

Na obszarze gminy funkcjonuje dwa szlaki turystyczne:

- Szlak Rekreacyjny Rzeki Pilicy – mający swój początek w Krzętowie, poprzez Przedbórz i Skotniki na północ o długości 122 km w rejonie środkowego odcinka Pilicy;
- Łódzki Szlak Konny im. mjr Henryka Dobrzańskiego Hubala liczy ponad 2000 km – otacza województwo łódzkie oraz aglomerację łódzką.

Ponadto na rzece Pilicy wyznaczony jest ok. 25 km szlak kajakowy od Wsi Maluszyn w gminie Żytno do wsi Przedbórz.

Szczególnie urokliwe położenie gminy Wielgomłyny stwarza szanse na dalszy rozwój turystyki, a szczególnie agroturystyki. Atutami gminy są: jej wiejski charakter oraz opisane powyżej walory krajobrazowe i przyrodnicze. Działania gminy wykorzystujące wspomniane wyżej potencjały powinny wpisywać się w „Program rozwoju turystyki na obszarach wiejskich w Polsce” oraz „Program rozwoju turystyki w województwie łódzkim na lata 2007 – 2020”.

2.2.8. Opieka zdrowotna

Gmina Wielgomłyny posiada na swoim obszarze Gminny Ośrodek Zdrowia w Wielgomłynach. Ośrodek świadczy usługi z zakresie podstawowej opieki zdrowotnej (gabinet internistyczny) oraz pediatrii. W ośrodku mieści się również gabinet stomatologiczny, poradnia K oraz punkt pobrań krwi.

2.2.9. Stan środowiska przyrodniczego

Pod względem budowy geologicznej obszar gminy położony jest na terenie synklinorium szczecińsko-łódzko-miechowskiego. Zachodnia i środkowa część gminy znajduje się w ramach elewacji radomszczańskiej, zaś wschodnia część w zasięgu Niecki Włoszczowskiej, która stanowi część Niecki Nidziańskiej, będącej częścią synklinorium miechowskiego.

Obszar gminy Wielgomłyny znajduje się w zlewni Pilicy – lewostronnego dopływu Wisły. Pilica jest główną rzeką na terenie gminy, płynącą w jej wschodniej części. Inne znaczące ciek wodne na terenie gminy, będące jednocześnie dopływami Pilicy to:

- Rzeką Biestrzykówka, biegnąca z zachodu na wschód;
- Rzeką Struga – dopływ Biestrzykówki;

- Rzeką Baryczką, zwaną również Silniczką, usytuowaną w południowej części gminy.

Sieć hydrograficzną gminy uzupełniają ponadto liczne mniejsze strumienie i ciekły, jak również szereg zbiorników wodnych o różnej wielkości. Rzeki i ciekły wodne płynące przez obszar gminy mają charakter rzek nizinnych o bardzo małym spadku.

Na obszarze gminy dominują gleby brunatne wyługowane i brunatne kwaśne, które stanowią podłoże dla większości użytków rolnych. Bonitacja gleb waha się od III do VI klasy, przeważają gleby klasy IV i V.

Warunki klimatyczne gminy wpisują się w charakterystykę klimatu Polski środkowej. Średnia temperatura powietrza wynosi 7,5°C, amplituda roczna waha się od 21°C do 23°C. Pokrywa śnieżna zalega od 60 do 80 dni, zaś długość okresu wegetacyjnego to około 200-210 dni. Średnia roczna suma opadów atmosferycznych kształtuje się w wysokości 605 – 651 mm. Przeciętnie w skali roku występuje 35 – 40 pogodnych dni oraz około 140 pochmurnych.

Na obszarze gminy przeważają wiatry wiejące z kierunku zachodniego i południowo-zachodniego. Występują również wiatry ze wschodu oraz południowego wschodu. Kierunek wiatrów jest w znacznej mierze uzależniony od pory roku. Wiosną przeważają wiatry z północy, wschodnie wiatry dominują również wiosną oraz jesienią, choć występują w ciągu całego roku.

Na terenie gminy znajdują się złoża następujących kopalin: piaskowiec, iły, kruszywo naturalne.

2.2.10. Rolnictwo

Gmina ma charakter typowo rolniczy, większość funkcji lokalnych i ponadlokalnych podporządkowana jest rolnictwu. Ponad 74 % terenu gminy zajmują użytki rolne. Na terenie gminy przeważają gospodarstwa indywidualne. Większość gospodarstw zajmuje się jednocześnie produkcją roślinną i zwierzęcą. Około 46% ogólnej liczby gospodarstw stanowią gospodarstwa średniej wielkości, o powierzchni 5 – 15 ha. Niemal równie liczną reprezentację (41% ogółu gospodarstw) stanowią gospodarstwa małe, do 5 ha. Średnia wielkość gospodarstwa rolnego prowadzącego działalność rolniczą wynosi 9,40 ha.

Podstawowe uprawy to zboża, gdzie dominują żyto i pszenżyto oraz ziemniaki. Powierzchnia zasiewu zbożami zajmuje powierzchnię 4757,59 ha, co stanowi około 65 % wszystkich upraw.

W gminie silnie rozwinięta jest hodowla zwierząt, największy udział ma w niej hodowla trzody chlewnej (ok. 10 tys. sztuk na 320 gospodarstw) i bydło (2643 sztuk na 384 gospodarstw).

Ważnym atutem gminy, który wzmacnia jej potencjał turystyczny, zwłaszcza możliwość rozwoju agroturystyki, są lasy. Wielkość powierzchni lasów na terenie gminy Wielgomłyny prezentuje tabela poniżej:

Tabela 10 Lesistość (w ha) na terenie gminy Wielgomłyny

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Lesistość w ha	681,00	681,00	690,00	691,00	691,00	691,00	691,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Najwięcej lasów znajduje się we wschodniej i południowej części gminy.

2.2.11. Infrastruktura

Gmina Wielgomłyny posiada zadowalające powiązania komunikacyjne wewnętrzne, jak i zewnętrzne. Rokrocznie realizowane są inwestycje mające na celu poprawę jakości dróg, choć w większości są one w dobrym stanie. W kolejnych latach Urząd Gminy Wielgomłyny zamierza kontynuować te działania, również starając się wykorzystywać finansowanie zewnętrzne, np. środki europejskie w perspektywie 2015 – 2020.

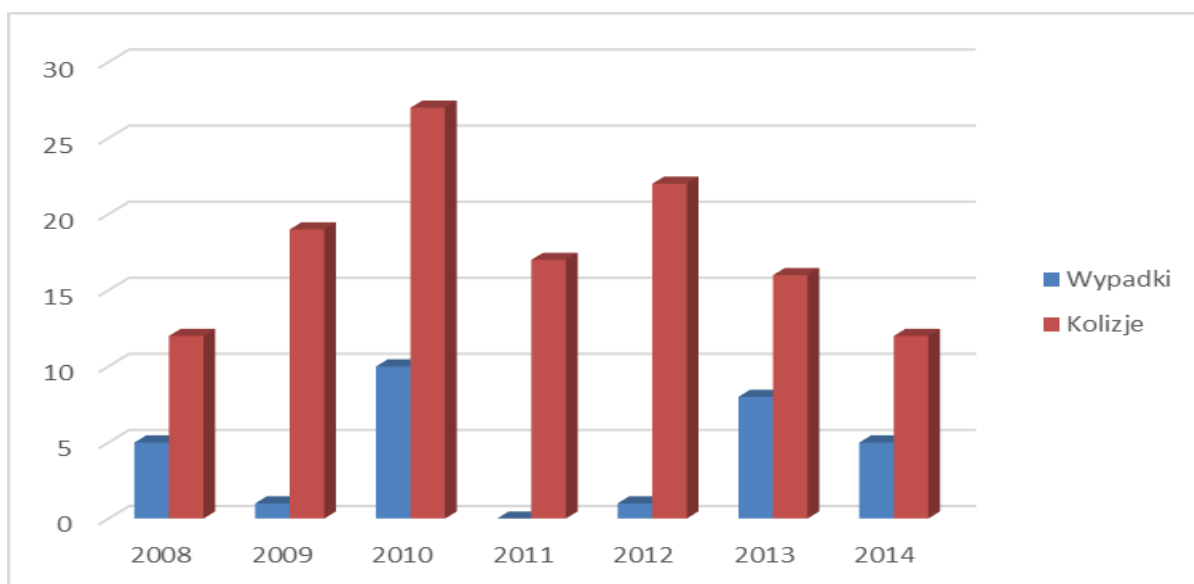
Gmina Wielgomłyny jest w znacznym stopniu zwodociągowana – 98% mieszkańców jest podłączona do wodociągu w gminie. Łączna długość sieci wodociągowej, bez przyłączy, wynosi 98,6 km, zaś liczba przyłączy to 1060 sztuk. Sieć zasilana jest z trzech ujęć zlokalizowanych w miejscowościach Wielgomłyny, Sokola Góra i Zagórze.

Do sieci kanalizacyjnej przyłączona jest znacznie mniejsza liczba mieszkańców – 18% ogółu ludności. Łączna długość sieci kanalizacyjnej w gminie wynosi się 14,7 km. Ścieki odprowadzane są do dwóch oczyszczalni ścieków w: Wielgomłynach oraz Krzętowie.

2.2.12. Bezpieczeństwo

Teren gminy Wielgomłyny znajduje się w obrębie działań Komisariatu Policji w Przedborzu, podlegający Komendzie Powiatowej Policji w Radomsku. Interwencje policji dotyczą w większości kolizji oraz wypadków drogowych, co ilustruje wykres poniżej:

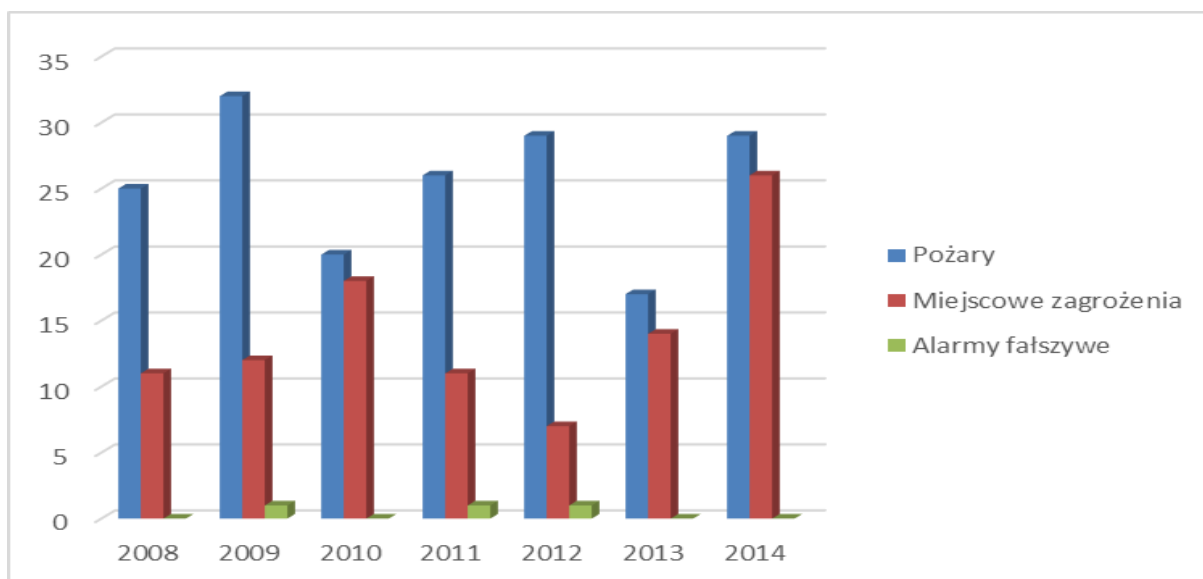
Wykres 13 Zdarzenia drogowe na terenie gminy Wielgomłyny w latach 2008-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Radmosku

Za bezpieczeństwo przeciwpożarowe na terenie gminy odpowiada trzynaście jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, które są wspierane i nadzorowane przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Radmosku. Interwencje straży pożarnej przedstawia wykres poniżej:

Wykres 14 Interwencje straży pożarnej na terenie gminy Wielgomłyny w latach 2008-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Państwowej Straży Pożarnej w Radomsku

2.3. Finanse gminy Wielgomłyny

2.3.1. Dochody i wydatki gminy Wielgomłyny:

Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, dochodami gminy są:

- wpływy z następujących podatków, ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw: rolnego, od nieruchomości, leśnego, od środków transportowych, od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacanych w formie karty podatkowej, od spadków i darowizn, od posiadania psów,
- wpływy z opłat: skarbowej; eksploatacyjnej, uiszczanej przez przedsiębiorców; opłat lokalnych i innych,
- udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa,
- dochody uzyskiwane przez jednostki budżetowe gmin, w tym dochody z kar i odsetek oraz wpłaty od jednostek gospodarki pozabudżetowej gmin,
- dochody z majątku gminy,
- subwencja ogólna i subwencja drogowa ustalone według zasad określonych w niniejszej ustawie.

Źródło dochodów gmin stanowią również nieruchomości. Dochody uzyskiwane przez gminę z nieruchomości można podzielić na dochody majątkowe, dochody czerpane z podatków związanych z nieruchomościami oraz z opłat związanych z nieruchomościami.

Poza tymi dochodami, dodatkowe źródło dochodu dla gminy stanowią:

- dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych gmin,
- wpływy z samoopodatkowania mieszkańców,
- spadki, zapisy i darowizny,
- odsetki od środków finansowych gmin gromadzonych na rachunkach bankowych i odsetki od pożyczek udzielanych przez gminy,
- odsetki od nieterminowo regulowanych należności,
- dotacje z funduszy celowych,
- dotacje celowe z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej zlecone gminom oraz dotacje celowe na inne zadania zlecone gminom ustawami,
- dywidenda od przedsiębiorstw państwowych, i inne.

2.3.2. Stan finansów gminy w latach 2008-2014

.

Tabela 11 Dochody gminy Wielgomłyny z podziałem na kategorie w latach 2008–2014

Dochody Wyszczególnienie	LATA						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Rolnictwo i łowiectwo	271 421,84	338 483,55	309 719,91	335 807,39	456 698,12	886 381,82	524 964,48
Przetwórstwo przemysłowe	-	-	-	-	23 800,00	-	-
Transport i łączność	66 677,04	530 648,51	980 366,18	1 051 866,00	45 398,17	160 223,42	135 865,86
Drogi publiczne powiatowe	40 950,00	40 950,00	40 950,00	49 140,00	45 045,00	53 235,00	53 235,00
Drogi publiczne gminne	25 727,04	383 114,94	848 416,18	393 726,00	353,17	-	-
Drogi wewnętrzne	-	106 583,57	91 000,00	30 000,00	-	106 988,42	82 630,86
Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	-	-	-	579 000,00	-	-	-
Gospodarka mieszkaniowa	99 755,93	129 112,34	90 446,05	55 065,13	47 742,47	71 284,60	125 230,02
Gospodarka gruntami i nieruchomościami	99 755,93	129 005,78	90 282,12	55 065,13	47 742,47	71 284,60	125 230,02
Pozostała działalność (wpływy z różnych dochodów)	-	106,56	-	-	-	-	-
Różne jednostki obsługi gospodarki mieszkaniowej (wpływy z różnych dochodów)	-	-	163,93	-	-	-	-
Działalność usługowa	-	-	-	-	4 000,00	-	-
Administracja publiczna	77 802,26	81 354,07	108 795,25	106 646,03	85 737,90	89 587,68	87 329,09
Urzędy wojewódzkie dotacja na zadania zlecone	77 802,26	80 304,07	80 271,61	80 461,35	81 596,40	86 587,68	84 669,55
Urzędy gmin	-	-	675,44	2 460,50	4 141,50	3 041,80	2 659,54
Spis powszechny i inne	-	-	27 848,20	23 724,18	-	-	-
Administracja publiczna – otrzymane spadki, zapisy i darowizny	-	1 050,00	-	-	-	-	-
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i	734,00	12 891,35	43 371,00	13 027,00	852,00	851,00	50 070,00

ochrony prawa oraz sądownictwa							
Urzędy naczelných org.wł.państ.kontr. i ochr. prawa (stała rejestracja wyborców)	734,00	814,00	823,00	812,00	852,00	851,00	847,00
Wybory do Sejmu i Senatu	-	-	-	12 215,00	-	-	-
Wybory do rad gmin, powiatów i sejmików województw, wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast oraz referenda gminne, powiatowe i wojewódzkie	-	1 820,00	25 502,00	-	-	-	32 863,00
Wybory do Parlamentu Europejskiego	-	10 257,35	-	-	-	-	16 360,00
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1 200,35	597,00	1 964,20	3 342,50	1 500,00	1 450,00	1 496,30
Ochotnicze Straże Pożarne	600,35	-	-	243,90	-	-	-
Obrona cywilna dotacja na zadania zlecone	600,00	597,00	686,95	3 098,60	1 500,00	1 450,00	1 496,30
Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	-	-	1 277,25	-	-	-	-
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od jednostek nie posiadających osobowości prawnej	2 014 889,71	1 868 027,59	1 956 429,77	2 206 853,81	2 618 285,74	2 729 172,35	3 282 698,60
Wpływy z podatku dochodowego osób fizycznych (wplaty z karty podatkowej)	6 142,40	6 154,38	5 112,06	5 467,36	4 794,66	2 894,03	761,55
Wpływy z podatku rolnego, leśnego, nieruchomości, od spadków i darowizn, od czynności cywilno-prawnych	340 203,00	344 897,68	378 556,53	359 088,00	395 771,20	472 202,40	463 456,00

Wpływy z podatku rolnego, leśnego, od spadków i darowizn, od czynności cywilno-prawnych oraz podatków) i opłat lokalnych od osób fizycznych	770 471,28	763 390,04	728 193,73	775 035,64	938 109,81	983 691,73	1 008 622,44
Wpływy z innych opłat stanowiących dochody j.s.t.	21 562,00	16 521,00	13 915,00	13 301,00	12 354,00	145 377,05	295 810,71
Udziały gminy w podat.stanow.doch.budż.państwa (pod.doch. od osób fizycznych i prawnych)	876 511,03	737 064,49	830 652,45	1 053 961,81	1 267 256,07	1 125 007,14	1 514 047,90
Różne rozliczenia	6 049 763,19	6 658 311,39	6 806 353,69	6 854 778,99	7 239 632,36	7 335 894,10	7 115 935,36
Część oświatowa subwencji ogólnej j.s.t.	3 308 300,00	3 508 929,00	3 595 048,00	3 753 803,00	4 116 801,00	4 061 295,00	4 103 603,00
Uzupełnienie subwencji ogólnej dla j.s.t.	-	-	-	-	6 853,00	-	-
Część wyrówn. subwencji ogólnej dla gmin	2 464 612,00	2 924 278,00	2 993 815,00	2 925 910,00	2 940 561,00	3 130 117,00	2 965 513,00
Różne rozliczenia finansowe	89 825,19	51 711,39	56 694,69	37 000,99	47 090,36	35 246,10	29 510,36
Część równoważąca subwencji ogólnej dla gmin	187 026,00	173 393,00	160 796,00	138 065,00	127 327,00	109 191,00	17 309,00
Oświata i wychowanie	98 088,75	39 588,23	12 191,00	76 433,46	148 283,55	135 420,14	597 857,95
Szkoły podstawowe	9 123,75	19 450,00	12 191,00	19 042,56	16 016,04	15 282,72	74 445,32
Gimnazja	-	12 958,29	-	-	-	-	26 605,30
Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	-	-	-	-	-	35 604,00	120 797,00
Stołówki szkolne	-	-	-	57 126,90	62 224,60	66 244,50	62 692,00
Pozostała działalność	88 965,00	7 179,94	0,00	264,00	70 042,91	18 288,92	313 318,33
Ochrona zdrowia	67 317,91	67 439,82	66 540,85	69 916,82	76 511,52	81 761,73	79 336,26
Przeciwdziałanie alkoholizmowi (wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu)	67 317,91	67 439,82	66 540,85	69 916,82	76 511,52	81 583,73	78 796,26

Pozostała działalność	-	-	-	-	-	178,00	540,00
Opieka społeczna	2 019 035,33	2 211 197,44	2 256 479,97	2 209 986,85	2 337 297,66	2 351 935,31	2 357 783,57
Świadczenia rodzinne, zal. alim. oraz skl.na ubezp.em. i ren. z ub. społ.	1 665 774,97	1 616 577,04	1 737 936,48	1 771 556,65	1 821 487,67	1 782 915,20	1 821 847,73
Składki na ubezp.zdrow. opłac. Za osoby pobier. świadczenia	8 292,32	8 233,00	10 185,41	8 632,48	11 211,71	15 894,91	15 811,48
Zasilki i pomoc w naturze	153 579,11	162 780,13	61 042,00	68 054,00	80 834,00	91 089,00	85 590,00
Zasilki stałe	-	-	103 757,75	87 063,00	118 864,22	15 8625,44	154 924,40
Ośrodki Pomocy Społecznej	145 950,47	187 023,12	192 240,81	130 423,23	226 111,23	208 862,54	172 038,78
Usługi opiekuńcze	4 733,71	4 114,65	6 047,15	7 924,62	11 010,83	8 421,22	9 472,18
Pozostała działalność	40 704,75	232 469,50	145 270,37	47 663,80	67 778,00	86 127,00	98 099,00
Edukacyjna opieka wychowawcza	162 357,88	143 104,36	138 344,14	93 463,24	93 140,68	120 330,34	143 765,17
Świetlice szkolne	38 465,10	43 240,50	47 527,10	-	-	-	-
Pomoc materialna dla uczniów	123 892,78	99 863,86	90 817,04	93 463,24	93 140,68	120 330,34	143 765,17
Gospodarka Komunalna i Ochrona Środowiska	167 575,20	42 716,69	194 339,79	185 505,37	1 811 144,87	1 891 955,13	21 841,96
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	10 400,00	5 640,00	900,00	64 853,00	1 781 647,00	1 816 432,58	-
Gospodarka odpadami	-	-	-	-	-	4 062,00	-
Utrzymanie zieleni w miastach i gmina	202,50	-	-	829,99	-	-	-
Zakłady gospodarki komunalnej	-	-	59 666,51	35 044,87	6 977,76	59 657,29	490,45
Wpływy i wydatki związane z gromadzeniem środków z opłat i kar za korzystanie ze środowiska	-	-	132 144,74	83 864,41	21 604,97	10 866,30	20 393,54
Wpływy i wydatki związ. z grom. środków z opłaty produktowej	1 982,57	486,88	1 628,54	783,10	915,14	936,96	957,97
Pozostała działalność	154 990,13	36 589,81	-	130,00	-	-	-
Kultura i ochrona dziedzictwa	-	-	-	500 000,00	26 925,28	-	500 000,00

narodowego (domy, ośrodki kultury, świetlice i kluby)							
Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby	-	-	-	-	1 696,99	-	500 000,00
Biblioteki	-	-	-	-	176,27	-	-
Pozostała działalność	-	-	-	-	25 052,02	-	-
Kultura fizyczna i sport	2 646,35	2 953,60	3 293,60	1 530,14	4 429,15	6 019,42	790,00
Pozostała działalność	2 646,35	2 953,60	3 293,60	1 530,14	4 429,15	6 019,42	790,00
RAZEM:	11 099 265,74	12 126 425,94	12 968 635,40	13 764 222,73	15 021 379,47	15 862 263,84	15 024 964,62

Źródło: Dane Urzędu Gminy Wielgomłyny

Tabela 12 Wydatki gminy Wielgomłyny z podziałem na kategorie w latach 2008–2013

Wydatki Wyszczególnienie	LATA						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Rolnictwo i łowiectwo	438 405,52	577 222,11	519 172,99	410 682,77	882 282,94	942 746,93	718 397,28
Zwalczanie chorób zakaźnych	695,50	1 023,20	1 483,30	8 715,90	11 095,26	17 582,40	-
Izby rolnicze	7 705,99	7 227,01	6 409,00	6 397,00	8 993,08	10 100,06	9 316,00
Pozostała działalność	430 004,03	568 971,90	511 280,69	395 569,87	862 194,60	915 064,47	709 081,28
Przetwórstwo przemysłowe	-	-	-	-	29 766,00	-	-
Transport i łączność	631 532,65	1 819 990,71	3 313 721,24	2 765 602,60	594 875,49	1 060 224,84	1 508 979,89
Drogi publiczne powiatowe	213 735,70	145 288,31	568 834,59	204 306,48	263 968,21	123 129,63	265 053,01
Drogi publiczne gminne	207 331,03	1 021 742,82	1 715 485,60	1 147 431,98	118 225,19	238 560,99	120 840,55
Drogi wewnętrzne	210 465,92	652 959,58	1 029 401,05	510 727,93	212 682,09	698 534,22	1 114 430,82
Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	-	-	-	903 136,21	-	-	-
Pozostała działalność	-	-	-	-	-	-	8 655,51
Gospodarka mieszkaniowa	39 806,26	57 111,84	96 471,68	23 657,97	36 228,37	37 471,08	45 484,32
Gospodarka gruntami i nieruchomościami	8 103,64	27 853,07	11 108,28	13 674,01	22 400,47	30 837,19	28 848,35
Różne jednostki obsługi gospodarki mieszkaniowej i komunalnej	31 702,62	10 370,05	9 972,33	9 983,96	13 827,90	6 633,89	16 635,97
Pozostała działalność (dział. usługowa)	-	18 888,72	75 391,07	-	-	-	-
Działalność usługowa	10 014,19	8 799,99	40 082,80	20 356,50	24 101,90	31 225,72	81 428,93
Administracja publiczna	1 398 116,72	1 484 799,86	1 683 779,02	1 715 355,73	1 852 314,75	1 900 600,68	2 086 536,68
Urzędy wojewódzkie	77 388,04	80 039,97	80 266,96	80 453,60	81 584,00	86 578,38	84 668,00
Starostwa Powiatowe	8 000,00	-	-	-	-	-	-
Rada Gminy	59 725,60	84 106,83	91 834,51	71 959,90	106 196,43	116 825,70	136 957,42
Urząd Gminy	1 223 463,77	1 296 505,44	1 450 268,94	1 513 803,26	1 604 987,00	1 630 977,23	1 789 782,55
Spis powszechny	-	-	27 848,20	23 724,18	-	-	-

Promocja jednostek samorządu terytorialnego	13 745,18	22 147,62	28 487,09	21 296,17	19 104,70	22 743,46	29 442,77
Pozostała działalność	15 794,13	2 000,00	5 073,32	4 118,62	40 442,62	43 475,91	45 685,94
Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	734,00	12 891,35	43 371,00	13 027,00	852,00	851,00	50 070,00
Urzędy naczelných org.wl.pań.kontr. i ochr. prawa (stała rejestracja wyborców)	734,00	814,00	823,00	812,00	852,00	851,00	847,00
Wybory do Sejmu i Senatu	-	-	-	12 215,00	-	-	-
Wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej	-	-	17 046,00	-	-	-	-
Wybory do rad gmin, powiatów i sejmików województw, wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast oraz referenda gminne, powiatowe i wojewódzkie	-	1 820,00	25 502,00	-	-	-	32 863,00
Wybory do Parlamentu Europejskiego	-	10 257,35	-	-	-	-	16 360,00
Bezpieczeństwo Publiczne i Ochrona Przeciwpożarowa	85 598,47	233 254,13	183 333,58	104 184,40	126 706,10	139 380,79	310 480,61
Jednostki terenowe Policji	10 000,00	15 000,00	5 000,00	-	5 000,00	907,74	5 000,00
Ochotnicze Straże Pożarne	74 005,68	205 978,63	172 849,06	100 610,80	118 212,90	137 023,05	303 984,31
Obrona cywilna	600,00	597,00	686,95	3 573,60	3 493,20	1 450,00	1 496,30
Zarządzanie kryzysowe	992,79	11 678,50	3 201,00	-	-	-	-
Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	-	-	1 596,57	-	-	-	-
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	38 292,09	32 249,78	26 428,25	32 575,57	-	-	-

Obsługa długu publicznego	97 693,81	57 498,43	156 901,60	243 122,26	321 050,91	238 955,09	204 338,23
Różne rozliczenia	0,00	432,00	4 860,36	15 799,00	432,00	432,00	4 266,73
Oświata i wychowanie	4 103 878,76	4 042 946,25	4 438 686,00	4 669 189,13	5 082 300,83	5 117 525,99	5 703 565,86
Szkoły podstawowe	2 115 784,43	2 217 445,82	2 451 811,01	2 568 796,56	2 640 279,44	2 669 310,01	2 844 703,06
Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	144 194,92	164 670,66	193 571,54	229 703,38	275 611,60	300 588,98	286 070,10
Przedszkola	-	-	1 311,00	5 303,25	4 714,88	3 664,87	-
Przedszkola specjalne	-	-	-	-	8 120,00	943,00	-
Gimnazja	1 277 645,70	1 306 100,04	1 415 533,95	1 438 471,80	1 528 572,36	1 516 244,94	1 594 781,62
Dowóz uczniów do szkół	390 941,57	208 503,42	211 794,71	237 566,59	278 608,14	303 854,77	302 561,88
Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli	9 565,94	15 917,04	18 511,84	19 156,20	16 825,80	10 963,00	10 310,93
Stolówki szkolne	76 781,20	116 129,33	137 651,95	154 268,35	179 419,34	189 813,32	196 794,04
Pozostała działalność	88 965,00	14 179,94	8 500,00	12 900,00	150 149,27	122 143,10	468 344,23
Ochrona zdrowia	65 012,40	90 425,51	164 561,32	77 618,81	66 867,58	68 732,52	74 310,20
Przeciwdziałanie alkoholizmowi	57 079,62	57 925,51	58 563,58	62 338,94	66 867,58	68 554,52	73 770,20
Pozostała działalność (GOZ)	7 932,78	30 000,00	105 997,74	10 279,87	-	178,00	540,00
Szpitala ogólne	-	2 500,00	-	5 000,00	-	-	-
Opieka społeczna	2 241 766,26	2 436 971,25	2 622 099,56	2 576 936,49	2 703 665,71	2 786 150,89	2 812 775,12
Domy pomocy społecznej	-	-	9 953,79	33 532,91	55 977,68	65 311,57	61 994,50
Świadczenia rodzinne, z funduszu alim. oraz skl.na ubezpie.em. i ren. z ub. społ.	1 664 570,46	1 608 984,74	1 733 735,89	1 766 749,91	1 807 890,58	1 778 164,62	1 817 005,06
Składki na ubezpiecz.zdrow. opłac. za osoby pobier. świadczenia z pom.społ.	8 292,32	8 233,00	10 185,41	10 123,70	11 314,39	15 894,91	15 811,48
Zasilki i pomoc w naturze	206 191,76	223 312,76	163 870,63	126 182,70	147 012,89	149 179,11	140 499,63
Dodatki mieszkaniowe	2 275,46	954,47	793,59	342,20	0,00	436,00	2 327,00
Zasilki stałe	-	-	103 757,75	108 907,00	118 864,22	158 625,44	154 924,40
Ośrodki pomocy społecznej	214 864,34	266 809,06	300 230,42	355 930,57	364 855,61	392 121,42	373 560,74

Usługi opiekuńcze	78 070,74	87 733,44	98 893,71	99 183,43	99 972,34	111 424,82	117 428,81
Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	7 500,00	-	-	-	-	-	-
Pozostała działalność	60 001,18	240 943,78	200 678,37	75 984,07	97 778,00	114 993,00	129 223,50
Pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej	7 818,00	-	-	-	-	-	-
Edukacyjna opieka wychowawcza	202 876,81	181 081,98	190 301,80	190 392,10	250 812,87	300 581,63	304 629,50
Świetlice szkolne	78 984,32	81 218,12	81 194,21	78 603,88	139 458,70	151 603,80	126 152,82
Pomoc materialna dla uczniów	123 892,78	99 863,86	109 107,59	111 788,22	111 354,17	148 977,83	178 486,68
Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Gospodarka Komunalna i Ochrona Środowiska	759 348,37	785 753,85	1 647 717,78	2 373 942,82	2 863 438,00	454 028,85	535 722,72
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	344 863,35	382 184,42	1 113 653,63	1 993 229,82	2 527 750,24	60 985,96	2 280,00
Gospodarka odpadami	-	-	-	-	-	77 111,01	155 199,19
Oczyszczanie miast i wsi	-	-	17 781,29	26 326,35	31 939,26	22 011,83	11 322,20
Utrzymanie zieleni w miastach i gminach	-	1 754,57	494,21	3 299,78	1 203,24	1 489,23	3 249,45
Schroniska dla zwierząt	-	-	-	-	-	-	23 705,85
Oświetlenie ulic, placów i dróg	145 329,77	175 018,17	224 249,25	204 457,86	192 790,21	198 180,68	187 733,03
Zakład gospodarki komunalnej	14 800,00	22 230,00	22 377,00	25 260,00	25 208,32	32 993,00	28 500,00
Pozostała działalność	254 355,25	204 566,69	269 162,40	121 369,01	84 546,73	61 257,14	123 733,00
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	225 657,74	232 199,27	1 407 344,09	338 418,46	929 446,29	1 173 772,71	622 189,03
Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby	125 600,06	133 499,27	1 299 344,09	235 626,46	796 201,65	1 036 581,31	471 759,63
Biblioteki	95 700,00	98 700,00	108 000,00	102 792,00	129 044,64	137 191,40	150 429,40
Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami	4 357,68	0,00	-	-	4 200,00	-	-

Kultura fizyczna i sport	75 734,66	112 974,94	283 987,82	84 409,36	121 754,36	131 829,37	60 559,08
Zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu	7 996,95	74 367,53	112 231,26	84 409,36	121 754,36	93 490,27	14 241,70
Pozostała działalność	67 737,71	38 607,41	171 756,56	-	-	38 339,10	46 317,38
RAZEM:	10 422 286,71	12 166 603,25	16 822 820,89	15 655 270,97	15 886 896,10	14 384 510,09	15 123 734,18

Źródło: Dane Urzędu Gminy Wielgomłyny

2.4. Wyniki konsultacji społecznych

Uzupełnieniem analizy sytuacji społeczno-gospodarczej gminy w oparciu o dane statystyczne były badania własne zespołu ds. przygotowania strategii, mające na celu jak największe uspołecznienie założeń Strategii oraz wzbogacenie obrazu sytuacji o opinie władarzy, przedstawicieli biznesu, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych i mieszkańców.

2.4.1. Struktura próby

Celem badania ankietowego było zebranie informacji o problemach, oczekiwaniach oraz potrzebach obywateli gminy Wielgomłyny.

W badaniu ankietowym możliwość udziału mieli wszyscy mieszkańcy gminy Wielgomłyny. Kwestionariusz ankiety był dystrybuowany na terenie gminy, można było również zaopatrzyć się w niego w Urzędzie Gminy Wielgomłyny oraz pobrać ze stron internetowej Gminy.

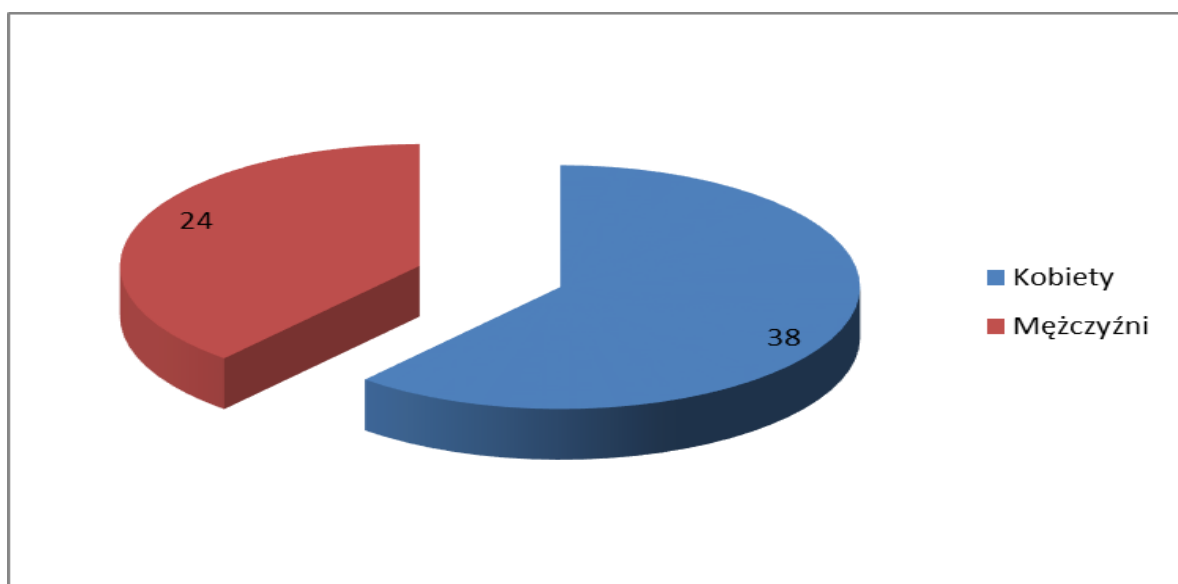
Ankieta składała się z trzynastu pytań (jedenastu zamkniętych oraz dwóch otwartych). W wybranych pytaniach o charakterze zamkniętym uwzględniono odpowiedź „inne”, umożliwiającą rozszerzenie podanej kafeterii odpowiedzi. W ankiecie zdecydowano się również na pytanie wykorzystujące skalę odpowiedzi.

W opracowaniu ankiet, w części pytań, odpowiedzi na nie mogą nie sumować się do 100% lub przekraczać tę wartość. Wpływ na to ma nieudzielenie przez respondentów odpowiedzi na wszystkie pytania oraz możliwość wyboru więcej niż jednej odpowiedzi na część pytań.

W badaniu wzięły udział 62 osoby. W celu scharakteryzowania grupy objętej badaniem na końcu każdej ankiety zamieszczono metryczkę. Respondenci odpowiadali w niej na pytania dotyczące płci, wieku, wykształcenia, aktywności zawodowej oraz związku z gminą Wielgomłyny.

Wykres poniżej prezentuje strukturę płci grupy badanej.

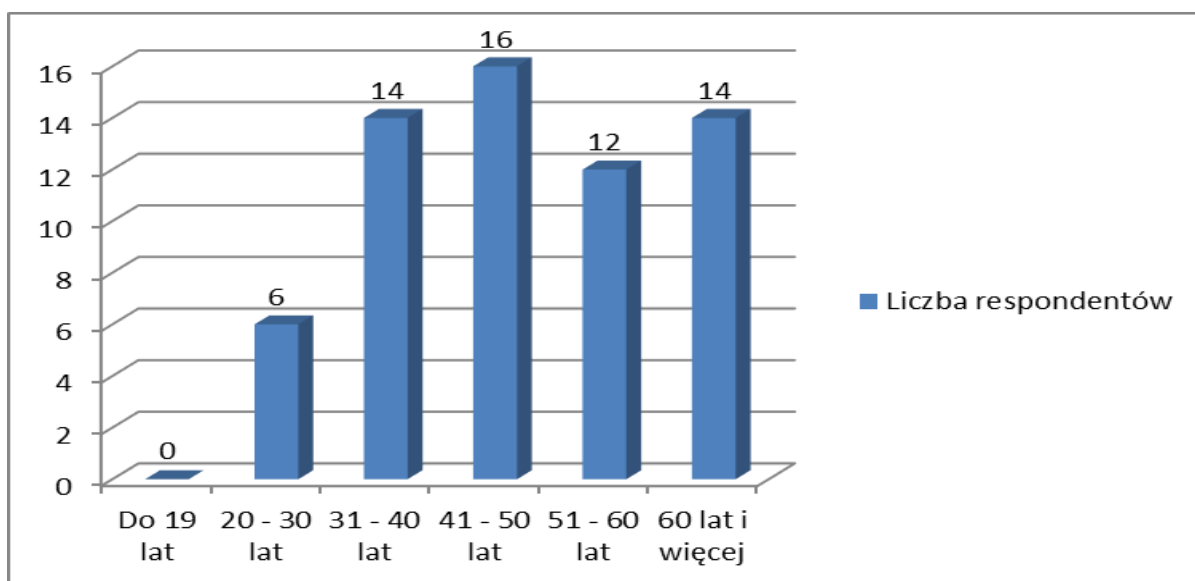
Wykres 15 Struktura płci respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

W badaniu najliczniej były reprezentowane grupy z przedziału 31-40 lat, 41-50 lat oraz powyżej 60 lat – stanowili oni łącznie ponad połowę wszystkich ankietowanych. Najmniej liczną grupę stanowiły osoby w wieku 20 – 30 lat. Strukturę wieku badanej próby prezentuje wykres poniżej:

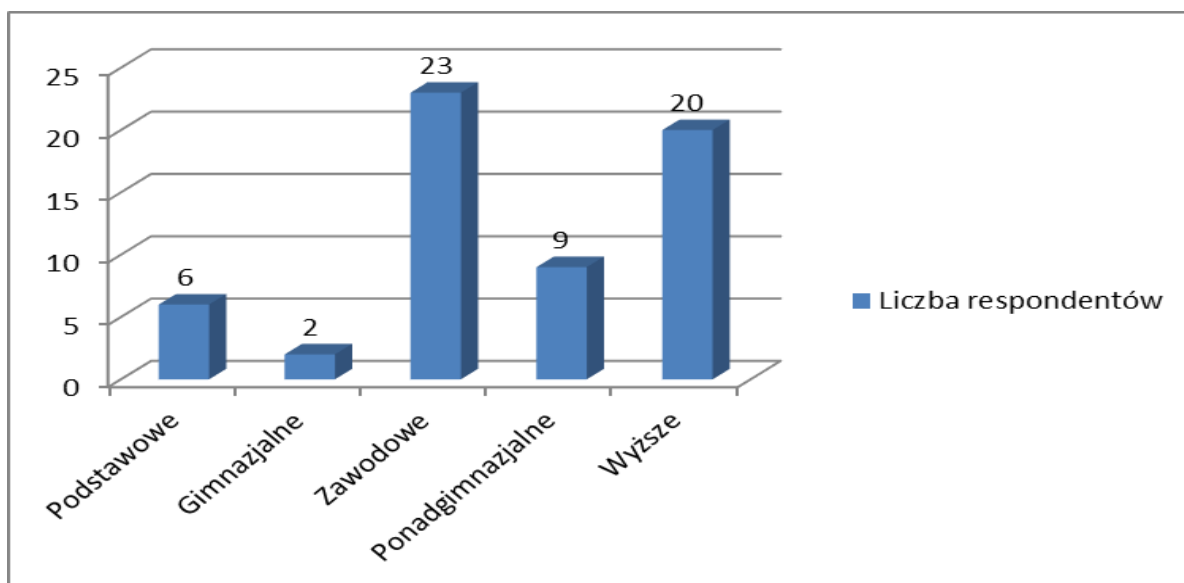
Wykres 16 Struktura wiekowa respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Dominującą grupę badanych pod względem wykształcenia stanowiły osoby z wykształceniem wyższym. Najmniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym. Strukturę respondentów pod względem wykształcenia prezentuje wykres poniżej.

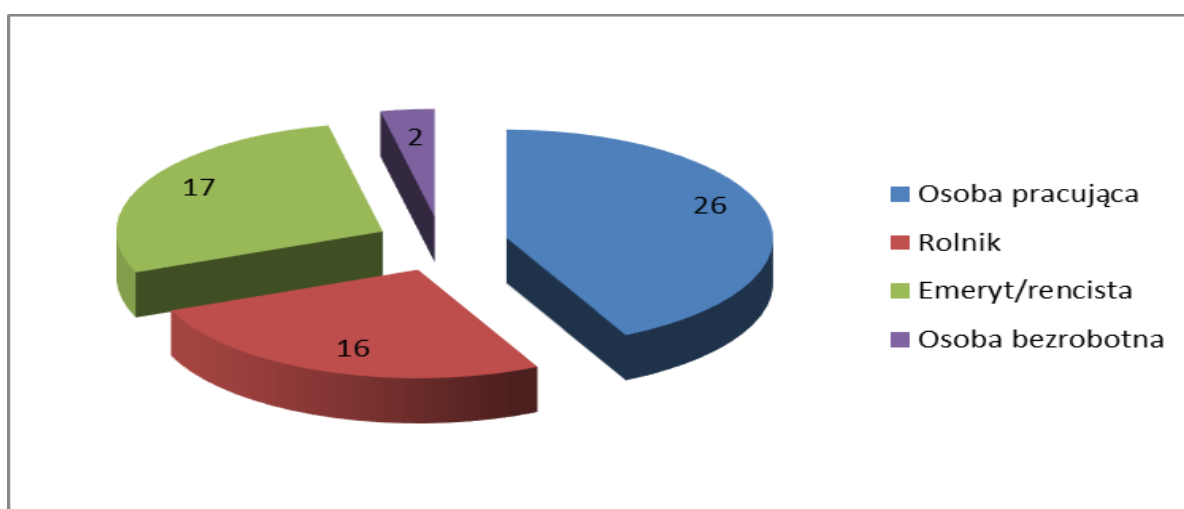
Wykres 17 Struktura wykształcenia respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Dwie największe grupy reprezentowane w badaniu to osoby pracujące oraz emeryci. W badaniu znalazło się niewielu przedstawicieli osób bezrobotnych – jedynie 2 osoby. Niestety żaden przedsiębiorca oraz uczeń/student nie wzięli udziału w badaniu. Strukturę zawodową osób biorących udział w badaniu prezentuje wykres poniżej:

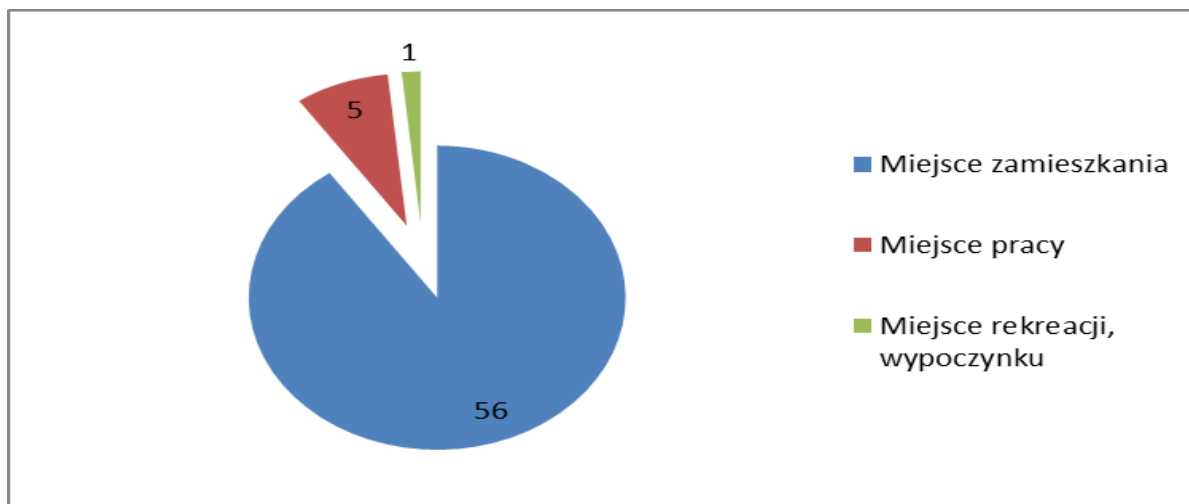
Wykres 18 Struktura respondentów według aktywności zawodowej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

W ankiecie pytano o związek respondentów z gminą Wielgomłyny. Zdecydowaną większość badanych stanowili mieszkańcy gminy. W prezentacji wyników wzięto pod uwagę jedną odpowiedź ankietowanych. Zaznaczyć należy, iż dla wielu z badanych gmina Wielgomłyny to nie tylko miejsce zamieszkania, ale również miejsce pracy, nauki, czy rekreacji. Wyniki prezentuje wykres poniżej:

Wykres 19 Związek respondentów z terenem gminy Wielgomłyny

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

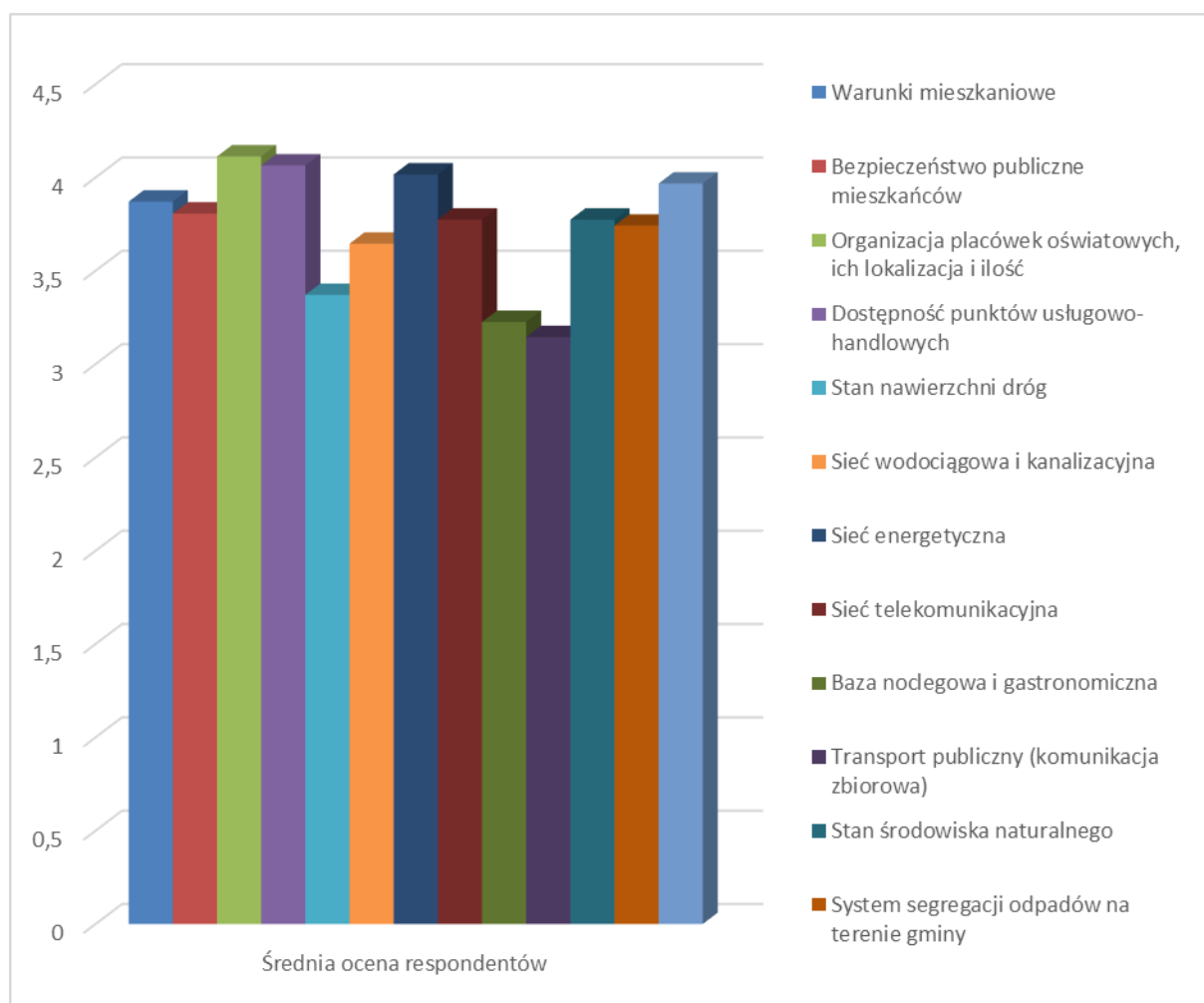
2.4.2. Analiza wyników

- **Ocena gminy Wielgomłyny – warunki życia**

W badaniu ankietowym poproszono respondentów o ocenę gminy Wielgomłyny pod określonymi względami. Wyszczególniono 27 elementów, które można przedstawić w trzech grupach – warunki życia; opieka zdrowotna, społeczna oraz oferta kulturalno-sportowo-rekreacyjna, a także otoczenie, warunki dla prowadzenia i rozwoju biznesu. Wszystkie elementy zostały ocenione w pięciostopniowej skali: „bardzo dobrze” (5), „dobrze” (4), „ani dobrze, ani źle”(3), „źle”(2), „bardzo źle”(1). Wyniki przedstawiono jako średnią odpowiedzi respondentów.

Ankietowani najwyżej ocenili jakość organizacji placówek oświatowych, ich lokalizacja i ilość, dostępność punktów usługowo-handlowych oraz sieć energetyczną. Najniżej oceniono transport publiczny oraz bazę noclegową i gastronomiczną.

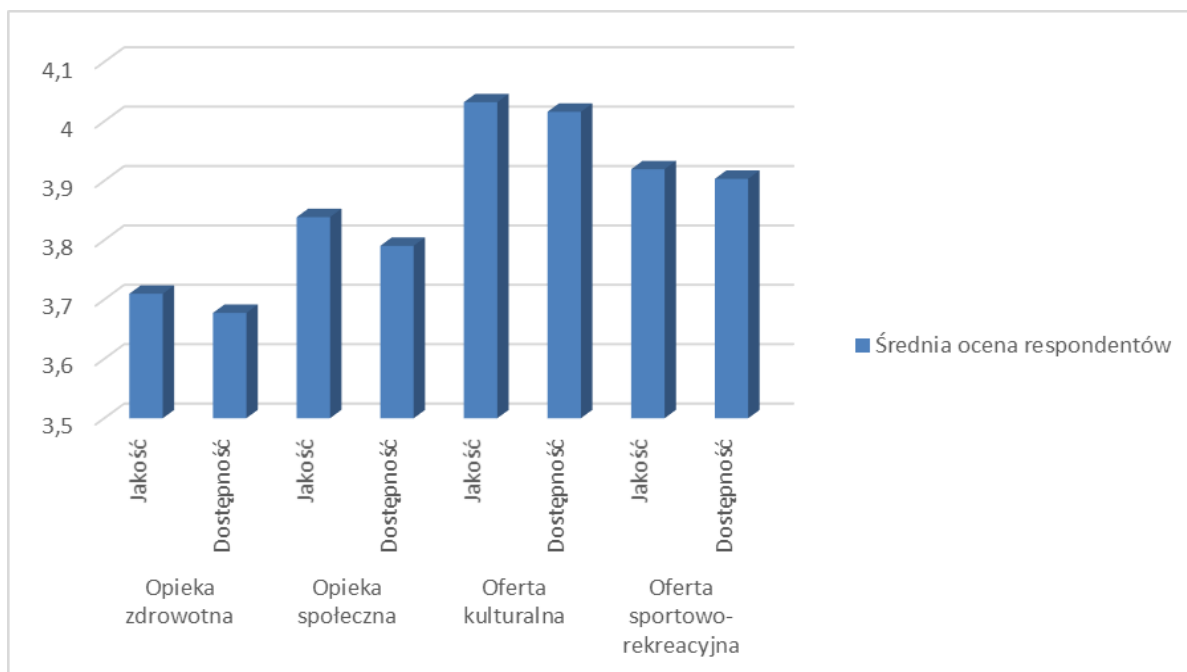
Wykres 20 Ocena gminy Wielgomłyny – warunki życia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Badani dość nisko ocenili jakość oraz dostępność opieki zdrowotnej oraz społecznej. Mocną „czwórkę” otrzymała oferta kulturalna, a na niemal cztery otrzymała oferta sportowo-kulturalna. Wykres poniżej prezentuje uzyskane wyniki:

Wykres 21 Ocena opieki zdrowotnej, społecznej oraz oferty kulturalnej i sportowo – rekreacyjnej na terenie gminy Wielgomłyny

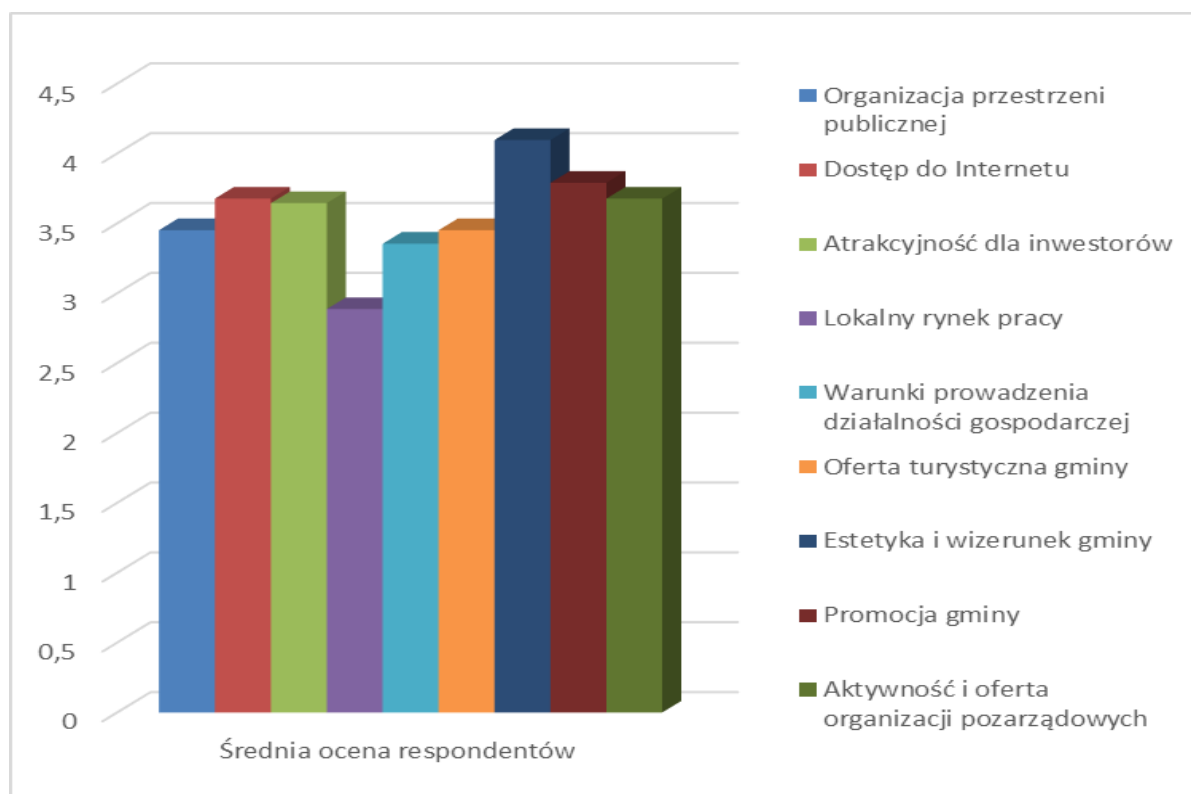
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

- Ocena gminy Wielgomłyny – otoczenie, warunki do prowadzenia biznesu**

Kolejną kwestią, o którą pytano ankietowanych były warunki do prowadzenia oraz rozwoju biznesu, a także otoczenie, organizacja przestrzeni publicznej. Oceniając te kwestie respondenci najniższe noty wystawili lokalnemu rynkowi pracy oraz warunkom prowadzenia działalności gospodarczej. Najwyższe oceny wystawiono estetyce i wizerunkowi gminy, jak również jej promocji. Wyniki prezentuje wykres poniżej:

Wykres 22 Ocena gminy Wielgomłyny – otoczenie, warunki dla prowadzenia i rozwoju biznesu

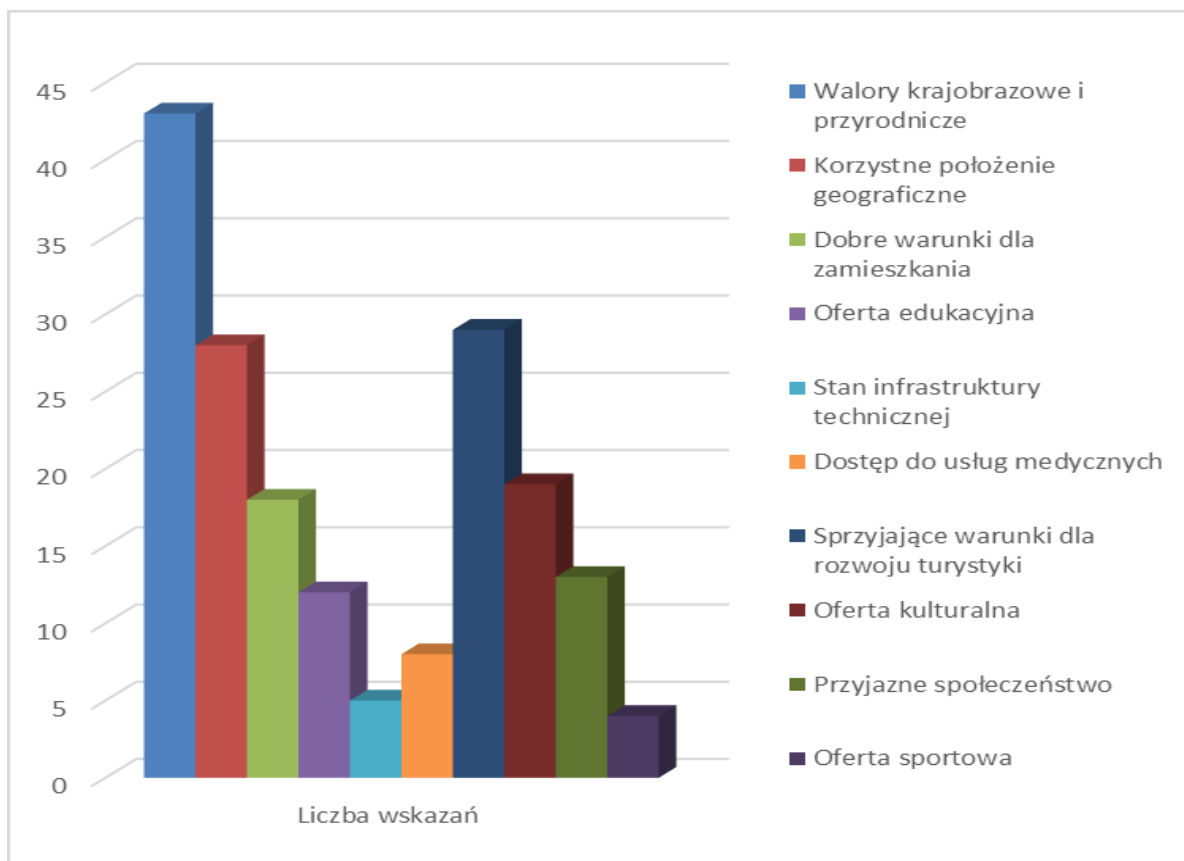

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

- **Atuty i szanse rozwojowe gminy Wielgomłyny**

Podczas badania ankietowego pytano o główne atuty gminy Wielgomłyny. Respondenci wskazywali maksymalnie trzy, najważniejsze, ich zdaniem, atuty, z zaproponowanych dziesięciu. Za największą wartość gminy Wielgomłyny uznano walory krajobrazowe i przyrodnicze, przyjazne społeczeństwo oraz korzystne położenie geograficzne. Najmniej wskazań otrzymała oferta sportowa, stan infrastruktury technicznej oraz dostęp do usług medycznych.

Wykres 23 Atuty gminy Wielgomłyny

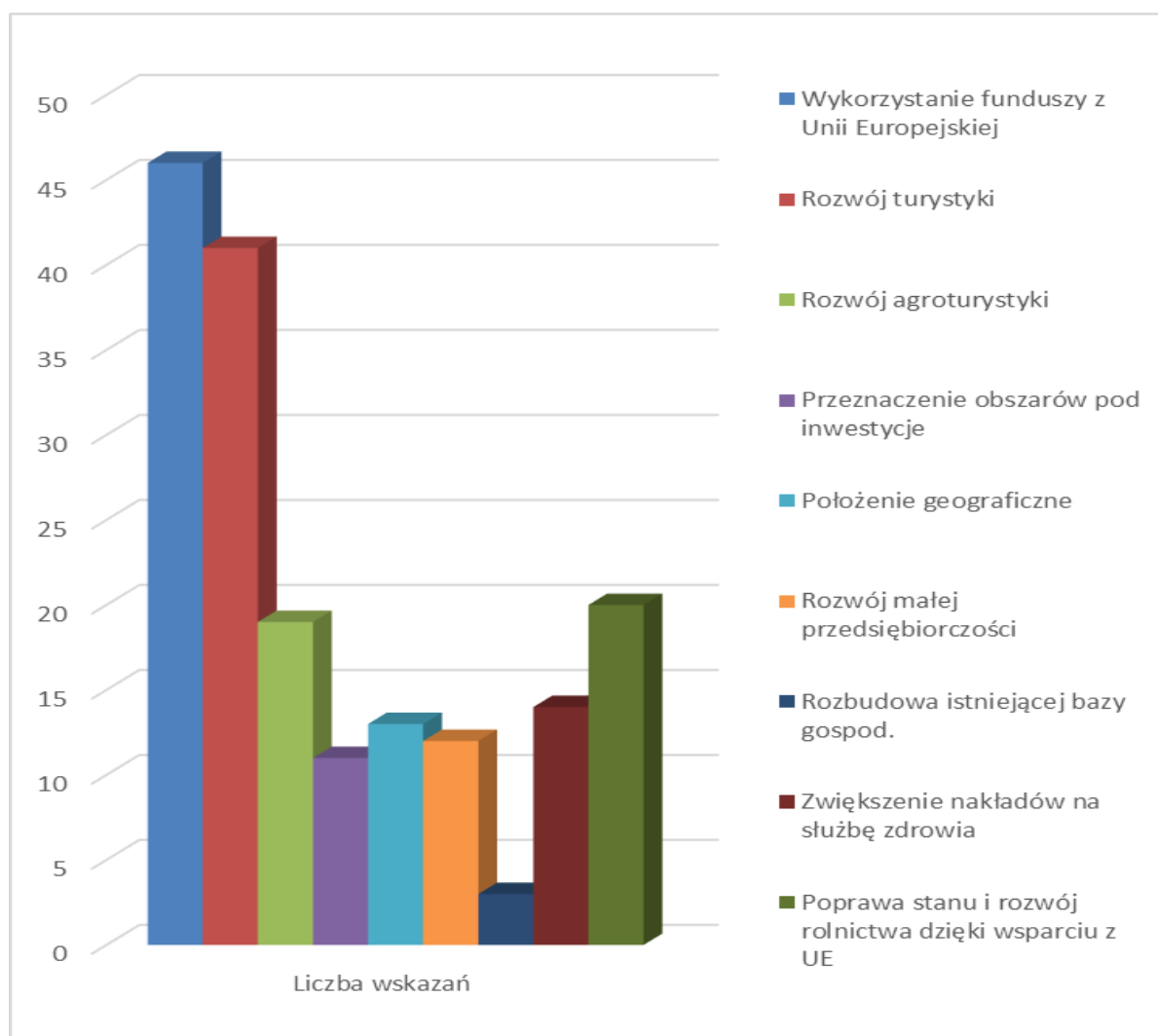
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Jako uzupełnienie oraz rozszerzenie kwestii mocnych stron gminy Wielgomłyny w jednym z pytań otwartych poproszono ankietowanych o podanie atutów gminy. Wskazano na następujące obszary:

- Walory krajobrazowe i przyrodnicze,
- Walory turystyczne – możliwość rozwoju turystyki, zwłaszcza agroturystyki,
- Korzystne położenie geograficzne,
- Przyjaźni mieszkańcy,
- Rolnictwo – możliwość drobnej wytwórczości,
- Działalność kulturalno-oświatowa.

W ankiecie pytano również o największe szanse rozwojowe dla gminy Wielgomłyny. Respondenci mogli wskazać maksymalnie trzy najważniejsze obszary z dziewięciu do wyboru. Za najistotniejszą szansę uznano absorpcję środków w Unii Europejskiej. Niezwykle istotny jest, zdaniem ankietowanych, również rozwój turystyki. Za najmniej istotne uznano rozbudowę istniejącej bazy gospodarczej.

Wykres 24 Szanse rozwojowe dla gminy Wielgomłyny

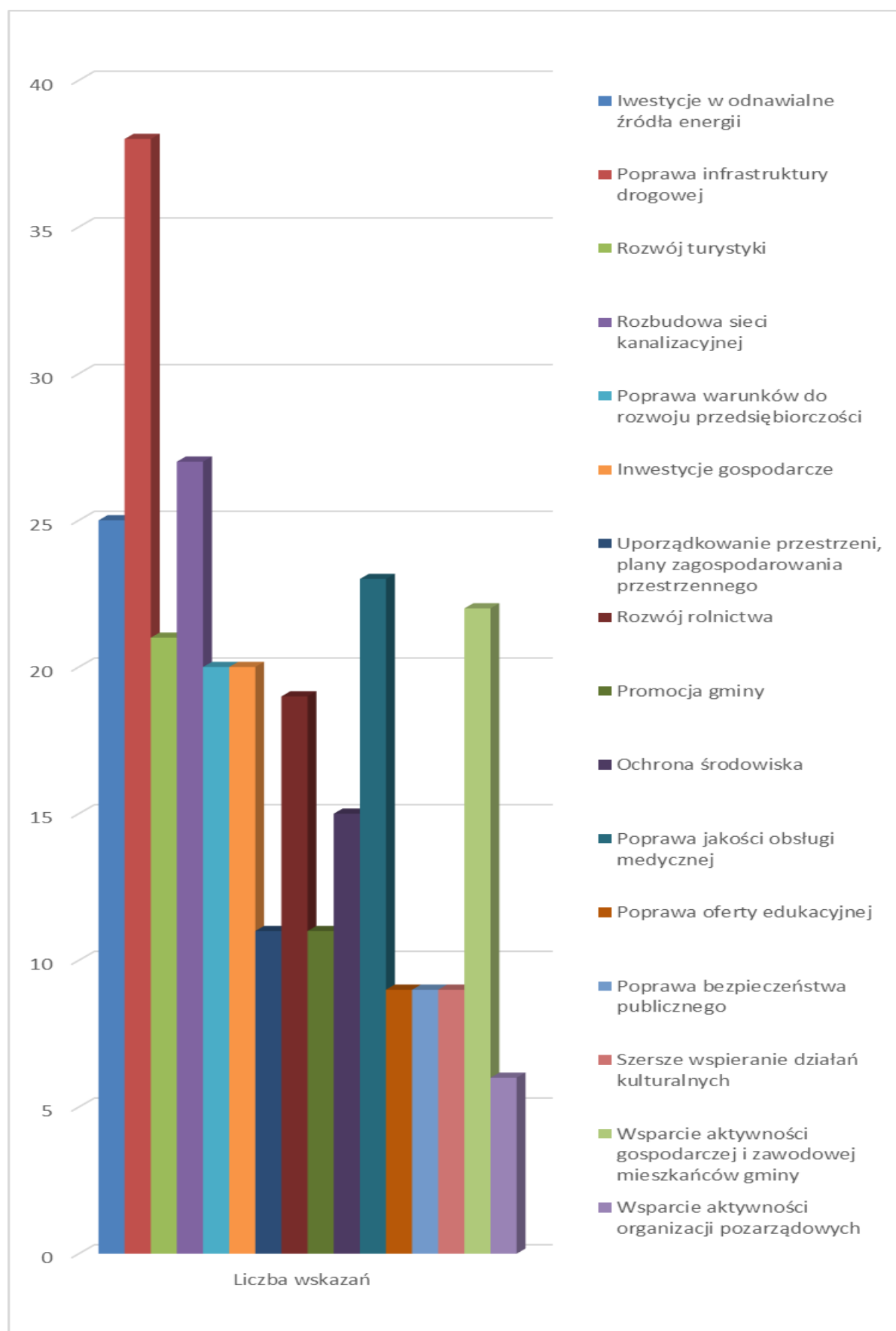

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

- Obszary wymagające rozwoju**

W ankiecie poproszono badanych o wybranie pięciu obszarów najpilniejszych do realizacji w gminie Wielgomłyny. Najwięcej wskazań otrzymały: poprawa infrastruktury drogowej, rozbudowę sieci kanalizacyjnej oraz inwestycje w odnawialne źródła energii. Rozwój wskazanych obszarów będzie wpływał na poprawę komfortu życia mieszkańców. Najrzadziej wskazywano: wsparcie aktywności organizacji pozarządowych, poprawę oferty edukacyjnej, poprawę bezpieczeństwa publicznego oraz szersze wspieranie działań kulturalnych.

Wykres 25 Obszary wymagające rozwoju w gminie Wielgomłyny

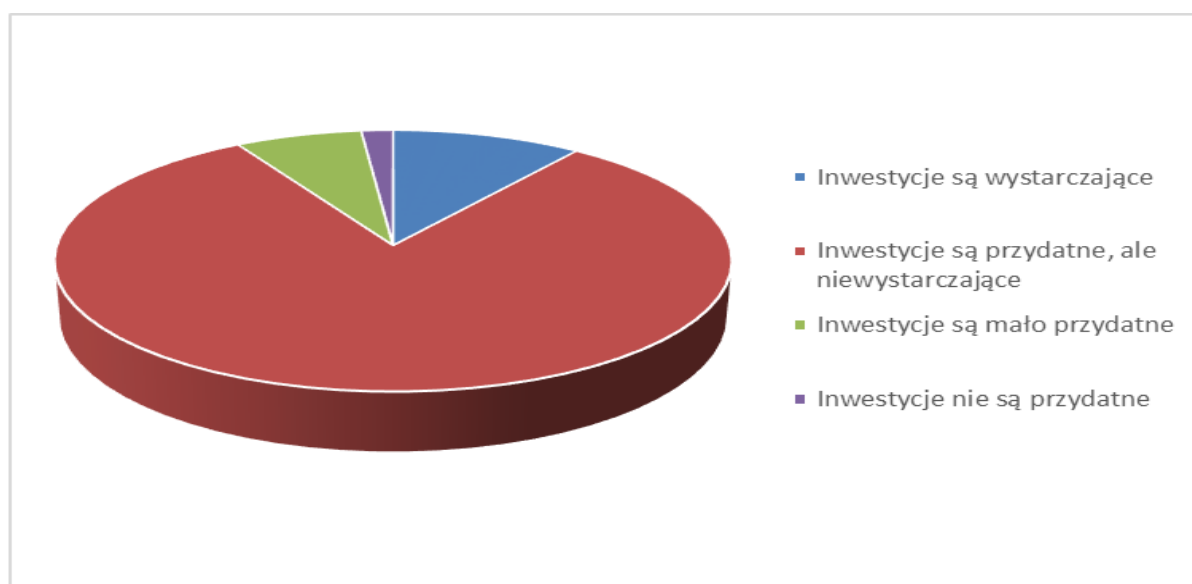

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

- **Ocena dotychczasowych inwestycji**

W badaniu ankietowym proszono respondentów o określenie stopnia zadowolenia z inwestycji dotychczas zrealizowanych na terenie gminy Wielgomłyny. Zdecydowana większość ankietowanych uważa, iż inwestycje realizowane na terenie gminy Wielgomłyny są przydatne, niestety niewystarczające.

Wykres 26 Ocena inwestycji zrealizowanych na terenie gminy Wielgomłyny

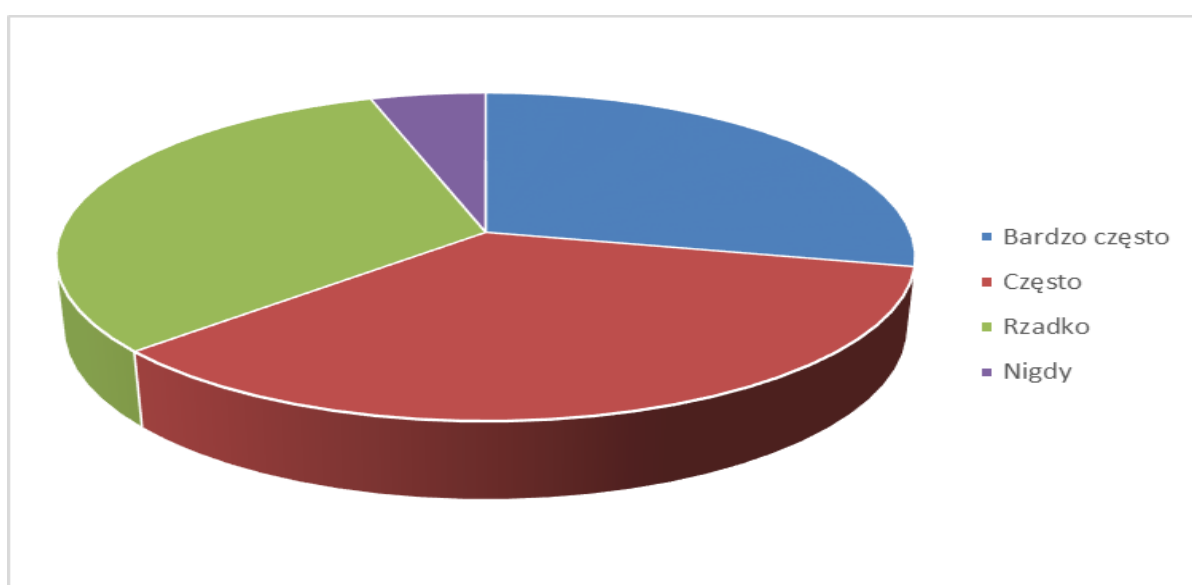

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

- **Uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych i społeczno – rekreacyjnych**

Podczas badania ankietowego pytano o częstotliwość uczestnictwa przez respondentów w wydarzeniach kulturalnych oraz sportowo – rekreacyjnych organizowanych na terenie gminy Wielgomłyny. Ponad połowa ankietowanych uczestniczy w tego typu inicjatywach bardzo często lub często.

Wykres 27 Częstotliwość udziału w wydarzeniach kulturalnych i sportowo – rekreacyjnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

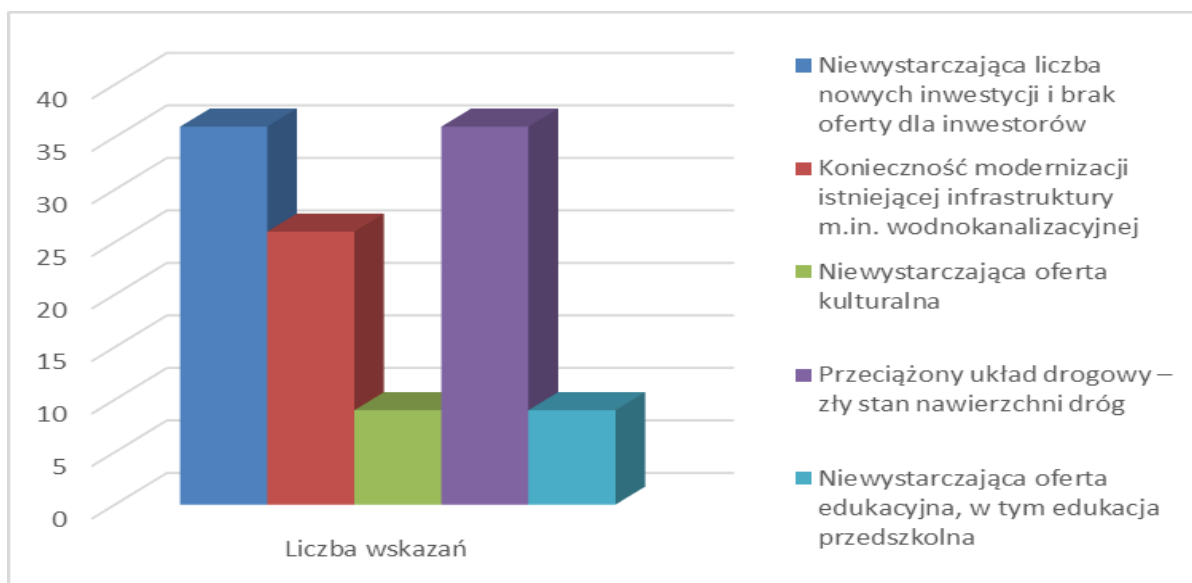
Poproszono respondentów o wskazanie wydarzeń kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych, które warto byłoby organizować na terenie gminy Wielgomłyny. Pytanie miało charakter otwarty. Pojawiły się następujące propozycje:

- Dożynki gminne,
- Zawody strażackie,
- Festyny, pikniki rodzinne,
- Zajęcia artystyczne, sportowe, spotkania dla mieszkańców w różnym wieku,
- Obchody świąt państwowych i religijnych.

- **Słabe strony oraz zagrożenia dla rozwoju gminy Wielgomłyny**

Respondenci zostali poproszeni o wskazanie maksymalnie trzech z pięciu możliwych słabych stron gminy Wielgomłyny. Za najłabsze strony badani uznali niewystarczającą liczbę nowych inwestycji i brak oferty dla inwestorów oraz przeciążony układ drogowy – zły stan nawierzchni dróg.

Wykres 28 Słabe strony gminy Wielgomłyny

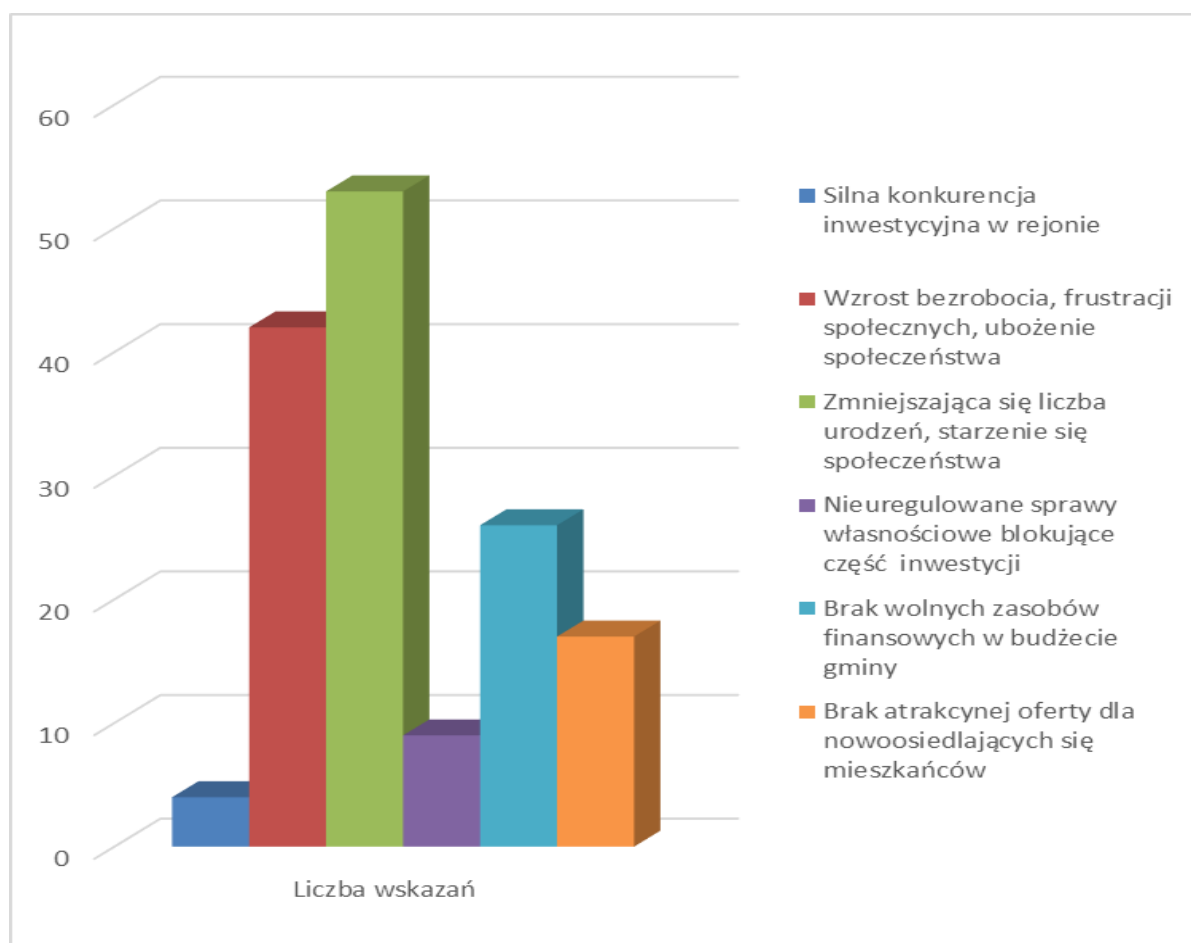

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Badani wypowiedzieli się również w kwestii zagrożeń dla rozwoju gminy Wielgomłyny. Ankietowani wybierali maksymalnie trzy odpowiedzi z podanej kafeterii. Za największe zagrożenia uznano: zmniejszającą się liczbę urodzeń, starzenie się społeczeństwa oraz wzrost bezrobocia, frustracji społecznych, ubożenie społeczeństwa.

Wykres 29 Największe zagrożenia dla rozwoju gminy Wielgomłyny

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

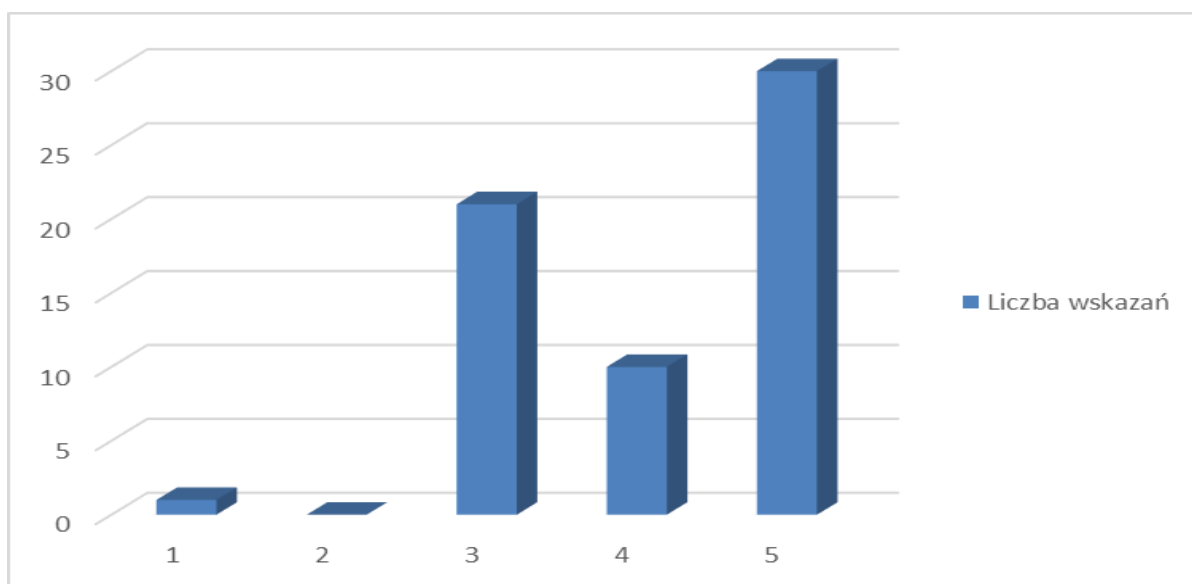
- **Plan Rozwoju Lokalnego – cele do kontynuacji czy zmiany**

W ankiecie zapytano również o to, czy warto kontynuować cele zawarte w dotychczas realizowanym Planie Rozwoju Lokalnego. Każdy cel był oceniany w pięciostopniowej skali, gdzie 1 oznaczało, iż powinno się zrezygnować z celu, zaś 5, iż powinno się nadal realizować cel. Wykresy poniżej przedstawiają ocenę każdego z celów:

- Cel 1: Rozwój systemu komunikacji i infrastruktury, w tym: remonty dróg gminnych i dojazdowych, oświetlenia.

Większość ankietowanych uznała, iż realizację pierwszego celu Planu Rozwoju Lokalnego należy kontynuować.

Wykres 30 Ocena pierwszego celu Planu Rozwoju Lokalnego

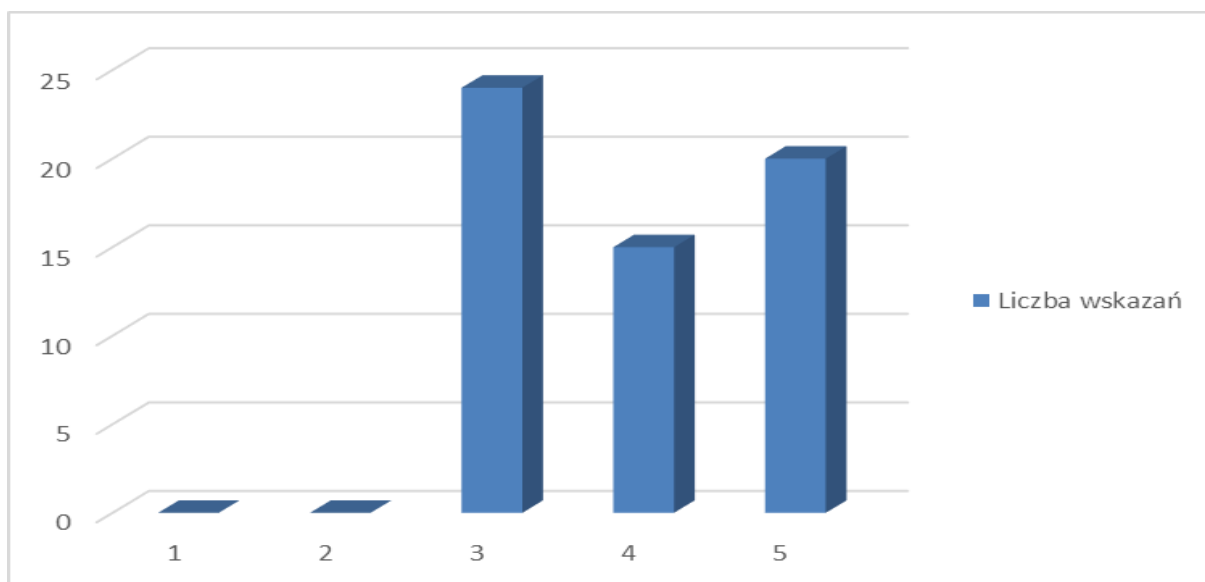

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

- Cel 2: Poprawa stanu środowiska – gospodarka wodno-ściekowa

Większość ankietowanych uznała, iż realizację drugiego celu Planu Rozwoju Lokalnego należy kontynuować.

Wykres 31 Ocena drugiego celu Planu Rozwoju Lokalnego

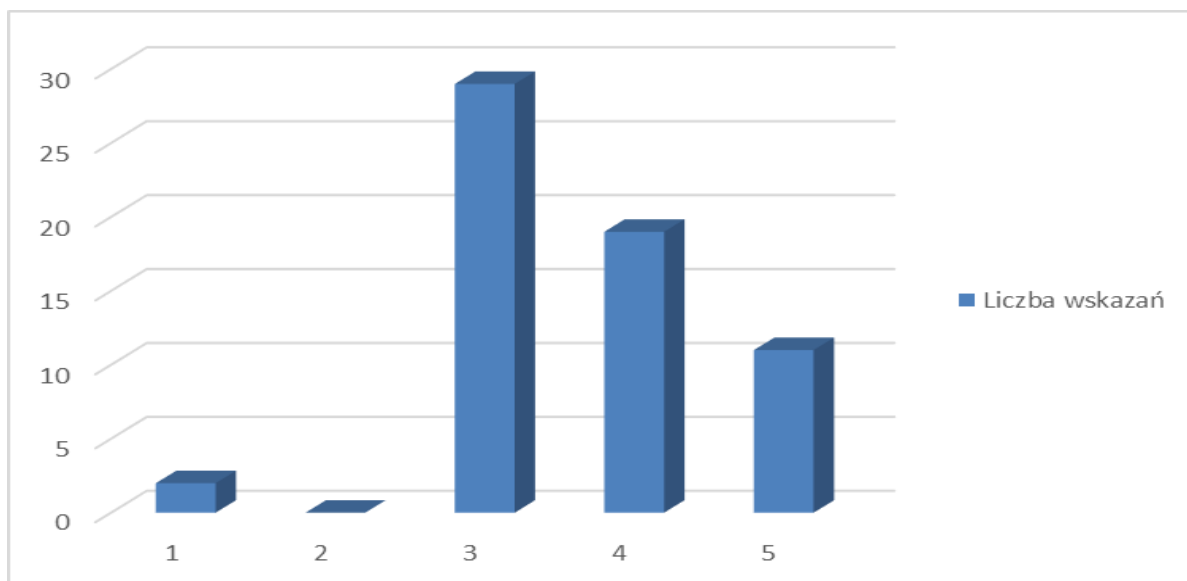

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

- Cel 3: Poprawa stanu środowiska kulturowego – zwiększenie oferty kulturalnej

Najwięcej wskazań otrzymała ocena 3, która oznacza neutralny stosunek do kontynuacji celu.

Wykres 32 Ocena trzeciego celu Planu Rozwoju Lokalnego

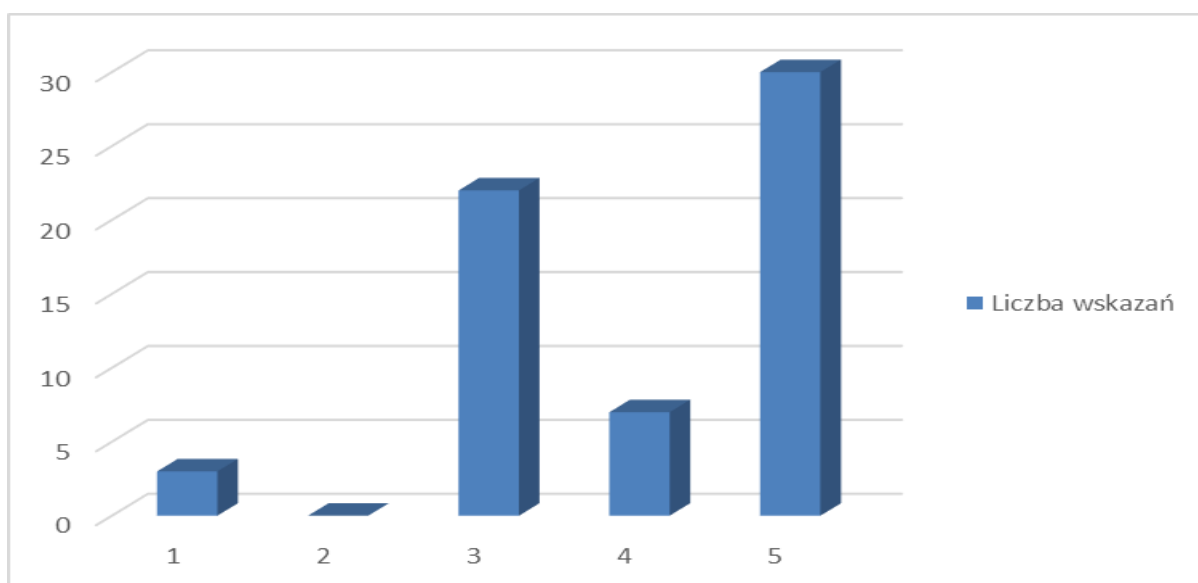

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

- Cel 4: Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców, m.in. zagospodarowanie terenów rekreacyjnych nad Pilicą, remont budynków użyteczności publicznej, cyfryzacja gminy, e-usługi w urzędzie.

Większość ankietowanych uznała, iż realizację drugiego celu Planu Rozwoju Lokalnego należy kontynuować. Dużo wskazań otrzymała również ocena 3.

Wykres 33 Ocena czwartego celu Planu Rozwoju Lokalnego

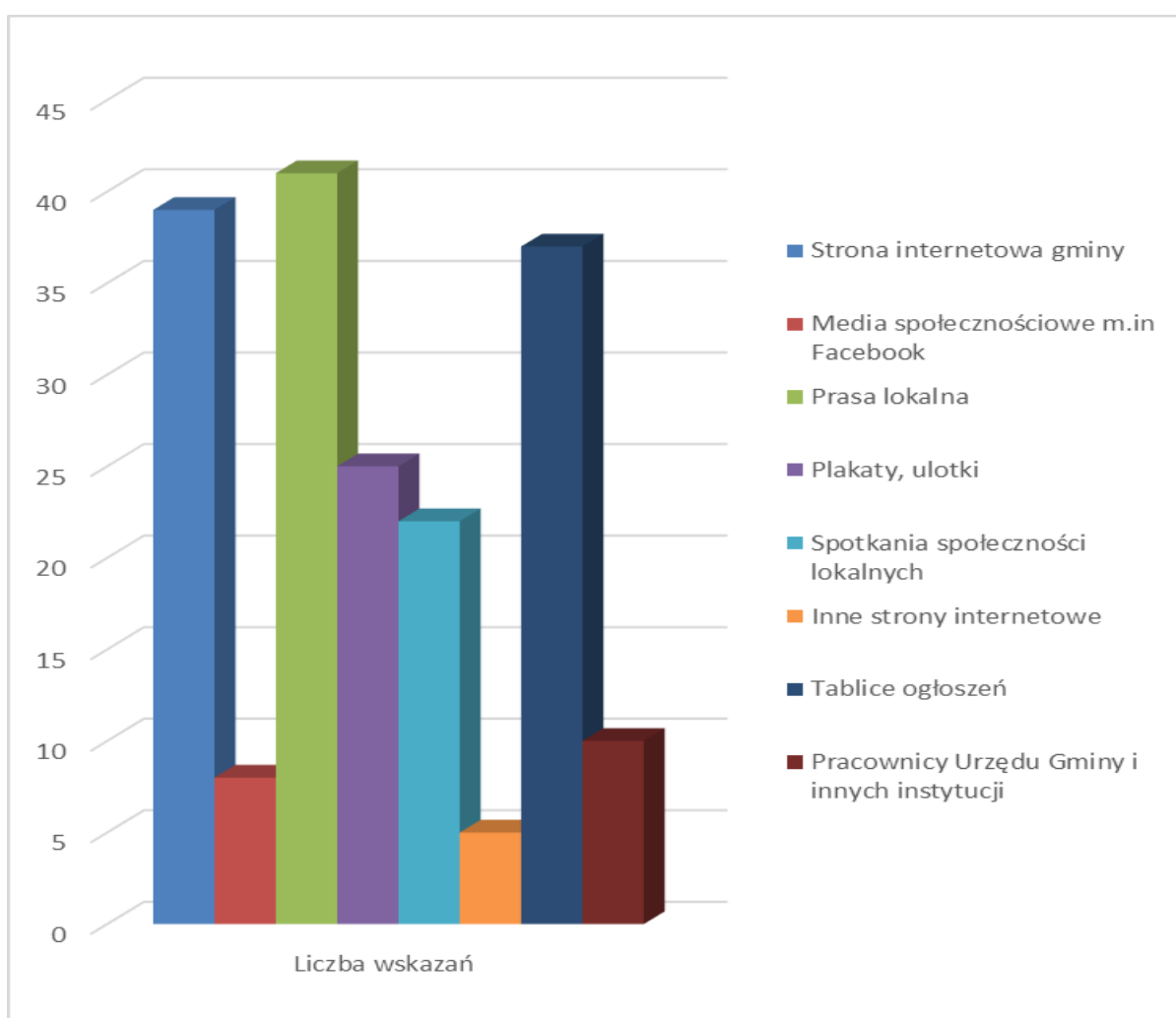

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

- **Ocena pracy urzędników oraz kanały informacyjny o działaniach władz gminy Wielgomłyny**

Respondenci podali główne źródła informacji, z których czerpią wiadomości o działaniach podejmowanych przez władze gminy Wielgomłyny. Badani najczęściej wskazywali prasę lokalną, stronę internetową gminy oraz tablice ogłoszeń jako główne źródła informacji. Wykres poniżej prezentuje wszystkie kanały informacyjne oraz ich popularność:

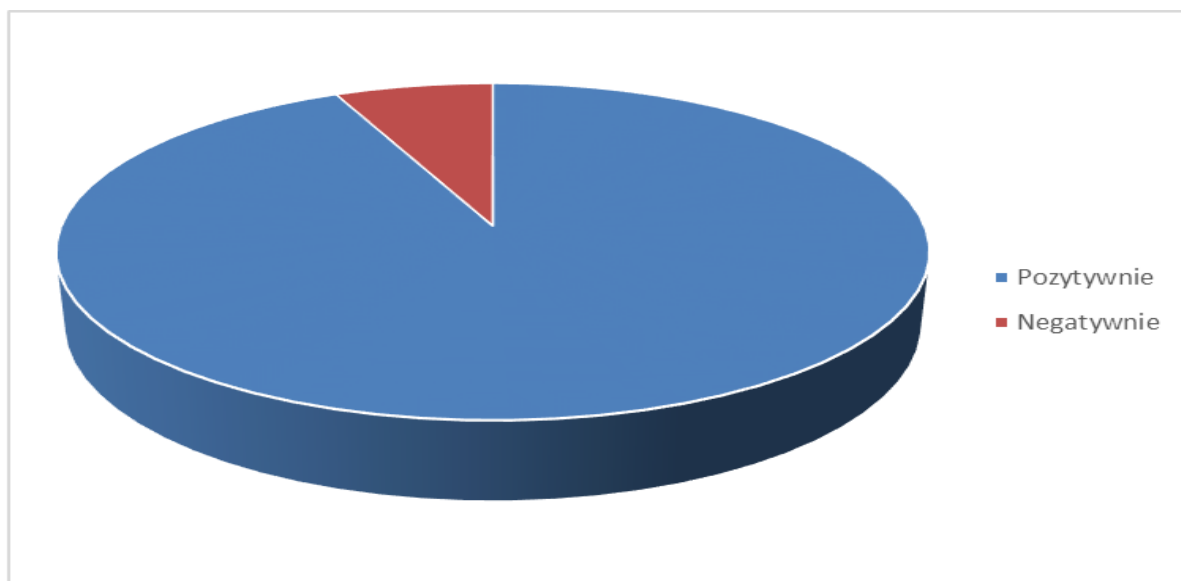
Wykres 34 Źródła informacji o działaniach władz i wydarzeniach lokalnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

W ostatnim pytaniu w ankiecie respondenci dokonywali oceny pracowników Urzędu Gminy Wielgomłyny. Zdecydowana większość badanych pozytywnie oceniła pracę urzędników, co prezentuje wykres poniżej:

Wykres 35 Ocena pracy urzędników

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

2.5. Strategia Rozwoju Gminy Wielgomłyny na lata 2015–2023, a inne dokumenty strategiczne

Istotnym elementem prognozowania strategicznego jest zapewnienie spójności celów rozwoju wyznaczonych w dokumentach strategicznych opracowanych na poziomie krajowym i UE.

Rysunek 3 Powiązanie Strategii Rozwoju Gminy Wielgomłyny na lata 2015–2023 z głównymi dokumentami strategicznymi szczebla europejskiego, krajowego, regionalnego i lokalnego

Podczas tworzenia Strategii brano pod uwagę założenia dokumentów nadrzędnych. Strategia w swoich założeniach uwzględnia najbardziej istotne kierunki rozwoju zarysowane w dokumentach wyższego szczebla.

Cele, obszary problemowe oraz kierunki rozwoju analizowanych dokumentów prezentuje poniższa tabela:

Tabela 13 Zestawienie dokumentów strategicznych wraz z ich celami, obszarami problemowymi oraz zarysowanymi kierunkami rozwoju

Nazwa dokumentu	Cele	Główne obszary problemowe	Kierunki rozwoju
Strategia Europa 2020	- Rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach (ang. smart growth) - Promowanie gospodarki zrównoważonej – mniej obciążającej środowisko, efektywniej, wykorzystującej zasoby, a zarazem konkurencyjnej (ang. sustainable growth), - Wzmacnianie gospodarki charakteryzującej się wysokim	- Wysoki deficyt strukturalny finansów publicznych, - Niedostateczny ogólny poziom wydatków inwestycyjnych, - Nadmierne obciążenia regulacyjne i administracyjne, - Niski poziom podaży pracy połączony z nieadekwatną jej strukturą, - Niedostateczny poziom zdolności innowacyjnych przedsiębiorstw.	- Infrastruktura dla wzrostu zrównoważonego; - Innowacyjność dla wzrostu inteligentnego; - Aktywność dla wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu.

	zatrudnieniem oraz spójnością ekonomiczną, społeczną i terytorialną (ang. inclusive growth).		
Strategia Rozwoju Kraju 2020	Wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających wysoką jakość życia oraz szybszy rozwój kraju.	- Nierównowaga finansów publicznych, - Nieefektywne instytucje publiczne, - Nadmiar, niejasność i niestabilność przepisów prawnych, - Niski poziom kapitału społecznego, - Niekonkurencyjna struktura oraz poziom innowacyjności polskiej gospodarki, - Niesprzyjające warunki prowadzenia działalności gospodarczej, - Niska jakość systemu edukacji - Niska aktywność, zawodowa osób	- Przekształcenia instytucjonalne utrwalające sprawne państwo, - Efektywny rozwój społeczno-gospodarczy i wysoka konkurencyjność gospodarki, - Spójność społeczno-gospodarcza i terytorialna.

		55+, • Niska mobilność kapitału ludzkiego, • Słabo rozwinięta infrastruktura transportowa, • Niezrównoważona gospodarka energetyczna kraju, • Ograniczony dostęp do opieki lekarskiej, • Niska jakość zagospodarowania przestrzennego.	
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie	• Efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju.	• Niskie wartości wskaźników określających poziom konkurencyjności i perspektywy rozwojowej.	• Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów, • Budowanie spójności terytorialnej, • Przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych, • Tworzenie warunków ku realizacji działań rozwojowych.
Polityka Energetyczna Polski do 2025	• Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego , konkurencyjno	• Zasada harmonijnego gospodarowania energią w warunkach społecznej	• Bezpieczeństwo energetyczne, • Odnawialne źródła energii, • Efektywność energetyczna

	ści gospodarki, jej efektywności energetycznej oraz ochrony środowiska.	gospodarki rynkowej, • Pełna integracja polskiej energetyki z europejską i światową, • Wypełnianie zobowiązań traktatowych Polski, • Zasada rynku konkurencyjnego z niezbędną administracyjną regulacją w obszarach, w których mechanizmy rynkowe nie działają, • Wspomaganie rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii (OZE).	gospodarki, • Poprawa konkurencyjności krajowych podmiotów gospodarczych oraz produktów i usług oferowanych na rynkach międzynarodowych oraz rynku wewnętrznym, • Ochrona środowiska przyrodniczego przed negatywnymi skutkami oddziaływania energetyki.
Program Rozwoju Turystyki na Obszarach Wiejskich w Polsce	• Zwiększenie ruchu turystycznego na obszarach wiejskich • Budowa konkurencyjnych produktów turystycznych • Podniesienie jakości usług w turystyce	• Produkt turystyczny • Jakość • Marketing • Prawo • Wsparcie instytucjonalne	• Podniesienie znaczenia turystyki wiejskiej i jej roli w zrównoważonym rozwoju obszarów – wiejskich oraz poprawy atrakcyjności ofert turystyki wiejskiej wśród klientów

	wiejskiej • Wzrost konkurencyjności turystyki wiejskiej • Stworzenie mechanizmów prawno-podatkowych umożliwiających rozwój podmiotów – zajmujących się turystyką wiejską • Stabilna i efektywna struktura organizacyjna turystyki wiejskiej w Polsce		planujących wypoczynek w Polsce, skutkującej wzrostem ruchu turystycznego na wsi
Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020	• Określa wizję rozwoju, cele oraz główne sposoby ich osiągnięcia w kontekście występujących uwarunkowań,	• Niski poziom rozwoju gospodarczego w stosunku do innych regionów UE, • Niskie nakłady na B+R, • Niedorozwój sektora usług poza miastami na prawach powiatu, • Słaba dynamik procesów restrukturyzacji	• Zaawansowana gospodarka wiedzy i innowacji, • Nowoczesny kapitał ludzki i rynek pracy, • Zintegrowane środowisko przedsiębiorczości dla rozwoju gospodarki, • Wysoki poziom kapitału społecznego

		gospodarki wielu miast regionu, • Brak istotnych przeobrażeń strukturalnych w rolnictwie, • Najgorsze w kraju wskaźniki dot. poziomu zdrowotności społeczeństwa, • Niski poziom kapitału ludzkiego i społecznego, • Proces depopulacji ośrodków miejskich, • Słaby poziom identyfikacji mieszkańców województwa z regionem, • Zróżnicowanie regionalne pod względem dostępności edukacji przedszkolnej, • Słaby poziom identyfikacji mieszkańców województwa z regionem, • Zróżnicowanie regionalne pod względem dostępności	i silne społeczeństwo obywatelskie, • Wysoki standard i dostęp do usług publicznych, • Reintegracja społeczna grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, • Wysoka jakość i dostępność infrastruktury transportowej i technicznej, • Wysoka jakość środowiska przyrodniczego, • Zrównoważony system osadniczy.

		edukacji przedszkolnej, • Niedopasowanie struktury kształcenia do potrzeb nowoczesnego rynku pracy, • Niewykorzystanie potencjału kulturowego do budowania przewag konkurencyjnych, • Brak dostępności do podstawowych usług kultury na wielu obszarach wiejskich, • Zanieczyszczenie wód, • Zagrożenie powodziowe, • Problemy związane z gospodarką odpadami, • Zanieczyszczenie powietrza, • Zagrożenie hałasem komunikacyjnym, • Nieprzystosowanie struktur organizacyjnych wielu urzędów gmin do planowania	

		rozwoju i zarządzania, • Brak nowoczesnych metod zarządzania zasobami ludzkimi w urzędach gmin, • Brak w wielu gminach miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, • Niski poziom planowania finansów i inwestycji w perspektywie wieloletniej, • Słabe zaplecze instytucjonalne w sferze organizacji pozarządowych, • Ograniczona zdolność władz lokalnych do współpracy z organizacjami pozarządowymi, • Brak współpracy władz samorządowych w tworzeniu projektów zintegrowanych o znaczeniu ponadlokalnym, • Brak umiejętności	

		współpracy władz samorządowych na partnerskich warunkach.	
Strategia wojewódzka w zakresie polityki społecznej na lata 2007–2020	• Wdrażanie aktywnej polityki społecznej, • Systemowa pomoc obywatelom, • Tworzenie warunków sprzyjających uczestnictwu w życiu społecznym osób wykluczonych, • Zapobieganie i przeciwdziałanie uzależnień • Zwiększenie samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych • Wsparcie osób w wieku poprodukcyjnym	• Infrastruktura i kadry pomocy społecznej, • Zadania i formy pomocy społecznej w województwie, • Grupy społeczne szczególnego ryzyka zagrożone wykluczeniem społecznym, • Problemy społeczne: bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, patologie.	• Zwiększenie udziału pomocy środowiskowej, • Rozbudowa środowiskowych form pomocy półstacjonarnej, • Tworzenie mieszkań chronionych, • Zwiększenie nakładów finansowych na rehabilitację społeczną osób niepełnosprawnych, • Kontynuacja dochodzenia do standardów w DPS • Stworzenie we wszystkich powiatach Powiatowych Zespołów ds. Orzekania Niepełnosprawności, • Tworzenie Ośrodków Interwencji Kryzysowej • Tworzenie punktów konsultacyjno-

			informacyjnej dla zagrożonych grup społecznych, • Współpraca instytucji trzeciego sektora
Plan przeciwdziałania depopulacji w województwie łódzkim	• Odbudowa kapitału ludzkiego poprzez tworzenie sprzyjających warunków na rynku pracy, rozwój wykształcenia i kompetencji oraz poprawę jakości życia mieszkańców.	• Pogłębiająca się niekorzystna sytuacja demograficzna, • Nieefektywna profilaktyka zdrowotna, • Strukturalne niedopasowanie instytucji oświaty do potrzeb, • Niedopasowanie ofert edukacyjnej do potrzeb rynku pracy, • Niska jakość kapitału ludzkiego, • Niewystarczająca liczba specjalistycznych kadr medycznych, • niewystarczający stan techniczny dróg.	• Dopasowanie struktury sieci przedszkoli do lokalnych potrzeb, • Podwyższanie kompetencji osób dorosłych, • Polityka sprzyjająca rodzinie, • Rozbudowa infrastruktury umożliwiającej przełamanie niżu demograficznego, • Zmniejszenie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji, • Dopasowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy, • Podnoszenie jakości edukacji, cyfryzacja szkół, • Tworzenie sprzyjających warunków do

			rozpoczynania działalności gospodarczej, • Czasowe obniżenie kosztów pracy pracowników, • Rozwój sieci drogowej, • Działania profilaktyczne i prewencyjne z zakresu zdrowia, • Poprawa jakości i dostępności usług medycznych, • Aktywizacja społeczna osób 45+, • Upowszechnienie kształcenia osób dorosłych, • Integracja społeczna i zawodowa osób pozostających bez zatrudnienia, • Zwiększenie jakości usług społecznych i socjalnych.
Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego –	• Aktywna polityka innowacji z wykorzystaniem potencjału	• Niższy od średniej krajowej poziom PKB per capita, • Bardzo niska wydajność i	• Specjalizacja regionalna, • Rozwój potencjału innowacyjnego regionu,

„LORIS 2030”	wewnętrznego regionu do pobudzania działań mieszkańców w trosce o zrównoważony rozwój.	innowacyjność przemysłu, • Słaby udział przemysłu średnich i wysokich technologii, • Mała liczba podmiotów działających w ramach centrów badawczo-rozwojowych oraz inicjatyw klastrowych, • Mała adaptacyjność przedsiębiorstw, • Duże rozproszenie instytucji otoczenia biznesu, • Niedostosowanie programu nauczania, • Niski poziom kapitału społecznego, • Niewystarczająca dostępność do e-usług w administracji publicznej.	• Zarządzanie innowacjami w regionie.
Zintegrowane inwestycje terytorialne	• Sprzyjanie rozwojowi współpracy i integracji miast, • Promowanie		• Rozwój sieci transportowej miast i obszarów funkcjonalnych, • Przywracanie funkcji społeczno-

	partnerskiego modelu współpracy jednostek administracyjnych, • Zwiększenie wpływu miast na realizację działań w ramach polityki spójności, • Realizacja zintegrowanych projektów na rzecz miast.		gospodarczych zdegradowanych na terenie obszarów funkcjonalnych, • Poprawa stanu środowiska przyrodniczego na terenie obszarów funkcjonalnych, • Wspieranie efektywności energetycznej oraz promowanie strategii niskoemisyjnych, • Wzmacnianie rozwoju funkcji symbolicznych budujących znaczenie obszaru funkcjonalnego, • Wzmacnianie badań, rozwoju technologicznego, innowacji.
Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu	• Zwiększenie stopy zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat, • Wzrost poziomu inwestycji w B+R do 3% PKB, • Podniesienie	• Niska średnia stopa wzrostu w Europie na tle potęg gospodarczych, • Niskie wskaźniki zatrudnienia w Europie na tle potęg gospodarczych, • Starzejące się społeczeństwo.	• Inteligentny rozwój poprzez innowacje, edukację i społeczeństwo cyfrowe, • Zrównoważony rozwój poprzez poprawę klimatu, stanu gospodarki energetycznej,

	poziomu wykształcenia ludności, • Zwiększenie efektywności energetycznej, • Zmniejszenie o 25% liczby osób żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa.		mobilności oraz podniesienie konkurencyjności, • Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu.
Program rozwoju turystyki w województwie łódzkim na lata 2007 -2020	• Wykreowanie atrakcyjnego turystycznie wizerunku regionu poprzez realizację kompleksowego o zespółu działań organizacyjnych, inwestycyjnych i promocyjnych	• Film – moda – komiks • Naszym hobby jest SPORT • Latarnie turystyczne regionu • Przyjazny system podróżowania po Łódzkiem	• Zbudowanie silnej, atrakcyjnej turystycznie tożsamości • Efektywna i trwała współpraca branży turystycznej ze sferą nauki i edukacji • Zapewnienie efektywnego i taniego systemu komunikacji dla turystów • Aktywne wykorzystanie i wspieranie wyróżników Łódzkiego
Strategia Rozwoju Powiatu Radomszczański	• Prowadzenie polityki współpracy i tworzenie sieci	• Przestrzeń, infrastruktura i środowisko, • Kapitał ludzki,	• Gospodarka niskoemisyjna oraz produkcja i dystrybucja

ego 2020	międzysektorowych powiązań kooperacyjnych dla harmonijnego rozwoju, za szczególnym uwzględnieniem nowoczesnej edukacji i przedsiębiorczości.	• Przedsiębiorczość i kooperacja.	energii odnawialnej, • Rozwój cyfryzacji i usług cyfrowych, • Nowoczesna baza edukacji ponadgimnazjalnej, • Poprawa dostępności i jakości zasobów ochrony zdrowia i opieki społecznej, • Turystyka i rekreacja, • Infrastruktura publiczna, • Bezpieczeństwo publiczne, • Poprawa i dostosowanie ochrony zdrowia i opieki społecznej do trendów demograficzno-epidemiologicznych, • Zasoby rynku pracy, • Innowacyjna edukacja ponadgimnazjalna • Kultura i tożsamość, • Przedsiębiorczość i współpraca z sektorem

			przedsiębiorstw, • Współpraca międzysektorowa i międzynarodowa, • Nowoczesne kadry administracji publicznej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie analizy danych zastanych

III. ANALIZA SWOT

Istotnym etapem prac z punktu widzenia podsumowania diagnozy w gminie i sformułowania celów rozwojowych jest analiza zasobów wewnętrznych gminy oraz jej otoczenia zewnętrznego pod kątem identyfikacji szans i zagrożeń dla dalszego rozwoju. Narzędziem, jakie posłużyło do tych prac jest analiza SWOT. Jest to powszechnie znana i popularna metoda, która pozwala na przeprowadzenie diagnozy sytuacji np. dotyczącej społeczności lokalnej. Nazwa techniki pochodzi od pierwszych liter angielskich słów: Strengths (silne strony, atuty), Weaknesses (wady, słabe strony), Opportunities (okazje, szanse), Threats (trudności, zagrożenia). Ta technika, oceniająca zarówno wewnętrzne jak i zewnętrzne czynniki mogące mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego, stanowi użyteczne narzędzie prowadzące do dokonania analizy zasobów i otoczenia gminy oraz określenia priorytetów rozwoju. W celu uzyskania jasnej analizy traktuje się atuty i słabe strony jako czynniki wewnętrzne z punktu widzenia społeczności lokalnej, na które społeczność ma wpływ, a okazje i zagrożenia jako czynniki zewnętrzne, znajdujące się w otoczeniu bliższym i dalszym gminy.

Tabela 14 Mocne i słabe strony gminy Wielgomłyny

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Dobre połączenia komunikacyjne – Piotrków Tryb., Częstochowa, Radomsko, Włoszczowa	Małe zróżnicowanie prowadzonej na terenie gminy działalności gospodarczej
Warunki przyrodnicze i krajobrazowe, sprzyjające rozwojowi turystyki weekendowej i sezonowej, wodnej, przyrodniczej, agroturystyki	Słabo rozwinięta sieć MŚP – mikro, małych i średnich firm działających na terenie gminy

Istnienie szlaków turystycznych oraz plany związane z tworzeniem nowych szlaków turystycznych, w tym ciągów pieszo - rowerowych	Mała ilość inwestorów
Obecność obszarów cennych przyrodniczo - Natura 2000 specjalny obszar ochrony siedlisk Dolina Górnej Pilicy, Przedborski Obszar Chronionego Krajobrazu będący otuliną Przedborskiego Parku Krajobrazowego, Piliczański Obszar Chronionego Krajobrazu, Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Widawki	Ograniczony rozwój przedsiębiorstw ze względu na obecność obszarów przyrodniczych objętych ochroną prawną
rzeka Pilica i Biestrzykówka	Migracje osób młodych i wykształconych w poszukiwaniu lepszych warunków pracy i życia
Atrakcje turystyczne: - kompleks wodno-leśny „Borowiec” - zabytki kultury, pomniki przyrody i inne - Góra Chełmo (kopalnie kamienia), stanowisko archeologiczne	
Surowce: kamień, glina, drewno i żwiry	
Lokalizacja sprzyjająca rozwijaniu się turystyki wiejskiej, agroturystyki, turystyki aktywnej, wodnej, rowerowej i pieszej	Mała ilość wykwalifikowanej kadry pracowniczej
Niski poziom zanieczyszczenia środowiska	Rozdrobnienie gospodarstw rolnych
Dobre warunki dla rozwoju rolnictwa	Brak innowacji w rolnictwie
Możliwość rozwoju rolnictwa ekologicznego	Niski poziom specjalizacji rolniczej
Działalność Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Wielgomłynach, filii GOKiS w Krzętowie i Zagórze, Gminnej Biblioteki Publicznej w Wielgomłynach	Ograniczony rynek zbytu na produkty rolnicze
Stałe imprezy kulturalne	Brak organizacji wspierających rolników
Znaczna liczba zabytków	Brak sieci gazowej

Dobrze rozwinięta sieć szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego	Brak zorganizowanej formy opieki nad dziećmi do lat 3, np. żłobka
Dobra organizacja systemu pomocy społecznej	Niewystarczająca promocja gminy i terenów turystycznych
Dobrze rozwinięta infrastruktura wodociągowa	Niedostateczne wykorzystanie walorów przyrody
Wysoki stopień zwodociągowania gminy	
Mała ilość zakładów przemysłowych, co sprzyja ochronie walorów przyrodniczych	Niewystarczająco rozwinięta baza noclegowa
Rozwój osadnictwa letniskowego	Niewystarczający stan infrastruktury turystycznej i paraturystycznej
Atrakcyjne miejsce do osiedlania dla mieszkańców,	Słabe oznakowanie szlaków turystycznych
Możliwość przyciągania przedsiębiorców/inwestorów zewnętrznych ze względu na niższe koszty prowadzenia działalności gospodarczej	Niewystarczająco rozwinięta baza gastronomiczna
Prorozwojowa polityka gminy	Pogarszający się stan nawierzchni dróg gminnych
Bezpieczeństwo publiczne	Niski stopień skanalizowania gminy
	Zdewastowane urządzenia melioracyjne
	Brak inkubatora przedsiębiorczości
	Brak bazy kulturalno-oświatowej

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 15 Szanse i zagrożenia dla gminy Wielgomłyny

SZANSE	ZAGROŻENIA
Korzystne położenie geograficzne	Odptyw młodych ludzi z terenu gminy
Położenie w województwie dynamicznie rozwijającym się	Ograniczone tempo rozwoju gospodarczego
Wykorzystanie walorów naturalnych: lasów,	Konkurencja ze strony innych gmin zwłaszcza w

wód	kontekście rozwoju turystyki, małe zainteresowanie rozwojem biznesu agroturystycznego w części gmin wiejskich
Możliwość wykorzystania wsparcia finansowego UE przez firmy na inwestycje rozwojowe	Wysokie koszty i ryzyko prowadzenia działalności gospodarczej
Wzrost zainteresowania turystyką wiejską	Brak efektywnej polityki państwa wspierającej sektor małych i średnich przedsiębiorstw
Poprawa konkurencyjności gospodarki rolnej, w tym szanse związane z dotacjami unijnymi	Niestabilna polityka rolna
Możliwość skorzystania ze wsparcia unijnego przez rolników	Wahające się ceny produktów rolnych
Rozwój i wdrażanie nowych technologii i innowacji w rolnictwie	Wysokie koszty stworzenia i utrzymania nowych miejsc pracy
Wzrastająca świadomość ekologiczna	Duża konkurencja w aplikowaniu o środki europejskie
Rosnący popyt na zdrową żywność ekologiczną	Zjawisko migracji zarobkowej
Rosnący popyt na turystykę weekendową	Starzejące się społeczeństwo
Tworzenie gospodarstw agroturystycznych	Postępujące zanieczyszczenie środowiska, w tym postępujące zjawisko niskiej emisji
Prorozwojowa polityka powiatu, nastawiona na współpracę z gminami	Rosnące natężenie ruchu drogowego zwiększające zanieczyszczenie środowiska
Konkurencyjne ceny gruntów zachęcające potencjalnych inwestorów zewnętrznych	Rosnące zagrożenie klęskami naturalnymi

Źródło: Opracowanie własne

IV. WIZJA ROZWOJU

Wielgomłynny są gminą nadpiliczną, ale znaną wąskiej liczbie koneserów wypoczynku na łonie natury oraz adeptów kajakarstwa. Tymczasem jest to miejsce, które ma dużo do zaoferowania gościom i turystom tym ceniącym przede wszystkim piękno przyrody i wypoczynek z dala od miejskiego zgiełku. Atrakcje gminy sprawiają, że jest ciekawą destynacją, jaka daje możliwości spędzenia wolnego czasu w pięknych okolicznościach przyrody z wykorzystaniem regionalnych potencjałów i zasobów.

Wizja:

Wielgomłynny gminą zrównoważonego rozwoju z dynamicznie rozwijającą się turystyką wiejską, przyrodniczą i aktywną, dzięki promocji oraz wykorzystaniu istniejących walorów krajobrazowych i przyrodniczych, dbającą o rozwój rolnictwa i poszanowanie środowiska naturalnego

Misja:

Stworzenie warunków dla zrównoważonego rozwoju gminy Wielgomłynny z silną koncentracją na rozwój odpowiedzialnej turystyki i rolnictwa poprzez wykorzystanie swoich walorów przyrodniczych i krajobrazowych, które umożliwią harmonijne funkcjonowanie mieszkańców i gości

V. STRATEGICZNA POLITYKA ROZWOJU

Na kanwie przeprowadzonej diagnozy społeczno - gospodarczej, analizie formularzy ankietowych, podsumowania panelu ekspertów, spotkań i wywiadów z władzami gminy, pracownikami Urzędu Gminy zostały zdefiniowane główne wyzwania rozwojowe. Gmina to obszar, w którym turystyka ma wieść prym w zakresie rozwoju. Kluczowym elementem powinna się stać turystyka wiejska będąca podstawowym czynnikiem wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich oraz czynnikiem poprawy jakości życia mieszkańców dzięki dyskontowaniu gospodarczych i społecznych efektów płynących ze zrównoważonego wykorzystywania zasobów. W tym kontekście należy dążyć, aby turystyka na terenie gminy Wielgomłyny rozwijała się dynamicznie jako obszar aktywności samodzielnych ekonomicznie podmiotów – gospodarstw agroturystycznych, wprowadzających na rynek konkurencyjne produkty turystyczne, wykorzystujące potencjał rzeki Pilicy.

Wyzwania:

- I. Wsparcie rozwoju turystyki wiejskiej na terenie gminy Wielgomłyny poprzez wykorzystanie położenia w dolinie rzeki Pilicy, na obszarach cennych przyrodniczo;***
- II. Budowa infrastruktury technicznej oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej w gminie;***
- III. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez realizację inwestycji w kulturę i sport.***

Wizja gminy do 2023 roku ukierunkowana została na zrównoważony rozwój oparty na gospodarce turystycznej, w tym turystyce wiejskiej oraz konkurencyjnym i innowacyjnym rolnictwie.

W celu ukazania hierarchii i powiązań łączących poszczególne poziomy planów operacyjnych, opisano je w następującym układzie:

- I. wyzwania (odpowiadające na pytanie: co chcemy osiągnąć?),
- II. cele strategiczne i operacyjne (w jaki sposób to osiągniemy?),
- III. zadania (co zrobimy, żeby to osiągnąć?).

Strategia Rozwoju gminy Wielgomłyny definiuje kluczowe kierunki rozwoju gminy, będące odpowiedzią na wytypowane główne wyzwania rozwojowe. Do tego zdefiniowanych zostało 14 celów, którym przypisano do realizacji 19 projektów o charakterze inwestycyjnym.

Wyzwanie 1.

Wsparcie rozwoju turystyki wiejskiej na terenie gminy Wielgomłyny poprzez wykorzystanie położenia w dolinie rzeki Pilicy oraz na obszarach cennych przyrodniczo

Cel strategiczny: Zwiększenie ruchu turystycznego na terenie gminy poprzez skuteczne wykorzystanie położenia nad rzeką Pilicą

Cel 1.1 Wsparcie dla rozwoju turystyki wiejskiej, w tym merytoryczne dla podmiotów działających w obszarze turystyki dla gospodarstw agroturystycznych w zakresie promocji, przygotowania spójnej oferty;

Cel 1.2 Współpraca z gminami nadpilicznymi w ramach partnerstwa na rzecz rozwoju obszaru funkcjonalnego doliny rzeki Pilicy;

Cel 1.2 Wsparcie innowacji i ekoinnowacji w turystyce i usługach turystycznych;

Cel 1.3 Podniesienie jakości infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, budowa stanic kajakowych;

Cel 1.4 Stworzenie produktu turystycznego poprzez wykorzystanie istniejących walorów – Pilica – turystyka wodna, otulina Przedborskiego Parku Krajobrazowego - turystyka piesza, rowerowa, przyrodnicza i edukacyjna;

Cel 1.5 Szkolenia i doradztwo dla chętnych chcących zajmować się turystyką wiejską;

Wyzwanie 2.

Budowa infrastruktury technicznej oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej w gminie

Cel strategiczny: Zadowalająca infrastruktura techniczna w gminie

Cel. 2.1. Budowa infrastruktury wodno - kanalizacyjnej na terenie gminy;

Cel. 2.2. Poprawa infrastruktury drogowej - modernizacja dróg lokalnych (gminnych i powiatowych), ciągów pieszo - rowerowych;

Cel 2.3. Gmina efektywna energetycznie – budowa odnawialnych źródeł energii - termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, instalacja wymienników ciepła, instalacja ogniw fotowoltaicznych;

Cel 2.4. Poprawa estetyki gminy: zagospodarowanie terenów niewykorzystanych, utworzenie targowisk;

Cel 2.5. Ochrona przyrody w gminie, przeciwdziałanie degradacji środowiska; naturalnego;

Cel 2.6. Uporządkowanie gospodarki odpadami na terenie gminy;

Wyzwanie 3.

Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez realizację inwestycji w kulturę i sport

Cel strategiczny: Rozszerzenie i uatrakcyjnienie lokalnej oferty kulturalnej i sportowej

Cel. 3.1. Stworzenie nowej i atrakcyjnej oferty w zakresie kultury i sportu;

Cel. 3.2. Budowa i modernizacja infrastruktury sportowej;

Cel 3.3. Organizacja cyklicznych imprez kulturalnych, rozrywkowych i sportowych promujących gminę;

Projekty inwestycyjne:

Tabela 16 Projekty inwestycyjne na lata 2016 – 2017 w gminie Wielgomłyny

Lp.	Nazwa inwestycji	Koszt szacunkowy inwestycji w zł.	Okres realizacji
1.	<i>Budowa budynku świetlicy wraz z infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Niedośpielin. Poprawa warunków bytowania społeczności lokalnej.</i>	400 000,00	2016-2018
2.	<i>Budowa budynku świetlicy wraz z infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Sokola Góra. Poprawa warunków bytowania społeczności lokalnej.</i>	400 000,00	2016-2018
3.	<i>Budowa infrastruktury przypilicznej, budowa stanic kajakowych</i>	50 000,00	2016
4.	<i>Budowa ogólnodostępnego kompleksu sportowo-rekreacyjnego z infrastrukturą towarzyszącą w Wielgomłynach</i>	887 185,93	2017-2019
5.	<i>Budowa punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w m. Wielgomłyny</i>	307 662,10	2016-2018
6.	<i>Budowa sieci wodociągowej Krzętów – Wola Życińska – Błonie</i>	152 600,00	2016-2017
7.	<i>Przebudowa drogi gminnej Nr 112552E Kruszyna – Rudka - Krzętów – Wola Życińska – Ciężkowiczki gm. Żytno na odcinku w m. Krzętów</i>	286 040,00	2016-2017
8.	<i>Przebudowa drogi gminnej Nr 112556E Rogi – Wola Życińska</i>	531 500,00	2016-2017
9.	<i>Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Kol.</i>	110 000,00	2016

	<i>Myśliwczów</i>		
10.	<i>Budowa drogi wewnętrznej w msc. Zagórze na działkach geodezyjnych Nr 759/1, 754/3, 754/4, 754/6 wraz z budową miejsc parkingowych dla samochodów osobowych i autobusów oraz budową małej architektury na działce geod. Nr 754/5</i>	92 500,00	2016
11.	<i>Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych Pratkowice – Sokola Góra</i>	177 000,00	2016
12.	<i>Zakup samochodu bojowego dla Ochotniczej Straży pożarnej w Wielgomłynach</i>	180 000,00	2016
13.	<i>Poprawa efektywności energetycznej, instalacja wymienników ciepła, instalacja ogniw fotowoltaicznych</i>	500 000,00	2016-2018
14.	<i>Rozwój przedsiębiorczości – utworzenie targowiska</i>		2017

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Wielgomłyny

Tabela 17 Projekty inwestycyjne na lata 2017 – 2022 w gminie Wielgomłyny

Lp.	Nazwa inwestycji	Koszt szacunkowy w zł.	Okres realizacji
1.	<i>Przebudowa świetlicy wiejskiej oraz budowa małej architektury na działce nr 731/1 Karczów</i>	100 000,00	2017-2018
2.	<i>Przebudowa świetlicy wiejskiej oraz budowa małej architektury na działce nr 365 w miejscowości Pratkowice</i>	100 000,00	2017-2018
3.	<i>Modernizacja i adaptacja na cele społeczno-kulturalne pomieszczeń w budynku OSP w miejscowości Kruszyna</i>	34 950,00	2017
4.	<i>Zagospodarowanie i ukształtowanie przestrzeni publicznej centrum miejscowości Trzebce na działce nr 320</i>	100 000,00	2017-2018
5.	<i>Doposażenie filii GOKiS w Zagórze w sprzęt kuchenny i nagłaśniający</i>	27 050,00	2017
6.	<i>Remont i doposażenie świetlicy wiejskiej w Krzętowie</i>	20 000,00	2017

7.	<i>Przebudowa świetlicy wiejskiej, przebudowa budynku gospodarczego oraz budowa małej architektury na działce nr 56 w m. Rogi</i>	400 000,00	2018-2020
8.	<i>Budowa kanalizacji w m. Niedospielin</i>	2 500 000,00	2018-2020
9.	<i>Budowa drogi wewnętrznej w m. Zagórze wraz z budową miejsc parkingowych oraz budową małej architektury</i>	260 000,00	2018-2020
10.	<i>Utworzenie centrum rekreacyjno – turystycznego w m. Borowiec</i>	4 000 000,00	2018-2022
11.	<i>Przebudowa drogi gminnej Nr 112203E w m. Karczów</i>	700 000,00	2018-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Wielgomłyny

VI. REALIZACJA STRATEGII

Za realizację Strategii Gminy Wielgomłyny na lata 2015 - 2023 będzie odpowiedzialny Urząd Gminy, na którego czele stoi wójt. Poszczególne cele i zadania inwestycyjne zostaną przydzielone do komórek organizacyjnych urzędu zorganizowanych w postaci referatów, samodzielnych stanowisk oraz jednostek organizacyjnych. Nadrzędną rolę będzie ogrywał Referat Finansowy odpowiedzialny za politykę finansową gminy.

VII. ŹRÓDŁA I INSTRUMENTY FINANSOWE REALIZACJI STRATEGII

Nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej na lata 2014 - 2020 stwarza duże możliwości realizacji celów zawartych w strategii poprzez pozyskiwanie funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Poza budżetem własnym gminy przewidzianym na inwestycje do dyspozycji gminy i pozostałych interesariuszy będą:

- I. Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego;
- II. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich;
- III. Program Operacyjny Cyfrowa Polska;
- IV. Program Rybactwo i Morze;
- V. Fundusze Norweskie i Europejskiego Obszaru Gospodarczego;
- VI. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi;
- VII. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie;
- VIII. Formuła TPF - finansowanie przez stronę trzecią;
- IX. Partnerstwo Publiczno - Prywatne.

Szczegóły dotyczące nowych programów europejskich są dostępne na ich oficjalnych stronach internetowych. Z uwagi na dokonujące się jeszcze zmiany w niektórych dokumentach zapisy osi priorytetowych i działań zostały celowo pominięte w opracowaniu.

VIII. SYSTEM MONITOROWANIA STRATEGII

Strategia jest dokumentem, który należy monitorować i w miarę potrzeb aktualizować, tak żeby przez cały okres w kontekście celów i zadań opracowanie nie traciło swojej aktualności. W celu stałych działań monitoringowych zostanie powołany zespół roboczy ds. monitoringu strategii, składający się z osób odpowiedzialnych za wdrażanie zaplanowanych zadań. System monitorowania i ewaluacji jest istotnym wymogiem, stawianym dokumentom szczebla strategicznego i ma koncentrować się na weryfikacji postępów we wdrażaniu oraz osiąganiu założonych celów. Gromadzenie i interpretacja danych dotyczących strategii pozwala na bieżące korekty działań komórek organizacyjnych i osób wdrażających strategię w razie wystąpienia nieprawidłowości.

Monitoring wdrażania strategii służy:

- kontroli postępu realizacji poszczególnych projektów wyznaczonych w ramach poszczególnych celów strategicznych;
- obserwacji i ocenie stanu zaawansowania konkretnych projektów umożliwiającej bieżącą identyfikację trudności w ich realizacji;
- ocenie zaangażowania komórek organizacyjnych i osób odpowiedzialnych za ich wdrażanie;
- weryfikacji zgodności z założonymi celami;
- efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków.

W celu efektywnego monitoringu i zarządzania wdrażaniem strategii rekomenduje się roczne podsumowania przy okazji prac nad nowym budżetem. Ten czas będzie doskonałą okazją do podsumowań, analiz tego, co się już udało zrealizować, a co nie i z jakich powodów. Strategia ma charakter dokumentu otwartego i zawsze może zostać zaktualizowana i dostosowana do aktualnych wymogów i potrzeb wynikających z sytuacji mikro i makroekonomicznej.

Strategia jako dokument będący programem gospodarczym gminy powinna być spójna z innymi ważnymi dokumentami przede wszystkim Planami Odnowy Miejscowości oraz Wieloletnią Prognozą Finansową, tak żeby przewidziane do realizacji projekty i zadania wynikały wprost z dokumentów finansowych gminy.

IX. BIBLIOGRAFIA

Dokumenty:

- Kontrakt Terytorialny dla Województwa Łódzkiego;
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020;
- Krajowy Program Reform;
- Plan przeciwdziałania depopulacji w województwie łódzkim;
- Regionalna Strategia Innowacji LORIS 2030;
- Strategia Europa 2020;
- Strategia Rozwoju Kraju 2020;
- Program Rozwoju Turystyki na Obszarach Wiejskich w Polsce
- Strategia Rozwoju Powiatu Radomszczańskiego 2020;
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020;
- Umowa Partnerstwa 2014-2020;
- Wojewódzka Strategia w Zakresie Polityki Społecznej na lata 2007–2020;
- Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT);
- Program rozwoju turystyki w województwie łódzkim na lata 2007 - 2020

Strony internetowe:

- Oficjalna strona Gminy Wielgomłyny;
- Główny Urząd Statystyczny;
- Bank Danych Lokalnych,
- Statystyczne Vademecum Samorządowca;